TĖVIŠKĖS ŽIBURIAI

THE LIGHTS OF HOMELAND

Nr. 40 (1651) 1981 SPALIO-OCTOBER 1 • LIETUVIŲ SAVAITRAŠTIS — LITHUANIAN WEEKLY • 2185 STAVEBANK RD., MISSISSAUGA, ONT. L5C 1T3, CANADA • Tel. (416) 275-4672 • 35 ct.

Vienijančios dienos

Lietuvių Dienos rengiamos beveik visuose laisvojo pasaulio kraštuose, kur gyvena didesni telkiniai tautiečių. Jos tapo vienijančiu veiksniu, nes LD programose vyrauja ne tiek politiniai, kontroversiniai klausimai, kiek kultūriniai, pramoginiai ir sportiniai. Be to, LD turi gilias tradicijas. Jos buvo pradėtos rengti dar prieš Lietuvos nepriklausomybės atgavimą. Tais laikais pagrindinius LD tikslas buvo pagalba teriojimai Lietuvai. Dėlto plačiai buvo telkiamos lėšos JAV-se ir kituose kraštuose, o popiežius Benediktas XV pagalbos telkimą Lietuvai anuomet išplėtė į visus katalikiškus kraštus. LD buvo sėkmingas būdas pagrindiniam tikslui siekti, tačiau jis taipgi veikė lietuvius vienijimo linkme. Dabartiniu metu LD pobūdis yra kitoks ta prasme, kad pagalba Lietuvai nebėra pagrindinis jų tikslas, nes tą uždavinį pastoviai atlieka labdaros organizacijos. Bet vienijantis LD pobūdis pasilieka ir toliau. Jis darosi ryškus ne tik paskiruose kraštuose, bet ir pasauliniu mastu. Tai parodė pirmosios Pasaulio Letuvių Dienos Toronte, ta pačia linkme eina ir antrosios PLD rengiamos Čikagoje 1983 metais. Tai gnodžiantis ženklas mūsų laikams, kai skaldymosi grėsmė dėl įvairių priežasčių vis didėja.

KANADOS Lietuvių Dienos, tęsiančios pozityviąją tradiciją, šiais metais yra rengiamos spalio 9-11 dienomis Toronte. Visą laiką jos buvo ryškios savo telkiančia bei vienijančia dvasia. Ir iš šiais metais paskelbtos programos matyti, kad einama tuo pačiu kelių. Visų pirma krinta į akis meno vienetų sukvietimas pagrindiniam koncertui. Jų suvažiavimas laiduoja ir plačią publiką, nes su tais vienetais atvažiuoja ir daugelis kitų jų aplinkos tautiečių. Be to, meno vienetai yra rodiklis lietuviško gyvastingumo, juoba, kad juose reiškiasi daugiausia jaunimas. Tokių vienetų Kanadoje nėra daug, tad visi turėtų būti kviečiami dalyvauti programoje. Kiekvienas jų galėtų parodyti savo kūrybinius sugebėjimus bei laimėjimus, pasiektus pastarųjų metų laikotarpyje. Išskyrimas iš programos vieno ar kito vieneto neigiamai atsiliepia ne tik į patį vienetą, bet ir apkartina tarpusavio santykius, neparodo viso lietuviškos visuomenės gyvastingumo. Vienijančia linkme eina ir kiti KLD renginiai, kaip pvz. susipažinimo šokiai, banketas. Nors tai pramoginio pobūdžio renginiai, tačiau jie atlieka tautiečių suartinimo vaidmenį. Prie šio pastarojo skirtinos ir sportinės varžybos bei žaidynės. Jos gal mažiau sutraukia vyresnio amžiaus žmonių, bet jomis domisi jaunimas, net ir tas, kuriam barjerą sudaro lietuvių kalba.

ŠALIA visuomeniškai vienijančio vaidmens, Kanados Lietuvių Dienos turi ir kultūrinį atspalvį, kuris tą pačią misiją pagilina ir praplečia. Tai kultūriniai renginiai, kurie galbūt nesutraukia masių, tačiau parodo kultūrinį lietuvių visuomenės lygį, jo gelmę, kuri nejučiomis maitina bei gaivina plačiąją bendruomenę. Šiemet KL Dienose matysime dailės darbų parodą, turėsime literatūros vakarą, kurio programą atliks svečiai iš JAV-ių. Pastarasis renginys yra naujas dalykas KLD programoje. Buvo bandyta praeityje įvesti programon teatrą, bet be didesnės sėkmės. Reikia tikėtis, kad šis literatūros vakaras su stambiomis lietuvių literatūrinio pasaulio figūromis sulauks didelio mūsų tautiečių dėmesio. Pagaliau neužmirština, kad šias KLD rengia jaunosios kartos žmonės, kurie į daugelį dalykų žiūri kitokiomis akimis. Galbūt vienas kitas dalykas vyresnio amžiaus žmonėmis ir nepatiks, tačiau vyresnieji turėtų įvertinti jaunųjų pastangas ir dalyvauti visuose renginiuose. Pvz. galbūt kaikam kels abejonių pamokslas anglų kalba katedroje, bet reikia atsiminti, kad jį sakys Šv. Tėvo atstovas Kanadai, kuris lietuvių kalbos nemoka. Jo dalyvavimas šioje iškilmėje yra svarus laimėjimas lietuviams. Jo žodis nelietuvių kalba gali būti lietuviškesnis savo dvasia už tarptautinį lietuvio žodį. Jis, kaip ir pačios pamaldos, bus taip pat visus mus jungianti gija.

KANADOS ĮVYKIAI

Amerikos-Kanados įtampa

Įtampą tarp Otavos ir Vašingtono sukėlė paskutiniame Kanados biudžete paskelbtas naujasis energijos išteklių planas, siekiantis kanadiečių kontrolėn perimti 50% su šia sritimi susietų firmų. Amerikiečius labiausiai erzina kanadiškoms bendrovėms valdžios teikiamos finansinės nuolaidos, energijos šaltinių pajieškų suvaržymai tarptautinėms bendrovėms Kanados valdžiai priklausančiose žemėse. JAV kongresas žada imtis atkirčio priemonių kanadiečių kapitalo investacijoms JAV. Kongreso komitetas jau pritarė pasiūlymui, kad tokie investuotojai, perimantys amerikiečių firmų kontrolę pačioje Amerikoje, privalo turėti pusę reikiamo kapitalo grynais pinigais ir tik kitą pusę gali pasiskolinti iš bankų. Šis nutarimas oficialiai yra taikomas visiems užsieniečiams, bet jį padiktavo įtampa su Kanada. Kalbama apie atšaukimą leidimų kanadiečių kontroliuojamoms naftos bei kasyklų bendrovėms iš valdžiai priklausančių žemių. Atkirčiui gali būti panaudota ir automobilių gamyklų sutartis, pagal kurią abi šalys automobiliais bei jų dalimis keičiasi be jokio muito.

Pokalbius ekonominės trinties klausimais turėjo ministeris pirm. P. E. Trudeau ir prez. R. Reaganas, susitikę Grand Rapids, Mičigane, kai ten buvo atidarytas muzėjus buvusiam prez. G. Fordui. Toje iškilmėje taip pat dalyvavo Meksikos prez. J. Lopez, buvęs Prancūzijos prez. V. G. d'Estaingas bei kiti JAV valdžios ir kongreso žmonės. Pasikalbėjimo rezultatai nebuvo paskelbti, išskyrus faktą, kad ir P. E. Trudeau, ir prez. R. Reaganas apgailestauja dviejų

(Nukelta į 8-tą psl.)

Vyriausias "Ateities" žurnalo redaktorius kun. dr. KĘSTUTIS TRIMAKAS sveikina jauną poetę JOLANTĄ MALERYTĘ iš Kanados Vankuverio, laimėjusią konkurse pirmą premiją už lietuvišką savo poeziją, spausdintą daugiausia "Ateities" žurnale. Viduryje kun. dr. JUOZAS PRUNSKIS, premijos mecenatas Nuotr. J. Kuprio

Kanados Lietuvių Dienos

Spalio 9-11 dienos visiems Kanados lietuviams yra įsidėmėtinos, nes tai Padėkos savaitgalis, be to, Toronte rengiamos XXVI-tosios Kanados Lietuvių Dienos. Rengėjai, įdėję daugiau kaip pusę metų intensyvaus darbo, tikisi, kad lietuvių visuomenė susidomės šiuo metiniu renginiu ir gausiai dalyvaus.

Šalia dailės darbų parodos Toronto miesto rotušėje spalio 3-12 d. d., bus ir literatūros vakaras, spalio 9, penktadienį, 7 v. v. Be A. Landsbergio ir prof. R. Šilbajorio, dalyvaus neperseniausiai iš Lietuvos atvykę ir dabar Vakaruose gyvenantys Aušra Jurašienė ir Tomas Venclova.

Kanados Lietuvių Jaunimo Sąjunga ruošia jaunimo susipažinimo šokius 8.30 v. v. Prisikėlimo parapijos salėje po literatūros vakaro. Banketo šokių vakaras įvyks šeštadienį, 8.30 v. v., Harbour Castle Hilton viešbučio Convention Centre.

Banketas

Šių Lietuvių Dienų banketas žada būti jaukus bei įdomus savo nuotaika, kurią padės sudaryti pakviestas vakaro programos vedėjas dr. P. Lukoševičius iš Montrealio. Šalia skanios vakarienės, bus įdomi meninė programa, kurią atliks rašytojas A. Landsbergis ir solistė Nerija Linkevičiūtė. Garbės svečių sąraše bus visa eilė žymių asmenų. Kokteilių pradžia — 6 v. v., vakarienės — 6.30 v. v., banketo šokių — 8.30 v. v. Norintys dalyvauti bankete gali užsisakyti rezervuotus stalus (po 8 asmenis). Kaina asmeniui $22.50. Norintys dalyvauti tiktai banketo šokiuose moka $6.00 už įėjimą.

Sportinė programa

Šiose Lietuvių Dienose bus ir sportinė programa. Jos sudarymu rūpinasi ŠALFASS su pirmininku Pr. Bernecku ir p. Balniu priešakyje. Šeštadienio rytą 10 v. įvyks krepšinio žaidynės West Toronto Secondary School (Lansdowne ir College gatvių sankryžoje). Rungsis Hamiltono ir Toronto klubai.

10 v. r. Brocktono stadium patalpose (Bloor & Dufferin) įvyks vaikų sporto šventė. Ja rūpinasi p. Nausėdas. Tai pirmas bandymas įjungti vaikus į KLD programą. Jei pasiseks, bus paskatinimas ruošiant KLD vaikų šventę pakartoti. Publikos dėmesys jų varžyboms yra būtinas kaip paskatinimas ir ateityje dalyvauti lietuvių parengimuose. Varžybos vyks šiose srityse 5-14 m. amžiaus vaikams: bėgime, šokime ir metime. Skatiname dalyvauti kuo daugiau. Registruojamasi pavieniui. Nėra reikalo priklausyti klubui. Pirmos trys vietos kiekvienoje rungtyje bus pažymėtos kaspinais. Detali vaikų sporto šventės programa bus netrukus paskelbta.

Lietuvių Dienų leidinys

Kruopščiai ruošiamas XXVI-tųjų Kanados Lietuvių Dienų leidinys. Juo rūpinasi inž. J. V. Danys iš Otavos. Leidinyje bus informacijos apie tautinių šokių grupes bei dainos vienetus, KLD programa, sveikinimai. Šis leidinys skirsis nuo buvusių tuo, kad pirmą kartą po penkiolikos metų jame bus išspausdinti dabartiniai Kanados Lietuvių Bendruomenės įstatai, kurie bus labai naudingi KLB tarybos nariams ruošiantis suvažiavimui. Žadama atspausdinti 1,500 egzempliorių. Jie bus platinami per Lietuvių Dienas ir kainuos po $3. Leidinyje taip pat bus KLB apylinkių pranešimai bei adresai ir KLD meno parodoje dalyvaujantys menininkai.

Žmogaus teisių komiteto užmojis

Lietuvių Žmogaus Teisėms Ginti Komitetas KLD proga rengia pagalbos vajų politinei kalinei Jadvygai Stanulytei. Komitetas yra įjungęs daug jaunimo, kuris per KLD išplatins 3,000 kortelių. Viena kortelės pusė skiriama Kanados užsienio reikalų ministeriui, o antroji — Sovietų Sąjungos ambasadoriui Otavoje. Lietuvių Dienų dalyviai bus prašomi pasirašyti korteles ir jas grąžinti platintojui arba palikti dėžėse, kurios bus padėtos prie kiekvieno renginio įėjimo. Surinkęs korteles, komitetas pasirūpins jų išsiuntimu. Bus atskirai siunčiama kiekviena individuali kortelė. Tai užmojis, kuriuo bandoma atkreipti Kanados ir Sovietų Sąjungos pareigūnų dėmesį į faktą, kad neteisėtai sovietų yra kalinama lietuvė Jadvyga Stanulytė ir kad jos padėtis yra plačiai žinoma Kanados lietuviams, kurie ja rūpinasi.

Apylinkės

Tikimasi, kad šiose Kanados Lietuvių Dienose dalyvaus nemažas skaičius lietuvių, ypač jaunimo iš Vakarų Kanados. Jau ruošiasi atvykti į Kanados Lietuvių Jaunimo Sąjungos suvažiavimą su pranešimais jaunimas iš Kalgario, Edmontono ir Winnipego. Taip pat dalyvaus jaunimas iš Montrealio, Hamiltono, Londono, St. Catharines, Sudburio ir t. t. Planuojama išryškinti dalyvaujančius miestus per vėliavų įnešimo iškilmę Mišių metu Šv. Mykolo katedroje 2.30 v. p. p. sekmadienį. Ta proga ruošiamasi taip pat įteikti lietuvius primenančią dovanėlę Šv. Tėvo atstovui Kanadoje, pronuncijui arkivyskupui Angelo Palmas.

Viešbučiai

Atvykstantiems iš tolimesnių apylinkių pavieniams asmenims, grupėms ir programos dalyviams bus užsakomos viešbučiuose vietos grupei ar asmenims, to pageidavus ir iš anksto atsiuntus užmokestį. Viešbučių reikalais rūpinasi V. Dauginis. Telefonas dienos metu: (416) 533-1121.

Atsisveikinimo vaišės

Paskutinis KLD renginys bus atsisveikinimo vaišės — vyno ir sūrio vakaras Toronto Lietuvių Namų patalpose, Mindaugo menėje, sekmadienį po koncerto 7 v. v. Įėjimo kaina asmeniui $2. Bus proga, užbaigus visus darbus, neoficialioje draugiškoje nuotaikoje pasišnekučiuoti ir atsisveikinti su draugais. Negeriantiems vyno bus kavos bei vaisvandenių. Netruks įvairaus sūrio bei pyragų. Vakaru rūpinasi A. Vaičiūnas ir S. Aušrotienė.

Bilietai

Toronte nuo rugsėjo 20 d. sekmadieniais platinami bilietai Prisikėlimo ir Anapilio parapijose. Jie gaunami Toronto Lietuvių Namuose ir lietuvių bankeliuose. Iš kitų apylinkių norintys iš anksto užsisakyti bilietus gali skambinti Vidmantui Valiuliui Toronte (416) 694-6733 antradieniais ir ketvirtadieniais 7-9 v. v. Banketui būtina užsisakyti bilietus iš anksto. Bus numeruoti stalai. Visiems kitiems renginiams nebus numeruotų vietų. Jų bilietai bus gaunami ir prie įėjimo.

Bendrą informaciją teiks Toronto Lietuvių Namai (416) 532-3311.

Gabija, KLD Informacija

Pasaulio įvykiai

PASAULIO DĖMESIO CENTRE TEBĖRA "SOLIDARUMO" UNIJA, pradėjusi antrą dalį savo kongreso Gdanske. Jame tuojau iškilo nepasitenkinimas seimo priimtu įstatymu, įvedančiu darbininkų komitetus į paskirtų įmonių vadovų patvirtinimą. Įstatymas iš unijos kontrolės betgi išjungė karo pramonės įmones, atleidimo iš darbo teisę rezervavo kompartijai. Lenkijos premjeras W. Jaruzelskis, kuris taip pat yra ir krašto apsaugos ministeris, į miestų gatves pasiuntė automobiliais važinėjančius ginkluotus karius. Reaguodama į atvirus sovietų darbininkų laiškus, tokių propagandinių laiškų akciją pradėjo ir "Solidarumo" unija. Viename jų pabrėžiama, kad tik ji yra pilnai įgyvendinusi komunistinį šūkį: "Visų šalių darbininkai, vienykitės!" Kitame laiške reikalaujama, kad premjeras W. Jaruzelskis viešai paskelbtų Lenkijos kariuomenės įsipareigojimą ginti kraštą nuo betkokios invazijos. Užsienyje galvojama, kad kariuomenės pasiuntimas į miestų gatves buvo Kremliaus padiktuotas ir kad šiuo žingsniu tikimasi sukelti "Solidarumo" unijos narių ir karių susikirtimą. Premjeras W. Jaruzelskis seime pasakytoje kalboje pabrėžė, kad kompartija su kariuomenės pagalba yra pasiryžusi užtikrinti komunistinės valdžios kontrolę Lenkijai. Vienoje Lenkijos skolų problemas svarsto 460 bankų atstovai. Pasitarimai liečia $2,4 bilijono, kurio atsiskaitymas greičiausiai bus atidėtas septyneriems metams su padidintomis 1,75% palūkanomis.

Sovietų Vietnamas

Pasaulio spaudoje Afganistanas vis dažniau pradedamas vadinti Sovietų Sąjungos Vietnamu, prisimenant ten amerikiečius ištikusią tragediją. Nuo 1979 m. Kalėdų invazijos apie 75.000 sovietų karių Afganistane neįstengia susidoroti su partizanais. Amerikiečių žvalgybos duomenimis, nesibaigiančiose kovose žuvo ir buvo sužeista apie 10.000 sovietų karių, prarasta 1.000 karinių automobilių, sunkvežimių bei tankų. Partizanai dviem vakariečiam žurnalistam leido susitikti su į jų rankas patekusiais sovietiniais belaisviais — viršila J. Povarnitsinu ir eiliniu M. Chanu. Jie skundėsi, kad sovietų kariuomenės daliniai nėra paruošti partizaniniam karui, nesupažindinti su tikraisiais įvykiais. Kariams buvo aiškinama, kad kova bus vedama prieš ginkluotas gaujas iš komunistinės Kinijos. Tik vėliau paaiškėjo, kad jų čia laukia laisvės Afganistanui siekiantys vietiniai partizanai. JAV pagalbą Afganistanui atskleidė Egipto prez. A. Sadatas savo pasikalbėjime su "NBC" televizijos atstovu. Nuo pat invazijos pradžios Egiptas iš savo sandėlių parduoda sovietinius ginklus amerikiečiams, kurie juos pristato Afganistano partizanams. Nutraukęs ryšius su Sovietų Sąjunga, Egiptas dabar pereina prie vakarietiškų ginklų. Nuo 1979 m., kai buvo pasirašyta taikos sutartis su Izraeliu ir pradėtos derybos, Egiptas vien tik iš JAV yra gavęs ginklų už $3,5 bilijono. JAV valstybės departamentas, papildydamas A. Sadatą, paskelbė, kad ginklus partizanai gauna iš įvairių šaltinių.

Pradės derybas

Sovietų Sąjungos užsienio reikalų min. A. Gromyka Jungtinių Tautų visumos posėdyje aštriai puolė prez. R. Reagano užimtą poziciją užsienio politikoje. Beveik tuo pačiu metu L. Brežnevą pasiekė prez. R. Reagano laiškas, atvirai kritikuojantis Sovietų Sąjungos siekius užsienio politikoje. Po tokių aštrių pasikeitimų nuomonėmis pirmą kartą oficialiai susitiko A. Gromyka ir valstybės sekr. A. Haigas. Jiedu paskelbė, kad lapkričio 30 d. Ženevoje bus pradėtos derybos atominių ginklų apribojimo klausimu Europoje. Derybų detalės taip ir liko nepraneštos. Amerikai didžiausią rūpestį sudaro 250 sovietinių "SS-20" raketų, kurių kiekviena turi tris atominius užtaisus. Didžioji tų raketų dalis yra nukreipta į pagrindinius V. Europos miestus. Sovietų Sąjungą labiausiai jaudina prez. R. Reagano nutarimas iki 1983 m. pabaigos perkelti 572 "Pershing II" raketas bei automatiškai skraidančias atomines bombas į V. Vokietiją, Italiją ir Britaniją. Jų taikiniais būtų pasirinkti Sovietų Sąjungos miestai. Dėlto iš derybų Ženevoje niekas nesitiki jokios naudos. Sovietų Sąjunga neatsisakys savo trigalvių "SS-20" raketų, o JAV negalės atsisakyti joms suplanuotos atsvaros, užtikrinančios V. Europos miestų saugumą.

Netikėtas pokalbis

Jungtinėse Tautose po šešerių metų pertraukos vėl susitiko du užsienio reikalų ministeriai — Sovietų Sąjungos A. Gromyka ir Izraelio Y. Šamiras. Pokalbyje buvo paliestos Artimųjų Rytų problemos, diplomatinių ryšių atstatymas, žydų išleidimas iš Sovietų Sąjungos. Pasak Y. Šamiro, tai buvo tik naudingas pasikeitimas nuomonėmis, nedavęs konkrečių rezultatų. Esą žydų išleidimą Izraelin pristabdė perdaug gausus vėlesnis jų išvykimas į JAV. A. Gromyko nuomone, išleidžiami žydai nenori įsikurti Izraelyje, bet stengiasi persikelti į JAV. Todėl padidinto žydų išleidimo iš Sovietų Sąjungos turėtų reikalauti ne Izraelio, o JAV vyriausybė, jiems parūpinanti įvažiavimo vizas.

Šiame numeryje:

Vienijančios dienos
Kanados Lietuvių Dienos — visus vienijanti gija
Istorija ir politika
Dr. Jonas Balys apie Mažosios Lietuvos problemas
Plačios apimties sąskrydis
Lietuvių Fronto Bičiulių politinė-kultūrinė savaitė
Neišmintingų politikų dėmės
Atsiliepimas į prof. A. Musteikio straipsnį lietuvių-žydų klausimu
Kova dar nebaigta...
Negrįžtamai iškeliavo visuomenės šulas a.a. Stasys Barzdukas
Suvalkų trikampio jaunimas
Ten viešėjusio tautiečio įspūdžiai bei pastabos
Tragiška jaunuolio mirtis
A.a. Rimas Klevas, žuvęs automobilio nelaimėje
"Niekas neišplėš lietuviškos širdies"
Baltimorės klebono kunigo A. Dranginio sukaktis
Atėjo metas išeiti ir nebegrįžti
Prisimenant prieš vienerius metus mirusį rašytoją A. Baroną
"Sudiev, Lietuva, man linksma buvo..."
Kelionė buvusios Sibire, dabar gyvenančios Amerikoje

TĖVIŠKĖS ŽIBURIAI
THE LIGHTS OF HOMELAND

2185 Stavebank Road, Mississauga, Ont. L5C 1T3, Canada
Telefonas (416) 275-4672

Leidėjas: Kanados Lietuvių Katalikų Kultūros Draugija "Žiburiai"
Redaguoja: k. dr. Pr. Gaidamavičius ir Vyt. Kastytis

Metinė prenumerata $15, pusmetinė — $8. Rėmėjo prenumerata $20.
Skelbimai ruošiamam numeriui priimami iki ketvirtadienio. Už skelbimų turinį redakcija neatsako. Rankraščiai taisomi redakcijos nuožiūra. Autorių pasirašyti straipsniai nebūtinai reiškia redakcijos nuomonę.

The Lights of Homeland — Lithuanian Weekly
Published by Lithuanian Canadian R. C. Cultural Soc. "Žiburiai", Inc. Subscription rates: $15.00 per year, $8.00 per 6 months. Deadline for advertisements — Thursday. Second class mail registration number 0509.

PASAULIO LIETUVIŲ BENDRUOMENĖS GARBĖS PIRMININKUI ir JAV LIETUVIŲ BENDRUOMENĖS UGDYTOJUI

A†A

STASIUI BARZDUKUI

mirus,

nuoširdžią užuojautą reiškiame dukrai AUŠRAI, sūnums ARVYDUI ir GYČIUI bei jų šeimoms, broliui KAZIUI, seseriai KONSTANCIJAI, giminėms, draugams, pažįstamiems ir visai LIETUVIŲ TAUTAI.

Mes liūdime drauge su Jumis —

JAV LB KRAŠTO VALDYBA

Buvusio mūsų mokyklos vedėjo JONO MIKŠIO broliui

A†A

BRONIUI MIKŠIUI

iškeliavus amžinybėn,

nuoširdžiai užjaučiame savo buvusį vedėją, jo žmoną, ilgametę mokytoją ANTANINĄ GRAJAUSKAITĘ-MIKŠIENĘ, velionies seserį ONUTĘ ir brolį KAZIMIERĄ —

Hamiltono Vysk. Valančiaus mokyklos mokytojai

A†A

BRONIUI MIKŠIUI

mirus,

broliams — KAZIMIERUI, "Aukuro" administratoriui, JONUI ir seseriai ONUTEI, gilaus liūdesio valandoje reiškiame giliausią užuojautą —

"Aukuras"

A†A

JONEI OŽALIENEI

mirus,

gilią užuojautą reiškiame jos broliui — mūsų choristui ANTANUI ELIJOŠIUI, jo žmonai MARYTEI, dukrai IRENAI, jų šeimoms bei giminėms ir dalinamės jų skausmu —

St. Gailevičius
J. Govėdas
Lietuvos Kankinių parapijos choras

A†A

JUOZUI ZURLIUI

mirus, žmoną MARIJĄ, jo brolį PETRĄ, gimines Lietuvoje ir visus artimuosius giliai užjaučiu ir drauge liūdžiu —

A. Žulys

PADĖKA

Palaidojus mylimą brolį

a.a. AUGUSTINĄ GRICIŲ

1981 m. rugpjūčio 20 d. Šv. Jono lietuvių kapinėse, Mississaugoje, dėkoju klebonui kunigui Augustinui Simanavičiui, OFM, ir visiems kunigams už maldas laidotuvių namuose ir šv. Mišias laidotuvių dieną.

Nuoširdus ačiū už šv. Mišių aukas, atsiųstas gėles, aukas Tautos Fondui ir už karsto nešimą.

Dėkoju visiems, kuo nors prisidėjusiems ir pagerbusiems velionį.

Ilsėkis ramybėje!

Dėkinga — sesuo
Pranė Barakauskienė ir šeima

Istorija ir politika

Dr. Jonas Balys

(Tęsinys iš praėjusio nr.)

Tautybių mišinys

Rytprūsiuose gyveno visa eilė tautybių: senprūsiai ir jų palikuonys, kuršiai (pajūry), lietuviai (arčiau Nemuno ir Šešupės), slaviški mozūrai (pietuose), daug vokiečių, prancūzų hugenotų, Salzburgo protestantų ir kt. Didžiuomenė ir valdantis sluogsnis buvo privilegijuoti vokiečiai. Senprūsių didžiuomenė ("rikiai") buvo išnaikinti arba suvokietėjo. Lietuviai priklausė pačiam žemiausiam sluogsniui — buvo žemdirbiai baudžiauninkai ("būrai").

Ten buvo toks tautybių mišinys, kad ir garsusis Rėza, atrodo, buvo sulietuvėjęs kuršis, o jo motina buvo vokietė Schneiderin, smuklininko duktė. Rėza iš mažų dienų gerai mokėjo visas tris kalbas: lietuvių, kuršių ir vokiečių. Visa tai rodo, kad lietuviškas elementas buvo gana gajus, iki prasidėjo planinga germanizacija.

Visą tą margą minią prūsiška administracija gana efektingai valdė: žiūrėjo, kad ir žmonėms galima būtų pragyventi, net rūpinosi jų švietimu ir, žinoma, stengėsi, kad Prūsijos karaliui būtų naudos iš jos pavaldinių. Visokie karališki potvarkiai kartais atrodo tiesiog juokingi, pvz. nustatymas, kiek galima laidotuvėms pasidaryti alaus, kad žmonės perdaug neprisidarytų išlaidų.

Lietuvninkai gerbė savo prūsiškus valdovus, tuos Vilius ir Pričkus, už juos karuose kraują liejo. Nebuvo tokios priespaudos, kaip rusų caro valdžioje. Suvaržymų ir išnaudojimo buvo, tačiau nebuvo pasipriešinimo bei kruvinų sukilimų prieš valdžią, vis bandė gražiuoju sugyventi.

Lietuvių skaičius

Klaipėdos krašte ilgai išsilaikė lietuvių dauguma dėl artumo Žemaitijai. Blogiau buvo Prūsijoje. Karaliaučiaus ir Gumbinės apskrityse po pirmojo pasaulinio karo buvo apie 1,1 mil. gyventojų, kurių tarpe — apie 450,000 lietuvių kilmės žmonių, bet tik kokie 150,000 dar mokėjo lietuviškai. Šitie skaičiai, net jeigu ir jie nebūtų perdėti, yra mums labai nepalankūs: lietuviai ten pasidarė tik nežymi mažuma. Sąmoningų lietuvių ir tokių, kurie dar skaitė lietuviškus laikraščius ir Bibliją ("bybeles"), buvo labai nedaug. Pagal oficialią vokiečių statistiką, 1900 m. ten buvo tik 106,230 lietuvių (su Klaipėdos kraštu). Kokios nepatikimos gali būti abiejų pusių statistikos, rodo "Der grosse Brockhaus (1955 m. laida), kur t. VIII, p. 648 yra parašyta, kad 1925 m. šiaurėsrytų Rytprūsiuose (be Klaipėdos krašto) buvo tik 2700 lietuvių. Todėl rašoma: "Im NO war die litauische Mundart im Schwinden." Iš kur paėmė tokį skaičių? Gal rado, kad tiek buvo "Naujojo Tilžės Keleivio" skaitytojų ar tiek to laikraščio buvo spaudinama?

Teisybė, lietuvių skaičius ten sparčiai mažėjo, ypač po 1933 m. Nutautę lietuvių kilmės asmenys pasidarė ištikimiausi Hitlerio pasekėjai. Toks buvo Alfred Naujoks, pagarsėjęs Hitlerio tarnyboje savo avantiūromis — jis vadovavo inscenizuotam Gleiwitzo radijo stoties užpuolimui neva iš lenkų pusės. Tai buvo Hitleriui priekabė paskelbti Lenkijai karą 1939 m. Jis dalyvavo dar ir kitose avantiūrose būdamas SD tarnyboje (pvz. britų agentų pagrobimas iš Olandijos teritorijos Venlo). Jis suorganizavo dokumentų suklastojimą, kuris pražudė Tuchačevskį ir kitus augštus sovietų karininkus, vadovavo suklastotų anglų svarų gamybai ir kt. Jis pabėgo iš Nuernbergo karo nusikaltėlių teismo ir vėliau buvo nuteistas tik trejiem metam kalėjimo, nes buvo gudrus: jis nešaudė žydų, tik likvidavo dėnų patriotus. O tai jau skaitėsi menkesnis prasikaltimas (žr. G. Preis, The Man Who Started the War, London 1960).

Voldemaro reikalavimai

Politikas A. Voldemaras, kaip prieš 500 metų Vytautas, Versalio taikos derybų metu 1919 m. daug užsiprašė: reiškė pretenzijas į dalį Rytprūsių iki linijos Labguva — Girduva — Galdapė ir visą Kuršių neriją iki Kranto, tačiau neužsiprašė Karaliaučiaus. Jam buvo aiškiai atsakyta, kad lietuviai ten jau suvokietėję, jie ten sudaro tik nežymią mažumą, tad jau pervėlu. Pažadėjo Lietuvai priskirti Klaipėdos kraštą, kurį vistiek mums reikėjo ginklu pasiimti. Tai aiškiai parodė, kad derybose arba "prie žaliojo stalo" mes nieko negalime laimėti.

Labai gerai padarė A. Voldemaras, pasirašydamas su weimarine Vokietija 1928 m. gruodžio 29 d. sutartį, nustatančią sieną tarp abiejų valstybių. Pagal tą sutartį, Lietuvai buvo pripažintas Klaipėdos kraštas. Mūsų interesas yra, kad Vakarų Vokietija pripažintų tą sutartį tebegaliojančia ir kada nors ateityje nepareikalautų Klaipėdos krašto. Žinoma, visos sutartys galioja tik taikos metu. Hitleriui pralaimėjus karą, visi jo užgrobimai niekais nuėjo, tuo pačiu ir prievarta iš Lietuvos išreikalautas Klaipėdos krašto atidavimas.

Kokia dabar mūsų padėtis?

Labai rimtą apžvalgą davė T. Venclova savo straipsniu "Dabartinė Lietuvos demografinė padėtis ir jos etnografinių ribų klausimas" (žurnale "Į Laisvę", nr. 74, 1978 m. gruodis, psl. 5-22). Jis pažįsta tikrąją padėtį, ir yra laisvas nuo patriotinės histerijos. Klaipėdos mieste šiandie rusų esą 40% visų gyventojų (Venclova 11), tad daugiau negu Vilniuje.

Mes žinome, kad nebėra pajūrio žvejų lietuvninkų: vieni pabėgo ar repatriavo, kiti buvo deportuoti. Jų vieton yra atkelti rusai žvejai iš Murmansko ir kitų vietų. Rusai neprileidžia prie jūros nepatikimų asmenų, nes netoli Švedija. Klaipėdos krašte esą jų karinių įrengimų.

Lietuvos pogrindžio spauda aliarmuoja, kad šiandie lietuviai gyventojai Klaipėdos krašte nebesudaro daugumos. "Aušros" 5 nr. rašoma: "Lietuvių apgyventi plotai pamažu tirpsta mūsų laikais, mums matant. Išnyko Prūsų lietuviai anapus Nemuno — Tilžės, Ragainės ir kitose apskrityse, taip pat Klaipėdos krašte. Juos galutinai sunaikino ne vokiškas teroras — jie išnyko pražygiavus tarybinei armijai: vieni pasitraukė į vakarus, kiti buvo išvežti Sibiran, kur jų dauguma žuvo . . . 50 tūkstančių lietuvių, gyvenančių Baltarusijos TSR, likimas yra neatskiriamai susijęs su likimu visos lietuvių tautos, gyvenančios nedideliame Nemuno baseino plotelyje. Jei visai neseniai išnyko Prūsų lietuviai, jei taip atkakliai siekiama surusinti Baltarusijos lietuvius, kyla mintis, ar nenorima mus visus ištirpdyti?" ("Aušra" perspausdinta Čikagoje, I t., 1977, psl. 199).

Problema labai rimta. Sovietų Augščiausioji Taryba vieną dieną gali nutarti, kad "ekonominiais ir administraciniais" sumetimais Klaipėdos kraštas priskiriamas prie "Kaliningradskaja oblast".

T. Venclova rašo: "Tolminkiemį dabartinė Lietuvos valdžia bandė prijungti prie Lietuvos. Buvo rašomos tuo klausimu peticijos Maskvai, bet be rezultatų . . . Tolminkiemyje, sakoma, lietuvių dabar yra daugiau negu Donelaičio epochoje. Donelaičio laikais jų ten buvo ketvirtadalis . . . Dabar lietuvių ten yra koks trečdalis" (t.p. 19). Be to, Tolminkiemis yra netoli Lietuvos sienos, tik už 15 kilometrų. Tačiau sovietai leido lietuviams ten pastatyti Donelaičio muzėjų. Žinoma, anksčiau ar vėliau jis bus paverstas "revoliucinių kovų muzėjum", nes sovietams negi rūpės koks ten kunigužis.

Veržtis į Klaipėdos kraštą

Lietuviai turėtų veržtis į Klaipėdos kraštą. Žinoma, tai nelengvas uždavinys — reikia žmonių. Lietuvoje naujagimių skaičius tūkstančiui gyventojų nuo 23 nepriklausomais 1940 metais nukrito 1978 m. iki 15,3. Mirtingumas yra padidėjęs (dešimt mirusių kiekvienam tūkstančiui per metus), nepaisant reklamuojamos nemokamos medicinos, tariamai dėl gyventojų senėjimo. Todėl "natūralus gyventojų prieaugis respublikoje sparčiai mažėja: 1960 m. 1000-čiui gyventojų teko 14,7, o 1978 m. — jau tik 5,3 natūralaus prieaugio" ("Švyturys", 1980, nr. 13, psl. 15). Sunki ekonominė būklė ir beviltiškumas dėl ateities atima galimybę ir norą auginti daugiau vaikų. Mums reikia ne daugiau teritorijos, bet daugiau žmonių, jei norime išlikti kaip tauta.

Padėtis anapus Nemuno

O kokia padėtis yra su ta Mažąja Lietuva anapus Nemuno? Maž. Lietuvos Rezistencinio Sąjūdžio atstovo pareiškime ji pavaizduota taip: "1945 m. sovietai, okupuodami Mažąją Lietuvą, palaikė ją Vokietijos dalimi ir dėlto arba išžudė arba ištrėmė beveik visus jos gyventojus, ir authochtonus mažlietuvius, ir vokiečius. Dabar ši dalis apgyventa maždaug puse milijono importuotų rusų, ir taipgi maždaug 25,000 lietuvių, atsikėlusių iš Didžiosios Lietuvos" (žr. "Eltos Informacijos", speciali laida, 1981 m. vasario 10 d.).

Pagal oficialią sovietinę statistiką, 1970 m. Karaliaučiaus krašte iš viso buvę 731,936 gyventojai; jų tarpe buvo: rusų — 564,469, gudų — 68,808, ukrainiečių — 48,044, tad iš viso rytinių slavų 681,321; lietuvių ten buvo 23,376, kurių tik 18,-896 kalbėjo lietuviškai, o 4,426 rusiškai, laikydami ją savo gimtąja kalba (lietuvių kilmės žmonės, atkelti iš "plačiosios tėvynės" kartu su kitais kolonistai?) ir 54 kitomis kalbomis, gal vokiškai. (Žr. "Itogi vsesoiuznoi perepisi naselenija 1970 goda". Moskva, 1973. Tom IV, p. 88).

Lietuviai ten yra pasmerkti surusėjimui, nes negali turėti lietuviškų mokyklų, pamaldų, spaudos, organizacijų ir visa kita, kas paliko tautybę.

Tai patvirtina naujasis sovietinis gyventojų surašymas, atliktas 1979.I.17. Lietuviais ten užsirašė tik 19,600, tad per 9 metus sumažėjo 3,776 arba apie 16.1%. Jie arba išvažinėjo, arba apsisprendė esą rusai. Tad lietuviai Karaliaučiaus srityje sudaro vos 2.4%, pasilikdami nežymi mažuma. Tuo tarpu bendras gyventojų skaičius ten padidėjo iki 807.000 arba 10.2 %. Miestuose ten gyvena 77% ir provincijoj 23%. Tuo būdu kolonizacija vykdoma toliau.

Blogiausias dalykas, kad ir Klaipėdos krašte lietuvių skaičius sparčiai mažėja. "Jaunieji traukia į tarptautinį Vilnių, vyresnieji į dar lietuvišką Kauną. Mažiau veržiamasi į Lietuvos pajūrį, **kuris sparčiai rusėja** (mano pabr. — J. B.) dėl rusų darbininkų ir atostogaujančių antplūdžio" ("Eltos Informacijos", 1981, nr. 6). Štai kuo reikia mums susirūpinti!

Reikia daugiau lietuvių

Tokia yra padėtis. Mes neprikelsime mirusiųjų ir neatsuksime atgal istorijos rato. Jeigu mažlietuvių veikėjų nuomone pusės milijono gyventojų tarpe randame tik 25,000 lietuvių, tai tokio krašto negalime laikyti "lietuviška etnografine sritimi". Kas buvo seniau, visa archeologinė, istorinė ir etnografinė praeitis, neturi jokios praktiškos reikšmės nustatant šiuolaikines valstybių sienas.

Mums trūksta žmonių net ir Klaipėdos kraštui atlietuvinti, tad nėra ko žvalgytis anapus Nemuno. Ar gali koks nors sąjūdis pasiekti tai, ko nepasiekė net mūsų genialus politikas ir strategas Vytautas Didysis ("iki pat Osos upės"), nežiūrint visų jo pastangų?

Turime skaitytis su faktais — politinė ir demografinė padėtis pasikeitė mūsų nenaudai. Politika turi remtis realybe ir protu, bet ne jausmais. Kur nėra proto, ten nėra ir politikos, tik erzelynė. Neleistina yra falsifikuoti istoriją ir dokumentus, nors ir patriotiniais sumetimais.

(Bus daugiau)

A†A

JUOZUI DEMERECKUI

Winnipege mirus,

jo žmoną bei dukras nuoširdžiai užjaučia, kartu liūdi ir meldžiasi už jo vėlę —

Klierikas K. Kaknevičius

A†A

ONAI REMEIKIENEI

mirus reiškiame nuoširdžią padėką: Tėvams pranciškonams už maldas laidotuvių namuose, P. Gulbinskui už vargonavimą, kunigams už koncelebracines Mišias, kun. B. Pacevičiui už jautrius atsisveikinimo žodžius, KLK Moterų Draugijos Prisikėlimo skyriaus narėms už velionės lankymą ligoninėje. Gyvojo Rožinio narėms už įspūdingą velionės pasitikimą šventovėje, sol. V. Verikaičiui už giedojimą šv. Mišių metu, J. R. Simanavičiui, lietuviškos radijo valandėlės vedėjui, už paskelbimą per radiją žinios apie brangios žmonos ir motinos mirtį.

Dėkojame Gyvojo Rožinio Brolijai, giminėms, draugams, pažįstamiems, pagerbusiems velionę laidotuvių namuose, užprašiusiems šv. Mišias, atsiuntusiems gėles, pareiškusiems užuojautą žodžiu bei raštu, nešusiems velionės karstą ir visiems, dalyvavusiems atsisveikinime prie kapo.

Dėkojame p. Gataveckienei už paruoštus pusryčius Anapilyje po laidotuvių.

Nuliūdę: *vyras Mykolas, sūnus Juozas Lietuvoje*
dukros — Danutė ir Liuda su šeimomis

PADĖKA

Mano mylimas vyras

a. a. JUOZAS ZURLYS

po ilgos ir sunkios ligos mirė 1981 rugpjūčio 18 d.
Palaidotas rugpjūčio 21 d. Šv. Jono lietuvių kapinėse
Mississauga

Reiškiu nuoširdžią padėką prel. dr. J. Tadarauskui, kun. S. Šileikai ir kun. I. Mikalauskui už iškilmingas koncelebracines šv. Mišias ir koplyčioje kalbėtą Rožinį. Taip pat esu dėkinga prel. dr. J. Tadarauskui už jaudinančius, reikšmingus žodžius koplyčioje ir palydėjimą į kapines. Ypatingai gili mano padėka už taip gausias šv. Mišias, aukas vėžio fondui ir "Tėviškės Žiburiams", užuojautas žodžiu, raštu ir per spaudą.

Ačiū visai lietuviškai visuomenei, taip gausiai dalyvavusiai laidotuvėse ir palydėjusiai velionį į amžino poilsio vietą, ypač karsto nešėjams.

Ačiū dr. O. Valaitienei ir dr. Ali už rūpestingą ligonio gydimą bei priežiūrą.

Nuoširdžiai esu dėkinga draugams, guodusiems ne tik mane, bet ir velionį jo ligoje, teikusiems jam ir man dvasinę stiprybę bei viltį.

Dėkoju ypač mūsų krikšto dukrai Jūratei Bušinskienei ir jos sesutei Audrai Keliačienei už rūpestingą globą bei pagalbą per visą velionies ligos eigą, už ilgas valandas prie jo lovos iki paskutinės minutės. Taip pat dėkoju Kostui Meškauskui ir Jonui Gimžauskui už pagalbą ligoje ir laidojimo rūpesčiuose.

Dėkinga esu mano mieloms, artimoms draugėms, kurios neprašomos parūpino skanių pyragų, ir toms, kurios pagelbėjo tvarkyti užkandžius po laidotuvių.

Su giliu dėkingumu, liūdesio prislėgta —
Marija Zurlienė

A†A

VINCUI TREIGIUI

mirus, jo žmoną VERUTĘ, seseris A. ŠTUOPIENĘ, M. BARŠČIAUSKIENĘ su jų šeimomis bei artimaisiais giliai užjaučiame ir kartu liūdime —

K. K. R. Kaminskai

Canadian Art Memorials Ltd.
176 Lakeshore Road West, Port Credit, Ont. L5H 1G4

LOUIS TEMPORALE - oficialus skulptorius - Bank of Canada, Bank of Montreal, Bank of Nova Scotia ir Archives Bldg. King George VI Niagara Falls

Atlieka įvairius kapų paminklų akmens ir skulptūros darbus — greitai ir meniškai. Užsakymus atliekame pagal projektus ir taip pat turime didelį pasirinkimą pagamintų paminklų lietuvių kapinėms

Užsakykite jau dabar, kad mes galėtume neskubėdami atlikti visą menišką darbą pagal pageidavimus.

Darbovietės telefonas 278-2757
Namų telefonas 278-4529

Mohawk Furniture Ltd.
PILNAS NAMŲ APSTATYMAS

★ Elektros reikmenys
★ Televizijos aparatai
★ Skalbiamosios mašinos
★ Vaikų baldai
★ Įvairūs kilimai
★ Šaldytuvai
★ Valgomųjų kambarių apstatymas ir kt.
★ Siuvamos mašinos
★ Rašomos mašinėlės

Nemokamas pristatymas į namus.

KRAUTUVĖS:

Vakaruose — 137 RONCESVALLES Ave. Tel. 537-1442
Rytuose — 2448 DANFORTH Ave. Tel. 699-4444

Krautuvės atidarytos nuo 9 valandos ryto iki 9 val. vakaro.

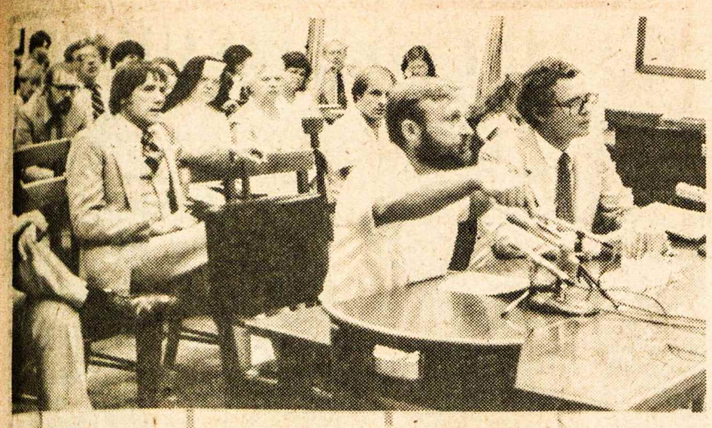

Sovietų kalinamo docento VYTAUTO SKUODŽIO reikalu įvyko oficialus liudininkų apklausinėjimas JAV kongrese. Viršuje VLADAS ŠAKALYS pasakoja apie savo pasimatymą su V. Skuodžiu Lietuvoje; šalia jo — JAV Lietuvių Jaunimo Sąjungos atstovas Vašingtone LINAS KOJELIS; apačioje — Lietuvių Informacijos Centro direktorius kun. K. Pugevičius informuoja kongreso komisija apie V. Skuodžio bylą Nuotr. D. Bieliauskaitės

Neužmirškite kepurių!

Jaunimo suvažiavimas

1979 m. buvo išrinkta Kanados Lietuvių Jaunimo Sąjungos valdyba, susidedanti iš pirm. Laimos Beržinytės, vicepirm. Gražinos Ignaitytės, sekr. Rūtos Girdauskaitės, ižd. Lino Čepo, Vakarų Kanados jaunimo atstovo Jurgio Valaičio, narių — Zitos Bersėnaitės ir Algio Šeškaus. Ši grupė jaunuolių intensyviai dirbo dvejus metus, ruošdami kas vasarą Kanados Vakarų lietuvių jaunimo stovyklą, dalyvaudami Kanados Lietuvių Bendruomenės posėdžiuose, Pasaulio Lietuvių Jaunimo Sąjungos ir Lietuvių Bendruomenės suvažiavimuose, ruošdami jaunimui renginius, atstovaudami Kanados lietuvių jaunimui. Jų kadencija pasibaigs š. m. spalio 9-11 d. d.

Kanados Lietuvių Dienų proga šaukiamas Kanados lietuvių jaunimo suvažiavimas. Lietuvių Dienos įvyks spalio 9-11 d. d. per Kanados Padėkos dienos savaitgalį Toronte. Suvažiavimo metu bus renkama nauja Kanados Lietuvių Jaunimo Sąjungos valdyba. Atrodo, bus keletas sąrašų. Taip pat atvyks nemaža grupė jaunimo iš Kanados Vakarų. Bus gera proga atnaujinti pažintis tiems, kurie buvo nuvykę į Kanados Vakarų jaunimo stovyklas, bei užmegzti pažintis su vakariečiais. Kadangi šis suvažiavimas turės išrinkti naują KLJS valdybą, yra būtina, kad kiekvienos kolonijos atstovas, jaunimo tarybos narys, jame dalyvautų, nes bus svarbūs balsavimai. Šalia tarybos narių, yra kviečiamas visas lietuviškas jaunimas. Jam bus proga išgirsti ne tiktai apie Kanados lietuvių jaunimo veiklą, bet ir apie Pasaulio Lietuvių Jaunimo Sąjungos veiklą ir apie ateinantį Penktą Pasaulio Lietuvių Jaunimo Kongresą.

KLJS valdyba organizuoja visam jaunimui Kanados Lietuvių Dienų proga susipažinimo šokius penktadienį, spalio 9 d., 8.30 v. v. (po KLD literatūros vakaro) Toronto Prisikėlimo parapijos salėje, 1011 College St. Šokių tema yra "Kepurinė", kuri primins rudens derliaus metą. Salę žadama išdekoruoti rudens motyvais. Žinoma, kad šiuo metu Beržinių ūkyje jau auginami specialūs indėniški kukurūzai bei įvairūs arbūzai, kurie bus atvežti Torontan. Bus ir proga pramokti Kanados tautinių šokių — "square dance" šalia įvairių kitokių šokių. Gros latvių jaunimo orkestras. Prieš keletą mėnesių grupė pasivadino "Elektrine morka". Groja "rock" ir kitokią įvairią muziką.

Jaunimas kviečiamas apsirengti temai pritaikytais drabužiais ir būtinai atvykti su kepure. Didžiausiai ir įdomiausiai kepurei bus skiriama premija. Dalyvauti jau ruošiasi Vakarų Kanados jaunimo grupė, kuri atvyks į Kanados Lietuvių Dienas. Šie "kaubojai" su rytiečiais susipažino per vakariečių lietuvių jaunimo stovyklą ir ketina per suvažiavimą bei šokius skleisti žinias apie ateinančios vasaros vakariečių jaunimo stovyklą.

Šeštadienį, spalio 10 d., nuo 8.30 v. r. jau prasideda jaunimo suvažiavimas Toronto Prisikėlimo parapijos Parodų salėje, 1011 College St.

PLJS valdybos veiklos pranešimą padarys jos pirm. Gintaras Aukštuolis iš Čikagos. Apie Penkto PLJ Kongreso planus praneš PLJS vicepirm. Saulius Čyvas iš Texas. Taip pat dalyvaus naujai paskirta V PLJK rengėjų komiteto pirmininkė iš Detroito — Violeta Abariūtė. V PLJK įvyks 1983 m. liepos mėnesį Kanadoje ir JAV. Studijų dienos ir kongreso uždarymas bus Kanadoje. Filmą apie IV PLJK Europoje paruošė J. Mockus, Australijos atstovas. Jį parsivežė iš Australijos KLJS pirmininkė Laima Beržinytė, kuri PLJS valdybos buvo pasiųsta šią vasarą Australijon talkinti Lietuvių Jaunimo Sąjungos veiklai.

Tikimasi, kad šokiuose ir suvažiavime dalyvaus daug Kanados jaunimo ne tiktai iš Toronto, bet ir iš tolimesnių apylinkių. Iki pasimatymo per Lietuvių Dienas! Nepamirškime kepurės šokiams!

Gabija, KLD Informacija

Sukaktuviniame ateitininkų kongrese dainininkų trijulė atlieka programą pramoginėje kongreso dalyje Nuotr. J. Kuprio

Plačios apimties sąskrydis

Opiesiems lietuvių reikalams suaukota $10.000. Iš jų paskirta $6000 Skuodžio išlaisvinimui

Lietuvių Fronto Bičiulių organizacija susiformavo vokiečių okupacinei valdžiai likvidavus laikinąją Lietuvos vyriausybę. Lietuvoje ši organizacija demaskavo suktus vokiečių kėslus, formavo mūsų tautos opiniją, taupė ginklus pasipriešinti antrajai sovietų invazijai. Frontininkai, kaip pavieniai asmenys, Lietuvai netekus nepriklausomybės, aktyviai reiškėsi pogrindyje, ypač sukilimo metu, ir ant laisvės aukuro sudėjo nemažai aukų. Tremtyje frontininkai gilias pėdas yra įmynę mūsų šalpos, ekonominėse, kultūrinėse, politinėse organizacijose.

Sąskrydžio pradžia

Siekdami dvasinio atsinaujinimo, frontininkai rengia su plačia kultūrine programa poilsio-studijų savaites. Paskutinioji jų, jau 25-ji, š. m. liepos 11-18 d. d. įvyko Kennebunkporte, Maine, gražiai tvarkomoje lietuvių pranciškonų sodyboje. Į ją susirinko JAV-bių ir Kanados frontininkai bei gražus skaičius svečių.

Juozui Ardžiui, sąjūdžio pirmininkui, pasveikinus susirinkusius, Algis Raulinaitis, tarybos pirmininkas, klausytojams priminė siaubinguosius mūsų tautos sukilimus. Dr. Juozas Girnius dalyvius pavedžiojo po buvusias poilsio-studijų savaites, ypač atkreipdamas dėmesį į tas, kuriose buvo padaryti svarbesni nutarimai. Kun. Paulius Baltakis, OFM, provincijolas, kuris vėliau kiekvieną rytą Mišių metu sakė gerai išmąstytus pamokslus, trumpame žodyje pabrėžė, jog yra žmonių, norinčių katalikiškąją akciją nukreipti vien į visuomeninį gyvenimą, visai užmirštant Dievą.

Informacija kitataučiams

Žurnalistas Juozas Kojelis savo paskaitoje "LFB praeitis ir dabartis" vaizdžiai nušvietė L. Fronto Bičiulių atliktus darbus ir įžvalgaus stebėtojo akimis metė žvilgsnį į ateitį. Jis stipriai pabrėžė informacijos stoką apie Lietuvą ir kitas Baltijos valstybes svetimųjų tarpe. Kiek ilgiau stabtelėjo prie "Hannaford Public Relations" firmos, esančios Kalifornijoje darbų. Su šia firma baltiečiai, gyveną Los Angeles ir apylinkėse, yra sudarę sutartį, pagal kurią jų opieji reikalai turėtų būti išvesti į plačiuosius vieškelius. Kojelis prašė šį svarbų užmojį remti ir prisidėti aukomis. Vėliau minėtam reikalui buvo surinkta $10.000. Buvo ir tokių, kurie paklojo po tūkstantinę.

Skuodžio laisvinimas

Pusiau uždarame posėdyje LFB nariai gvildeno bėgamuosius reikalus. Padarius tarybos ir centro valdybos pranešimus, kiek ilgiau sustota prie gelbėjimo doc. Vytauto Skuodžio — Benedict Scott, gimusio Čikagoje, paskelbusio bado streiką sovietų konc. stovykloje. Iki studijų savaitės Skuodžio, turinčio JAV pilietybę, laisvinimu, išskyrus kelis straipsnius spaudoje bei vieną kitą laišką senatoriams ir kongresmanams, niekas rimtai nesirūpino. Dėlto girdėjosi priekaištų mūsų organizuotiems junginiams ne tik iš lietuvių pusės, bet ir iš amerikiečių, kurie savo nusistebėjimą reiškė LB ir LJS-os politinėje konferencijoje Niujorke.

Svarstybose buvo pareikšta baimė, kad Skuodį gali ištikti toks pat likimas, kaip estų rezistentą Jurgį Kukką, taip pat pradėjusį badauti ir neaiškiose aplinkybėse mirusį Sov. Sąjungoje. Išsiaiškinus reikalo svarbumą, frontininkai iš suaukotų $10.000 $6.000 paskyrė Skuodžio laisvinimui.

Tuojau telefonu buvo susisiekta su "Hannaford Public Relations" firma, kuri už minėtą sumą sutiko vieno mėnesio laikotarpyje kontaktuoti didžiųjų laikraščių redaktorius ir iš jų išgauti straipsnius Skuodžio reikalu. Be to, ji pažadėjo daryti spaudimą į kongresą bei vyriausybę, kad būtų išjudintas mūsiškio rezistento reikalas. Planuojami televizijoj pasikalbėjimai su Vl. Šakaliu bei kun. K. Pugevičium.

Dr. K. Ambrozaitis ir Juozas Baužys, referuodami apie prof. J. Brazaičio raštus, konstatavo, kad jau išleisti du tomai, o trečias pasirodys netolimoje ateityje. Spaudai ruošiamas ir ketvirtas tomas. Taip pat daromi žygiai išleisti Daumanto "Partizanų" III-ją papildytą laidą, į kurią bus įtraukta apsčiai naujos medžiagos. Ruošiamasi ir naujojo Al. Barono romano "Mirti visada suspėsi" išleidimui.

Pirm. J. Ardys pareiškė, kad LFB dalyvavimas VLIKe remiasi respektu šiai institucijai, o ne jo dabar užimtai linijai. Jis vylėsi, kad ateityje, VLIKo sudėčiai pasikeitus, glaudus bendradarbiavimas gali būti įmanomas.

Atsistatydinus senajai centro valdybai, susidedančiai iš Juozo Ardžio, prof. Rimo Šliažo, Juozo Mikonio, Vacio Rociūno, Jono Vasario, Vinco Akelaičio ir Albert Sušinsko, korespondenciniu būdu šį rudenį bus renkama nauja. Tuo pačiu metu įvyks ir naujosios tarybos rinkimai.

Spaudos apžvalga ir paroda

V. Volertas, plačiai žinomas rašytojas, metė žvilgsnį į lietuviškąją periodinę spaudą — "Tėviškės Žiburius", "Draugą", "Darbininką", "Dirvą", "Laisvąją Lietuvą", "Pasaulio Lietuvį", "Naujienas", suminėjo jų gerąsias puses ir iškėlė trūkumus. Labai šiltai atsiliepė apie "Tėviškės Žiburius", pareiškė didelį nusivylimą "Naujienomis", kurių didžiausias uždavinys esąs šmeižti mūsų iškiliuosius, aktyviai lietuviškuose darbuose besireiškiančius žmones.

Trys dailininkai — Nijolė Palubinskienė iš Klevelando, Stasė Smalinskienė iš Detroito ir Marija Ambrozaitienė iš Čikagos tapybos darbų parodoje išstatė po kelis kūrinius. Paroda nepasižymėjo rodinių gausumu, vienok buvo originali ir įdomi.

Rezistentų žodis

Rimai Mironienei pristačius, Vl. Šakalys ir S. Kudirka klausytojus nukėlė į Lietuvą, priminė ten įvairiomis priemonėmis besireiškiančią rezistenciją, ragino JAV-bėse išleisti specialų informacinį laikraštį ir jį kiek galint didesniu egzempliorių skaičiumi "įšmugeliuoti" į Lietuvą. Pageidavo, kad lietuvių atstovai būtų siunčiami į Afganistaną ir ten drąsiai kovojantiems žmonėms išaiškintų, jog nelaisvėn paimtieji lietuviai yra aukos sovietinio režimo. Tuo būdu būtų išvengta nekaltų mūsų tautiečių žudymo.

Trečiadienį buvo atlaikytos iškilmingos pamaldos už žuvusius dėl Lietuvos laisvės ir už neseniai mirusius frontininkus — Igną Malėną, dr. Joną Grinių ir Aloyzą Baroną. Pamaldoms iškilmingumo teikė kandidatų (nelietuvių) į pranciškonus, šiuo metu bestudijuojančiu Kennebunkporte, gražus lietuviškų giesmių giedojimas.

Balys Raugas, gvildendamas šią temą priminė, kad II D. karo pabaigoje Lietuvą paliko 80.000 tėvynainių. Iš ju 73.000 atsidūrė Vokietijoje, o 7.000 kituose Europos kraštuose. Po karo į JAV-bes emigravo 30.000 lietuvių. Apžvelgęs Lietuvių Bendruomenės kūrimąsi, suminėjo gana daug frontininkų aktyviai prisidėjusių prie jos isteigimo, o vėliau gyvai besireiškusių jos darbuose.

Dailiojo žodžio vakaras

Elena Blandytė, pradėjusi 8-ja psalme, su giliu įsijautimu, panaudodama mostus bei balso intonaciją, gražiai interpretavo mūsu klasikų kūrinius: K. Donelaičio "Ąžuols gvrpelnvs", Maironio "Jūratė ir Kastytis", V. Krėvės "Užkeikta merga", B. Brazdžionio "Paskutinis pasmerktojo žodis" ir Vyt. Tamulaičio "Sugrįžimas". Užsitęsus ilgiems plojimams, E. Blandytė dar padeklamavo L. Andriekaus eilėraštį "Gintarėlis".

Įtarpuose J. Kojelis trumpu, bet taikliu žodžiu apibūdino kiekviena minėtu rašytoju. Palydą (plokštelėmis) tvarkė J. Vasaris.

Jaunųjų pasisakymai

Jaunosios kartos atstovai — Joana Kuraitė ir Linas Kojelis temoje "Partijos ir politiniai sąjūdžiai jaunimo perspektyvoje" konstatavo, kad skurdūs mūsų politinių partijų likučiai išeivijoje neturi veiklos lauko. Partijos, negalėdamos dalyvauti valstybiniame gyvenime, neatlieka joms skirtų uždaviniu, gyvena praeitimi arba fantazijose kuria būsimos nepriklausomos Lietuvos planus. Kaikurios jų, dėl visiško susilpnėjimo negalėdamos nieko pozityvaus duoti, užsiima negatyvia kritika arba net šmeižimu aktyviųjų žmonių. Dėl minėtų priežasčių jaunimas jomis visiškai nesidomi. Apie įvairių krypčių lietuvių sąjūdžius jauni žmonės mažai ką težino. Mūsų veiksniai ALTa ir VLIKas suinteresuoti Lietuvių Bendruomenės puolimu bei jos veiklai kliūčių spendimu. Jaunimą labiausiai patraukia LB-nė su savo pozityvia plačiašake veikla, ypač drąsiais išėjimais politinėje srityje.

Tomo Venclovos paskaita

Jis komentavo temą "Pokario rezistencijos įtaka vėlesnei lietuvių literatūrai". Kalbėtojas pabrėžė, kad žudynės, vertimas stoti į Raudonąją Armiją, sibiriniai trėmimai išprovokavo partizaninį karą, siekusį atstatyti nepriklausomą Lietuvą. Komunistai gi teigė, kad tai buvusi klasių kova, sukurstyta ankstyvesnio režimo valdininkų. Pasak prelegento, tai grynas melas. Komunistai visai nutyli tautines apraiškas.

Partizaninė epocha esą atsispindi pavergtos Lietuvos literatūroje ir filmuose. Laisvės kovotojai ten daugiausia parodomi kaip žiaurūs žudikai, nekaltų žmonių naikintojai, o stribai — idėjiniai kovotojai, ramių žmonių sargai. Pasak kalbėtojo, tikrumoje buvo priešingai: stribų, KGB agentų eilėse vyravo kriminalistai, degeneratai su sadistiniais polinkiais.

Paskaitininkas kiek ilgiau sustojo prie Vytauto Petkevičiaus, čekisto, didelio karjeristo, romano "Šautuvas meilė ir duona" nagrinėjimo. Jo autorius esąs dvigubos asmenybės žmogus: išgėręs pradeda sakyti teisybę, o blaivus — didelis okupantų pataikūnas.

Pirmoji minėto romano laida pasirodė 1967 m. Joje kaikurie partizanai vaizduojami kaip padorūs žmonės. Aiškinama, kad buvo suklaidinti ankstesnio režimo ir Vakarų. Esą reikia visa tai išaiškinti, ir jie pasidarys lojalūs komunistiniam režimui. Venclovos manymu, tai buvo klastingas balionas — žiūrėkite ir mes galime pavaizduoti tiesą!

Antroje romano laidoje, atspausdintoje 1974 m., išmesti trėmimai, čekistų žiaurumai, tautinis elementas, betkokios abejonės, kylančios iš veikėjų, ir t. t.

Kiek objektyviau partizanai vaizduojami Cvirkos romane "Upė negrįžta". Filme "Niekas nenorėjo mirti" įžiūrimi opozициniai elementai. Paskutiniuoju metu partizanai vaizduojami labai šlykščiai.

Tremtyje partizanų epochą geriausiai pavaizduoja E. Juciūtė savo knygoje "Pėdos mirties zonoje" ir Daumantas — "Partizanai". Venclovos manymu, okupuota Lietuva tokių knygų niekada nesusilauks.

Koncertas

Einant studijų dienoms į pabaigą, didžiojoje pranciškonų salėje įvyko koncertas, į kurį atsilankė ne tik frontininkų grupės žmonės, bet ir kiti vasarotojai. Tokiu būdu susidarė nemažas klausytojų būrys.

Uždangai atsidarius, scenoje išvydome trečios kartos lietuvaitę — sol. Marytę Bizinkauskaitę, paskui Bostono sekstetą, vadovaujamą muz. J. Gaidelio. Rašytoja Rūta Alė paskaitė ištrauką iš savo kūrybos. Publika labai šiltai priėmė solistę ir dainininkus, prašė vis daugiau ir išprašė priedo po tris dainas.

Sol. Marytė Bizinkauskaitė yra labai daug žadanti dainos meno srityje. Kaikas pranašavo, kad tai būsimoji Metropolitan žvaigždė.

Pabaiga

Daug dvasinio peno davusią studijų savaitę užsklendė dr. Adolfas Damušis, buvęs laikinosios Lietuvos vyriausybės ministeris. Jis, žvelgdamas į praeitį, konstatavo, kad 1941 m. sukilimas buvo protestas prieš prievartinį įjungimą Sov. Sąjungon. Lietuvoje pralieto kraujo veikiamos vėlesnės generacijos stojo į žūtbūtinę kovą prieš sovietinę priespaudą. Jei tuo bus užkrėstos ir plačiosios sovietų imperijos masės, išvysime laisvės aušrą.

Stovyklautojai, kvėpuodami tyru čiobrelių, pušų, liepos žiedų persunktu oru, veikiami saulės spindulių, jūros bangų, sūraus maudymosi baseino vandens, maitinami skaniais lietuviškais valgiais, — atsigaivino dvasiškai ir fiziškai.

Savaitės komendantu buvo Juozas Mikonis, finansinių reikalų tvarkytoju — Jonas Vasaris, spaudos reikalų — Vacys Rociūnas. Gerai išbalansuotos programos bei poilsio reikalais sielojosi Juozas Ardys. **B. V.**

Šv. Tėvo atstovas Kanadoje pronuncijus arkivyskupas ANGELO PALMAS. Jis dalyvaus Kanados Lietuvių Dienose spalio 11, sekmadienį, ir Toronto katalikų katedroje pasakys pamokslą

Lietuvių-žydų dialogą tęsiant

Neišmintingų politikų dėmės

M. GOBERIS

Perskaičius A. Musteikio serijinį straipsnį dėl lietuvių-žydų dialogo ("TŽ" 22-26 nr.) tenka pasakyti, kad A. Musteikis pateikia naujesnių faktų, bet straipsnio tonas yra skaitytojams gerai pažįstamas. Ypač neįtikinančiai skamba toji straipsnio dalis kur daromi priekaištai dėl žydų užimtų pozicijų valdžios aparate. Juk bolševikams suvalstybinus pramonę ir prekybą, daug žydų likò bedarbiais. O taip pat yra universalus dalykas visiems žmonėms susirasti užsiėmimą, gyventi ir išlaikyti šeimą. Juk vokiečiai po karo kaltino "dypukus" duonos atėmimu, o naujieji amerikiečiai kaltinami darbo atėmimu.

Taip pat, beskaitant A. Musteikio straipsnį, kilo ši mintis: jei pvz. 1941 m. birželio mėn. karui prasidėjus Lietuvos gyventojai būtų buvę pramatantys ir išmintingi politikai, žydų naikinimo reikalą būtų palikę vokiškiems naciams ir išvengę bereikalingų žudynių, tai šiandien nebūtų "nervų karo" su žydais, nereikėtų A. Musteikiui rašyti straipsnio, naudojant visas teisines ir įrodinėjimų plonybes, atmetant J. Oleiskio ir Levino emocinius kaltinimus. Taip pat nebūtų JAV keliamos bylos 4 lietuviams, prisidėjusiems prie tų įvykių. Be to, prie tos nelaimės prisidėjo dar nepriklausomos Lietuvos laikais lyg pasėta blogio sėkla — autokratinės valdžios "augštoji politika", žiūrėjimas iš augšto į nelietuviškas mažumas.

Pirmiausia, ką reiškia būti benamiu, išeiviu, imigrantu ar atėjūnu, nepriklausančiu gyvenamo krašto tautai ar net rasei, būti svetimkūniu ir priklausančiu nuo malonės priėmusio? Iki šiol niekur spaudoje neradau tuo klausimu geresnio paaiškinimo, kaip dr. A. Maceinos straipsnyje "Išeivio buvimas svetur" ("Į Laisvę" žurnale 1980 m. 79, 80 nr.). Šiame straipsnyje dr. A. Maceina cituoja Bavarijos švietimo ministerio H. Majerio nuomonę: "Išeivio lemtis yra būti pajuokos ir pagailos objektu. . . Naujoje savo aplinkoje jis esti svetimkūnis, ir jo likimas visiškai priklauso nuo jį priėmusio (Gutgeber) malonės bei nuo aukštosios politikos užgaidų. Banga, kuri jį išplovė į svetimą krantą, gali jau rytoj nunešti jį nežinia kur".

Taip pat, atvirai svarstant, tenka stebėtis, kad tos žudynės įvyko katalikiškame krašte, nes religija moko, kad niekas neturi dieviškos teisės be teismo sprendimo atimti kitam gyvybės. O ko gero dar žudikams teks su savo aukomis susitikti amžinybėje. Tai reiškia — žudant išsikasti lyg savo rankomis moralinę duobę. Žydų naikinimas buvo šiurpus teroro aktas. Neapykantos skleidėjai sugebėjo įtikinti minią, kad apie 200.000 Lietuvoje gyvenusių žydų, įskaitant vaikus ir senelius, buvo komunistai. Viso pasaulio negerovės lengvai buvo užkrautos ant žydų pečių. Pasaulio galiūnai moka mulkinti žmones, patys "išlikdami švarūs", pasiekdami savo užmaskuotus tikslus.

Gyvenimo praktika parodė, kad nėra blogų nei gerų tautų, nes kiekvieną tautą sudaro margaspalvė visuomenė su skirtingomis pažiūromis ir morale. Todėl reikėtų pagrindinai išsiaiškinti, kiek logikos yra tokiuose kasdieniniuose, nuolat kartojamuose išsireiškimuose. Pavyzdžiui tenisininkas Vyt. Gerulaitis yra teigiamas įnašas tautai, o JAV į teismą traukiami keturi lietuviai yra gėda visai tautai. Taip pat visiems žinomas kompozitorius B. Gorbulskis, kurio sukurtos dainos yra naudojamos išeivijos chorų ir solistų, yra jau lyg žydiškos kilmės lietuvis, o tuo tarpu už kokį tuziną žydų KGB valdininkų jau padaroma atsakominga visa žydų tauta.

Turbūt teisingiausiai dėl žydų-lietuvių dialogo išeivijoje pasisakė dr. med. St. Šereika ("TŽ" 13 nr.), pažymėdamas, kad ši opioji problema teisiškai yra neišsprendžiama, nes yra daugiau moralinė, religinė-teologinė. Išeivijoje yra daug manančių, kad mažai tautai reikia turėti gerus santykius su nelietuviškomis mažumomis. Todėl, jei kada pribręstų laikas Oleiskio pageidautam atsiprašymui, galbūt ateityje vidurinė karta tai padarys.

Nesunku buvo atsiprašyti popiežiui Jonui-Pauliui II, kuris, besilankydamas Vokietijoje 1980 m. lapkričio 18 d. Mainze, susitikęs su augštais Vokietijos protestantų ir žydų bendruomenės atstovais (dar 30.000 žydų gyvena Vokietijoje), prisipažino, kad klaidingi katalikų religijos aiškinimai iš dalies yra atsakingi už žydų persekiojimą ir antisemitizmą. Taip pat nebuvo sunku atsiprašyti V. Vokietijos prezidentui Karlui Carstensui — jis atsiprašė savo svečią Šv. Tėvą už nacių Vokietijos elgesį prieš lenkų tautą.

Pasirodo, kad santykių pagerinimui didelėms asmenybėms atsiprašymas nėra jau toks didelis nusižeminimas. O jei tai įvyktų lietuvių-žydų dialoge, tai tik nuplautų paliktas tirštas istorines neišmintingų politikų nuodėmes ir dėmes.

Optometristas
Dr. R. J. Lapienis
SHERWAY GARDENS MALL
25 THE WEST MALL
Toronto, Ontario
Tel. 621-5050
Talkininkas (Associate)
J. S. POLLOCK, O.D.

PAVERGTOJE TĖVYNĖJE

DEVINTIEJI KURSAI

Šią vasarą Vilniaus universitete buvo surengti jau devintieji lituanistikos kursai išeivijos jaunimui. Žinių apie juos pateikia "Gimtojo Krašto" rugpjūčio 27 d. laidoje paskelbtas Sigitos Vaitiekutės reportažinis rašinys "Širdyje liks Lietuva" ir nemažas pluoštas įdėtų nuotraukų. Šimetinius šešių savaičių kursus lankė 21 jaunuolis iš Kanados ir JAV. Pavardėmis minimi: Julija ir Irena Adamonytės, Asta Aleksonytė, Danielė Alkaitytė, Lidija Balčiūnaitė, Juozas Kapačinskas, Paulius Kontrimas, Vytenis Lietuvininkas, Rita Likanderytė, Zuzana Stungytė, Rima Šilėnaitė, Audronė Šoliūnaitė, Mary Ann Voverytė-Doherty. Į žymiųjų dėstytojų eiles įtraukti — J. Pikčilingis, J. Kabelka, A. Pupkis, J. Balkevičius, J. Palionis, V. Mažiulis, D. Sauka, J. Lankutis. Užsimenama apie kursų vadovus Saulių Lapinską ir Algirdą Jakubčionį, lietuvių kalbos pratybų dėstytojas Danutę Tarvydaitę ir Albiną Norvaišienę. Kursų baigimo pažymėjimus įteikė Vilniaus universiteto prorektorius Jonas Grigonis. Viešnagės metu kursantai lankėsi Trakuose, Pirčiupiuose, Druskininkuose, Rumšiškių liaudies buities muzėjuje, Kaune, Anykščiuose, Niūronių kaime įsteigtame arklio muzėjuje, obuoliais vaišinosi Kaišadorių medelyne. Jie taip pat svečiavosi Lietuvos kompozitorių, dailininkų, rašytojų sąjungose, žemės ūkio ministerijoje ir jokios galios netrinčioje užsienio reikalų ministerijoje. Buvo sudaryta proga susipažinti su naujausiais lietuviškais dokumentiniais ir meniniais filmais. Reportažo autorė S. Vaitiekutė ypač džiaugiasi J. Kapačinsko, L. Balčiūnaitės, R. Šilėnaitės padaryta aiškia pažanga lietuvių kalboje — švaresniu žodžių tarimu, svetimybių atsikratymu.

PARENGIAMOSIOS KLASĖS

Šiais mokslo metais Lietuvoje pradėdamas penkerius metus truksiantis bandymas — parengiamųjų klasių įsteigimas šešiamečiams vaikams penkiolikoje mokyklų ir 31-name vaikų darželyje. Bandymas palies beveik tūkstantį vaikų, kurie bus atleisti nuo pamokų lankymo šeštadieniais. Su tais vaikais bus dirbama pagal kelis mokymo ir metodikos variantus, kol bus išaiškinti vertingiausieji. Pamokos bus paįvairintos žaidimais, fizinės kultūros pratimais, pasivaikščiojimais gryname ore. Greta gimtosios kalbos, pirmųjų matematikos įgūdžių, parengiamųjų klasių moksleiviams bus įvestas gamtos pažinimas, meilės gamtai ugdymas. Dvi laisvas savaitgalio dienas tie vaikai turės ir sekančiais mokslo metais pirmoje klasėje.

MOKSLO METŲ PRADŽIA

Vilniaus universitete įvyko tradicinis susitikimas su pirmakursiais, kurį kasmet Skargos kieme surengia filologijos fakultetas. Čia jiems skambėjo didysis varpas, jų laukė ant staliukų studentiškos kepuraitės, pažymėjimai, studijų knygutės. Iškilmėn įsijungė universiteto rektorius prof. Jonas Kubilius, filologijos fakulteto dekanas docentas Jonas Balkevičius, poetas Justinas Marcinkevičius. Ties Sarbievijaus kiemo arka pirmakursius pasitiko "Įskaitos", "Kritikas", pagarsėjęs "poetas Kukutis". Atskrido ir sparnuotas Pegasas, kalbantis angliškai, lietuviškai, prancūziškai. Dekanas J. Balkevičius, įsodintas "sostan", studentų rankomis buvo perneštas per fontaną. Aidėjo šūkiai: "Vivat, rektoriui!", Vivat Alma mater!" Filologijos fakulteto prodekanas Antanas Jovaiša pasveikino visus pirmakursius, kurių Vilniaus universitetas šiais mokslo metais susilaukė 17.000.

AŠTUONIOS JUOSTOS

Prieplaukos krantas Kauno senamiestyje prie Nemuno dabar yra vadinams Pergalės krantine. Ji tapo pirmąja aštuonių eismo juostų gatve nuo Aleksoto tilto iki Majakovskio gatvės. Ta krantinė dabar gerokai sumažins transporto srautą Kauno centre. Pėstieji Nemuną ties Aleksoto tiltu, Birštono, Majekovskio ir Mickevičiaus gatvėmis galės pasiekti įrengtomis požeminėmis perėjomis. Saloje bus įrengtas parkas, kurin bus galima patekti prie Maironio gatvės planuojamu statyti viaduku.

"ABC" ŠVENTĖ VAIKAMS

Mokslą pradedančius pirmokus Panevėžio kultūros namai jau ištisą dešimtmetį iš eilės pasveikina tradicine "ABC" švente. Lėlių liaudies teatras jiems šiemet paruošė premjerinį spektaklį, kuriam buvo pasirinkta Kimo Meškovo pasaka "Saulėgrąža ir gaidelis". Vaidinimus stebėjo apie 2.500 vaikų.

VIESULUI PRAŪŽUS

Š. m. gegužės 29 d. nemažos žalos Širvintoms padarė sūkurinis viesulas. Spaudoje rašoma, kad bendromis rajono ūkių ir organizacijų pastangomis jau atremontuoti gyvenamieji namai. Netrukus bus atstatyta ir sviesto gamykla. Liepos 1 d. darbą pradėjo gamybinis jos skyrius, baigiami remontuoti labiausiai nukentėję sandėliai ir garažai.

KAUNIEČIŲ PORCELIANAS

"Jiesios" dailiosios keramikos gamykla susilaukė naujo pastato, kuriame įsikurs porceliano gamybos skyrius. Jame baigiami montuoti iš Italijos gauti porceliano gamybos įrenginiai. Grupė būsimų specialistų porceliano gamybos paslapčių mokėsi Čekoslovakijoje ir Italijoje. Būsimieji dekoruotojai, glazūruotojai bei kitų specialybių darbininkai šiuo metu tobulinasi panašiose Maskvos, Leningrado ir Kijevo įmonėse. Lietuviško porceliano gamybą tikimasi pradėti sekančių metų pradžioje.

SVIRSKIO KRYŽIAI

Liaudies skulptoriumi vadinamas Vincas Svirskis (1835 — 1916), keliaudamas po Kėdainių, Surviliškio, Krakių, Truskavos apylinkes, sukūrė daugiau kaip 200 kryžių ir koplytstulpių, jiems panaudodamas 4-5 metrų ilgio ąžuolų kamienus, iškaldamas 2-4 šventųjų statulas. V. Svirskio kūrybos palikimo Kėdainiuose išsaugojimo klausimu "Literatūros ir Meno" š. m. balandžio 18 d. laidoje buvo paskelbtas kėdainiečio A. Urbšio laiškas. Liepos 25 d. laidoje atsiliepė Kėdainių rajono vykdomojo komiteto pirmininko pavaduotojas Antanas Juškevičius: "Kėdainių rajone yra 25 respublikinės reikšmės dailės paminklai — V. Svirskio kryžiai. Jie stovi sodybose, pakelėse, kapinėse, 12 perkelti į Kėdainių kraštotyros muziejaus parodų salę. Vienas konservuotas, kiti nuvalyti, sustiprinta mediena, paruoštas jų konservacijos projektas..." Vienas kryžius Pakruostės kaime, Urbelio sodyboje, po atnaujinimo buvo paliktas vietoje. Panašiai, atrodo, bus pasielgta ir su V. Svirskio kryžiumi Naujuose Laužuose, Grinevičiaus sodyboje. Kiti šeši kryžiai jau perkelti į Lietuvos dailės muzėjų Vilniuje. A. Juškevičiaus pranešimu, 1982-86 m. bus atnaujinta vietinės reikšmės istoriniu paminklu laikoma Šv. Juozapo šventovė. Joje bus sutelkti V. Svirskio kryžiai, rengiamos Kėdainių rajono liaudies meistrų parodos. Baigminis A. Juškevičiaus pareiškimas liudija, kad sodybos tada netks šio talentingo liaudies skulptoriaus palikimo: "Likusius V. Svirskio kryžius, pagaminus jų kopijas, iš sodybų numatyta perkelti į uždaras patalpas".

V. Kst.

Venecuelos lietuviai, latviai ir estai, su savo vėliavomis dalyvavę bendrose pamaldose Karako mieste, minint sibirinius trėmimus. Ta proga apie baltiečių trageiją rašė sostinės spauda

HAMILTON ONT

VYSK. VALANČIAUS MOKYKLA šiemet pradėjo mokslo metus su 57 mokiniais. Augšt. lituanistinių kursų IX, X ir XI klasės iš viso šiemet turi 13 studentų. Į specialią, lietuviškai nekalbančių klasę, įsiregistravo 8 mokiniai. Priešmokyklinio ir I sk. mokytoja yra D. Kekienė, II skyriaus — D. Lukavičiūtė, III sk. — S. Raudienė-Babeckaitė, IV-to sk. šiemet neturime, V skyrių moko G. Repčienė, VI sk. — K. Mileris, kuris taip pat eina ir mokyklos vedėjo pareigas, VII sk. M. Kalvaitienė ir VIII sk. — D. Pajarskaitė. Specialią, lietuviškai nekalbančiųjų klasę veda Ald. Baltakienė-Volungytė. Pagelbinėm mokytojom yra Ald. Matulienė, L. Stungevičienė, E. Kudabienė ir Ald. Gedrimaitė. Aštuoni pradinės mokyklos skyriai pamokas turi šeštadienio rytais 9.30-12.30 v. St. Joseph's mokyklos patalpose. Augšt. lituanistinių kursų pamokos vyksta antradienio vakarais — 5-8 v. St. Thomas More gimnazijoj, kuriuose dirba gimnazijoe mokytojo cenzus turintys V. Stanevičienė ir M. Leknickas.

Spalio 3, šeštadienį, mokyklos vaikų tėvai, atvežę savo vaikus, prašome ateiti į tėvų susirinkimą, kuris įvyks 9.30 v.r. mokyklos patalpose. Čia bus aptariami visi mūsų mokyklą liečiantys reikalai ir renkamas 1981-82 mokslo metams tėvų komitetas.

RITA ŠILGALYTĖ rugsėjo 19 d. Šv. Gabrieliaus šventovėje, Burlingtone, sumainė aukso žiedus su dr. Richard Tytus. Šv. Mišias koncelebravo du kunigai, altorius skendo gėlėse, sol. A. Pakalniškytė su D. Deksnytės-Powell vargonų palyda pagiedojo keletą giesmių. Vestuvinis pokylis įvyko National Hall lenkų salėje, talpinančioje apie 400 žmonių, kuri buvo pilnutėlė jaunosios ir jaunojo giminių, draugų ir artimųjų. Pokylio metu buvo pasakyta daug gražių sveikinimo kalbų anglų, lenkų ir lietuvių kalbomis. Jaunoji yra baigusi slaugių mokyklą ir dirba Šv. Juozapo ligoninėje. Jaunasis yra neseniai medicinos mokslus baigęs gydytojas, pradėjęs savo praktiką Hamiltone. Jaunamartės tėvelis Ant. Šilgalis, sveikindamas jaunąją porą, užsiminė, kad šiais laikais yra labai daug sulaužančių savo vedybinę priesaiką, tad palinkėjo, kad šitoji Ritos ir Ričardo santuoka liktų jiems amžina ir kad šitoji vedybinio vakaro nuotaika lydėtų juos visą gyvenimą.

A.A. RIMAS KLEVAS rugsėjo 5 d. buvo palaidotas Mississauga lietuvių Šv. Jono kapinėse. E. L. Klevų 27 metų amžiaus sūnus rugpjūčio 31 d. tragiškai žuvo eismo nelaimėje.

DANA BILEVIČIŪTĖ, dabar gyvenanti Čikagoje, išteka už čikagiečio Vyt. Norvilo ir planuoja ten pasilikti gyventi. Dana, neseniai baigusi farmacijos mokslus, dar gyvendama Hamiltone, buvo labai veikli lietuvaitė: dirbo ateitininkų organizacijoje, mokytojavo lituanistinėje mokykloje, domėjosi lietuviškuoju gyvenimu.

MOKYT. KAZĖ JANKAUSKAITĖ iš Čikagos viešėjo vieną savaitę pas Br. J. Stanius. Ta proga aplankė ir kitus čia savo iš Lietuvos senus draugus bei pažįstamus.

DANUTĖ BABINIENĖ, 30 metų dirbusi "American Can" įmonėje, nuo spalio 1 dienos išeina į užsitarnautą pensiją.

DANUTĖ PIKIENĖ gavo žinią, kad Kaune mirė jos mamytė a.a. Malvina Valeikienė. Velionė nepriklausomos Lietuvos laikais turėjo Kaune vaistinę ir buvo viena iš nedaugelio lietuvių moterų, gavusiu už pasižymėjimą nepriklausomybės kovose Vyčio kryžių. Sekmadienį už mirusią buvo atlaikytos pamaldos, kurių metu giedojo iš St. Catharines atvykę A. V. Paulioniai. **K.M.**

"GYVATARAS" pradeda 32-ąjį darbo sezoną. Pamokos vyks trečiadieniais Aušros Vartų parapijos salėje — 6 v.v. vaikams ir jaunesniesiems šokėjams, 7 v.v. — vyresniesiems šokėjams. Pirmoji repeticija įvyko rugsėjo 23 d. Į visas grupes kviečiami nauji šokėjai nuo 5 metų amžiaus. Registruotis pas Ir. Jokūbynienę tel. 389-3205. Jeigu atsirastų suinteresuotų asmenų, galvojama suorganizuoti pastovią veteranų šokėjų grupę, kuriai galėtų priklausyti buvę "Gyvataro" šokėjai ir kiti, kurie domisi tautiniais šokiais ir vieną vakarą savaitėje skirtų tam reikalui. Grupei taip pat reikalingi mokantys groti akordeonu ar kitais instrumentais. Informacijų ir registracijos reikalais prašome skambinti Ir. Jokūbynienei. Laukiame naujų šokėjų į visas grupes **Inf.**

SKAUTŲ VEIKLA. Lapkričio 15, sekmadienį, po 9 v. pamaldų, numatoma skaučių ir skautų bendra dienos iškyla. Gruodžio 6, sekmadienį, 4 v.p.p., Jaunimo Centre — Kūčios. Vasario 7, sekmadienį, dalyvaujama organizuotai pamaldose, po kurių parapijos salėje įvyks iškilminga sueiga Lietuvos nepriklausomybės šventės proga. Vasario 22 — susimastymo diena; "Širvintos" skautės paruoš tai progai pritaikytą programėlę, kurioje dalyvaus ir latvių skautės. Kovo 14 d. — Kaziuko mugė. Balandžio 25 d. — sueiga pasaulio skautų globėjo šv. Jurgio proga. Birželio 26-27 d.d. žiemos veiklos užbaigimas savaitgalio iškyla p. Augustinavičiaus ūkyje.

Čia suminėtos didesnės šventės ir iškylos, į kurias manoma kviesti skautišką jaunimą iš mažesnių kaimyninių kolonijų, kaip London, Ont., Rochester N.Y., kad jaunimas galėtų dažniau susitikti, pabendrauti ir kad stovykloje užmegztos pažintys neiblėstų atmintyje.

Skaučių sueigos mažesniuose vienetuose vyks kas šeštadienį po lietuviškos mokyklos parapijos salėje.

Kanados rajono Romuvos skautų stovyklos remontams aukojo: prel. dr. J. Tadarauskas (asmeninė auka) — $100; po $50: — B. Kronas, F. Pietrantonio, D. Gutauskienė; $30: E. Repčytė; $25: E. Antanaitienė.

Skaučių-tų vadija

ATITAISYMAS. "TŽ" 37 nr. korespondencijoje iš Hamiltono išspausdinta pavardė Jonė Vyšniauskienė; turėjo būti Vyšniauskaitė.

A.a. RIMANTO KLEVO atminimui vietoje gėlių A. J. Gedrimų šeima paaukojo $25 Hamiltono mermergaičių chorui "Aidas".

"AIDO" CHORAS po vasaros atostogų pradėjo repeticijas, kurios vyksta kas sekmadienį 1 v.p.p. parapijos salėje. Šiuo metu choras ruošiasi Kanados Lietuvių Dienų koncertui. "Aidas" nuoširdžiai dėkoja Kanados Lietuvių Fondui už $500 auką ir Toronto Lietuvių Namams už $200 auką.

KLB ŠALPOS FONDO Hamiltono skyriaus ruošiamas vajaus užbaigimo balius įvyks spalio 31 d. Jaunimo Centre. Baliaus paruošiamieji darbai eina pirmyn. Meninę baliaus programą atliks garsusis Toronto "Atžalynas", vadovaujamas Silvijos Martinkutės. Taip pat baliaus metu bus pristatyti visuomenei lietuviai abiturientai, baigę 12-tą gimnazijos klasę. Jiems prisiminimui bus įteikta po lietuvišką knygą. Visi abiturientai prašomi užsiregistruoti pas J. Pleinį telefonu 549-5372. **J. P.**

DĖKOJAME

Š.m. liepos 26 d. aš ir mano žmona savo namuose suruošėme vaišes, į kurias pakvietėm savo gimines bei būrį draugų, neskelbdami vaišių tikslo.

Tikrumoje tai buvo mano ir mano žmonos 30 metų vedybinės sukakties prisiminimas. Kviestieji svečiai vis-

(Nukelta į 9-tą psl.)

Vienintelis lietuvių bankelis Kanadoje

įsikūręs nuosavuose namuose —

Hamiltono Lietuvių Kredito Kooperatyvas

830 Main Street E., tel. 544-7125 L8M 1L6

TALKA

Darbo valandos: pirmadieniais - ketvirtadieniais nuo 10 iki 5 val., penktadieniais nuo 10 iki 7 val., šeštadieniais nuo 9 iki 12 val. Liepos - rugpjūčio mėn. ir prieš ilgus savaitgalius šeštadieniais uždaryta.

Nemokama gyvybės ir asm. paskolų drauda.

Nemokamas pilnas čekių patarnavimas.

MOKAME UŽ:	
depozitus (P.C.A)	6%
santaupas	17%
term. depoz. 1 m.	18%
term. depoz. 3 m.	13%
reg. pensijų fondo	16%
90 dienų depozitus	19%
IMAME UŽ:	
nekiln. turto pask.	21%
asmenines paskolas	23%

KELIONĖS Į LIETUVĄ IR KITAS PASAULIO SALIS

Simon's TRAVEL

KVIEČIAME KELIAUTI KARTU

13 DIENŲ SU GIMINĖM!!!

Vilnius-Ryga gruodžio 21 — sausio 4

Grupę lydi savininkai

Sutvarkome iškvietimus vizitui į Lietuvą ir iš Lietuvos.
Nuperkame Lietuvoje giminėms automobilius, televizijas, šaldytuvus bei kitus pageidaujamus daiktus
Smulkiau teiraukitės Toronto skyriuje.

Toronto tel. (416)537-3060 arba 532-8772

MONTREAL tel. (514) 669-8834
CHICAGO tel. (312) 673-5391 arba 654-4238
TELEX 06-986766 TOR

2385 Dundas St. W., Toronto, Ont., Canada M6P 1X2
(Kelionių biuro registracijos numeris — 1835961)

Simon's TELEVISION
Savininkas — V. SIMINKEVIČIUS
2385 Dundas St. W., Toronto **Tel. 532-8772**
Netoli Lietuvių Namų prie Bloor-Dundas požeminio.
Nuomojam, taisom, parduodam televizijas bei "stereo" aparatus. Turime lietuviškų plokštelių ir suvenyrų.

The Marlatt laidotuvių namai ir koplyčia

The J. B. MARLATT Funeral Home, Ltd.
615 Main Street East (East of Sanford)
Telefonas: 528-6303
HAMILTON, Ontario

LIETUVIAI PASAULYJE

JA Valstybės

XX-SIS BALFo SEIMAS įvyks spalio 24-25 d.d. Southfielde, Mich., Dievo Apvaizdos parapijos salėje. Pirmą dieną bus įprastinė atstovų registracija, garbės ir darbo prezidiumo sudarymas, mandatų komisijos pranešimas, darbotvarkės priėmimas, centro valdybos ir komisijų pranešimai, diskusijos, skyrių pranešimas, BALFo įstatų papildymo svarstymas, direktorių ir revizijos komisijos rinkimai. Posėdžiai užbaigiami ateities planų aptarimu. Iškilminga vakarienė įvyks Dievo Apvaizdos parapijos salėje. Sekmadienį bus naujų direktorių posėdis, Mišios už gyvus ir mirusius BALFo narius, susipažinimas su naująja centro valdyba, rezoliucijų priėmimas. Seimo rengėjų komitetui vadovauja pirm. Jurgis Mikaila.

ALOYZAS BARONAS, rašytojas, žurnalistas, ilgametis "Draugo" redaktorius, mirė 1980 m. rugsėjo 3 d. Pirmosios jo mirties metinės buvo prisimintos rugsėjo 13, sekmadienį, Mišioms Šv. Antano parapijos šventovėje Čikagos Cicero priemiestyje, kur ir dabar tebegyvena velionies šeima. Mišių metu giedojo sol. D. Stankaitytė ir parapijos choras, vadovaujamas muz. A. Skridulio. Velionies veikla yra susieta su Šv. Antano parapija. Jis yra parašęs auksinei sukakčiai skirtą parapijos isotriją, apimančią 1911-61 m. laikotarpį, jos klebono prel. Igno Albavičiaus biografiją. Po pamaldų artimieji velionies bičiuliai susirinko Baronų bute, kur vaišes buvo paruošusi velionies našlė Nijolė, sūnus Gintaras ir Saulius. Dalyvavo apie 30 asmenų — keletas rašytojų, "Draugo" redaktorių, visuomenininkų, kultūrininkų, artimųjų giminaičių. Jie apžiūrėjo po A. Barono mirties beveik nepaliestą mažą kambarėlį, kuklų rašomąjį staliuką, kur buvo sukurta tiek daug romanų, novelių, satyrų, parašyta tūkstančiai straipsnių.

PASAULIO IR JAV LIETUVIŲ GYDYTOJŲ SĄJUNGOS suvažiavime Čikagoje rugsėjo 5-6 d.d. naujon centro valdybon buvo išrinkti: pirm. — dr. Jonas Valaitis, vicepirm. — dr. Jonas Daugirdas, sekr. — dr. Arvydas Vanagūnas.

68-TASIS LIETUVOS VYČIŲ SEIMAS rugpjūčio 19-23 d.d. įvyko Scrantono universitete, Pensilvanijoje. Pradinės seimo iškilmės sutapo su Lietuvių Kunigų Vienybės suvažiavimo užbaigimu. Mišias koncelebravo rekordinis kunigų skaičius. Seimo pokylyje "Lietuvos draugo" žymeniu buvo pagerbtas JAV kongreso atstovų rūmų narys Charles F. Dougherty, pasižymėjęs Baltijos šalių reikalų gynimu. Jis daug prisidėjo prie finansinės paramos, kuri buvo parūpinta Lietuvos atstovybei Vašingtone ir aplamai diplomatiniam tęstinumui išlaikyti. Lietuvos vyčių centro valdybos pirmininke buvo išrinkta Loreta Stukienė, prof. dr. Jokūbo Stuko žmona, gyvenanti Newarke, N. J., 10 metų redagavusi žurnalą "Vytis". Kiti valdybos nariai: vicepirmininkai — Susan Bumila, E. Kosmiskey ir Frank Petrauskas, sekretorės — Nancy Miro ir Ann Marie Kassel, ižd. — Alphonse Tranis, patikėtiniai — Paulius Binkis ir Jonas Adomėnas.

Venecuela

TAUTOS ŠVENTĖS MINĖJIMAS Karako lietuviams, A. Vaisiūnienės pranešimu, buvo surengtas rugsėjo 6 d. Don Bosco saleziečių patalpose. Mišias už 1941 m. sukilimo aukas laikė Venecuelos lietuvių kapelionas kun. A. Perkumas, SDB. Oficialią minėjimo dalį po pamaldų pradėjo VLB krašto valdybos pirm. dr. V. Dambrava, garbės prezidiuman pakviesdamas buvusius nepriklausomos Lietuvos karius — psk. Juozą Menkeliūną, jn. ltn. Gediminą Orentą, ltn. Bronių Deveikį. Po to iš juostos buvo išklausyta radijo programa apie Žalgirio mūšį, kurią yra transliavusi Vatikano radijo stotis, lietuviškos radijo valandėlės JAV. G. Orentas kalbėjo apie Vytauto Didžiojo valdymo laikotarpį ir apie Lietuvos nepriklausomybės atstatymo siekusį 1941 m. sukilimą nacių-sovietų karo pradžioje. Su keliomis partizanų dainelėmis programon įsijungė jaunimas. Minėjime dalyvavo apie 50 lietuvių.

Brazilija

LITERATŪROS BŪRELIS, veikiantis Sao Paulo mieste, rugpjūčio 29 d. posėdžiavo pas H. A. Mošinskius. Buvo išsamiai analizuojamas Jono Avyžiaus romanas "Chameleono spalvos", prisimenant ir "Kaimą kryžkelėje", už kurį autorius yra gavęs respublikinę 1965 m. premiją. Apie "Chameleono spalvų" veikėjus kalbėjo A. D. Petraitis. I. Petraitytė supažindino su paskutiniaisiais tautinių šokių grupės "Nemunas" pasirodymais kitataučiams. Buvo nutarta kituose susirinkimuose mažiau domėtis senąja Lietuvos istorija, didesnį dėmesį skirti nepriklausomybės laikotarpiui.

Urugvajus

MONTEVIDEO LIETUVIŲ PARAPIJA rugpjūčio 30 d. pagerbė du jėzuitus — kun. Joną Sukacką 48 metų vienuolinio gyvenimo ir kleboną kun. Joną Giedrį 60 metų amžiaus sukakčių proga. Meninę deklamaciją, šokių ir dainų programą atliko vaikai ir jaunimas. Motinų sveikinimą kun. J. Giedriui perskaitė G. Josponienė. Jos yra didžiai jam dėkingos už darbą su vaikais — daug metų trukusį vaikų surinkimą, atvežimą į repeticijas ir parvežimą namo. Jis taip pat rūpinasi atostogų namu, lietuviškų plokštelių ir kasečių išleidimu. Dovanas sukaktuvininkui įteikė Lietuvių Katalikių Moterų Draugija, mažieji, vidurinieji ir vyresnieji "Rintukai" bei eilė atskirų asmenų. Urugvajus Lietuvių Kultūros Draugijos valdybos pirm. V. Doreliui vadovaujant, abiem sukaktuvininkam sugiedota "Ilgiausių metų".

Australija

LIETUVIŲ SKAUTŲ SĄJUNGOS Australijos rajono skautų vadas v.s. Bronius Žalys rugsėjo 8 d. gausiame bičiulių būryje Sydnėjuje atšventė savo amžiaus šešiasdešimtmetį. Jis yra augštaitis, mokęsis Biržuose, dar Lietuvoje tapęs skautu. Į vadovų eiles įsijungė pokarinėje Vokietijoje ir Belgijoje. Atvykęs Australijon 1949 m., vadovavo skautų ir skautų vyčių vienetams, buvo lietuvių skautų atstovu išeivių skautų organizacijoje, radagavo skautų "Pėdsekio" laikraštėlį, skautų skyrių savaitraštyje "Mūsų Pastogė", paruošė skautiškų dainų rinkinį "Mūsų dainos", veiklos trisdešimtmečiui skirtą apžvalgą "LSS Australijos rajonas". Australijos rajono vadu v.s. B. Žalys buvo išrinktas 1978 m. LSS suvažiavime.

Britanija

FILATELISTŲ DRAUGIJA "VILNIUS" ketvirtą šiemetinį savo posėdį rugsėjo 12 d. turėjo Mančesterio Lietuvių Klube. Buvo nutarta klubo patalpose lapkričio 21 d. surengti pirmą šios draugijos pašto ženklų ir monetų rinkinių parodą, kurioje sutiko dalyvauti — R. Popikienė, A. Jakimavičius, S. Laurūvėnas, K. Minutas ir V. Matūza.

BRITANIJOS LIETUVIŲ JAUNIMO SĄJUNGA, vadovaujama pirm. Jono Padvoiskio, rugpjūčio 14-15 d.d. savo iniciatyva bei pastangomis surengė pirmąjį lietuviško jaunimo sąskrydį Lietuvių Sodyboje, apie 50 mylių nuo Londono. Dalyvavo 22 jaunuoliai iš įvairių vietovių. Apie lietuvių kalbos kilmę bei jos vystymasi kalbėjo Britanijos Lietuvių Jaunimo Sąjungos valdybos narys Antanas Dambriūnas, amerikietis, dirbantis Europoje. Lietuvos istorijos santrauką, iliustruotą sumaniai paruoštais žemėlapiais, pateikė Aleksas Vilčinskas, Britanijos Lietuvių Sąjungos valdybos narys švietimo reikalams. Apie "Lietuvos Katalikų Bažnyčios Kroniką" bei kitus pogrindžio laikraščius kalbėjo Gintė Damušytė, Niujorke veikiančio Lietuvių Informacijos Centro narė, talkinusi Kestono kolegijai. Čikagietis kun. A. Saulaitis, SJ, sąskrydžio dalyvius supažindino su pasiruošimu V-jam lietuvių jaunimo kongresui. Apie Jonines, vardines, Užgavėnes prašneko lietuvių kalbą Londone dėstantis Romas Kinka, paliesdamas ir sovietinius papročius Lietuvoje, kur juos savo reikalams bando įvesti okupantai. Lietuvių tautos išlikimo klausimą nagrinėjo gerai lietuviškai kalbantis anglas Vincentas O'Brien, kuris praktiškai yra įsūnytas lietuvis. Pranešimai buvo daromi angliškai, kad juos galėtų suprasti ir į diskusijas įsijungti visi sąskrydžio dalyviai. Buvo nutarta su R. Kinkos talka spalio mėnesio vieną savaitgalį skirti lietuvių kalbos kursams.

Švedija

ŠVEDIJOS LIETUVIŲ BENDRUOMENĖ jungia apie 100 šeimų, kurios yra išsiblaškiusios po visą kraštą. Daugiausia jų gyvena Stockholme ir Goeteborge. Naująją ŠLB krašto valdybą Stockholme sudaro: pirm. Valentinas Vilkėnas, vicepirm. Juozas Lingis, sekr. Gintautas Būga, ižd. Feliksas Takas, narė Kristina Gusenius. Bendruomenėn įjungtai jaunimo sekcijai vadovauja Marija Čeginskaitė. Valdyba surengia Vasario 16 minėjimus, rūpinasi lietuviškais reikalais, talkina bendrinėms baltiečių organizacijoms.

Vokietija

VOKIETIJOS LIETUVIŲ JAUNIMO SĄJUNGA, vadovaujama pirm. Kęstučio Ivinskio, liepos 26 — rugpjūčio 2 d.d. Huettenfelde, Vasario 16 gimnazijos patalpose, surengė stovyklą Europos lietuvių jaunimui. Vincas Bartusevičius kalbėjo apie tradicijas ir papročius, kun. Bronius Liubinas — apie lietuvių emigracijos bangas, Vasario 16 gimnazijos įsteigimą, jos atliktą bei dabartinę veiklą, Bronė Lipšienė — apie lietuviškų vestuvių papročius. Paskaitą apie K. Borutos "Baltaragio malūną" skaitė Artūras Hermanas. Kun. Antanas Saulaitis, SJ, svečias iš Čikagos, vadovavo pokalbiams apie lietuvių kalbą ir kultūrą, istorijos įtaką lietuviškai veiklai, artėjantį Pasaulio Lietuvių Dienas, kurios sekančią vasarą įvyks Čikagoje. Buvo aptartas Vokietijos lietuvių jaunimo dalyvavimas tose Dienose. Gimnazijos autobusu stovyklautojai surengė išvyką į Odenwaldą. Visi apgailestavo, kad jaunimo stovykla nepasižymėjo dalyvių gausa, nes jų nebuvo susilaukta iš Prancūzijos ir Britanijos.. Dėlto stovyklautojai talkino jau anksčiau savo veiklą pradėjusiai bei įpusėjusiai lietuvių vaikų stovyklai.

LIETUVIŲ KULTŪROS DRAUGIJOS suvažiavimas spalio 23-25 d.d. įvyks ev. kun. J. Urdzės tvarkomoje Annebergo pilyje, Bad Godesberge prie Bonnos. Kartu bus ir literatūros būrelio suvažiavimas. LKD valdybos pirm. A. Palavinsko pranešimu, dalyvių eilėse bus rašytojas A. Landsbergis iš JAV, o koncertinę programą atliks sol. R. Daunoras.

Klevelande 1974 metais lituanistinėje mokykloje. Iš kairės: klasės auklėtojas STASYS BARZDUKAS (mirė 1981.IX.13), abiturientės — JOLANDA MICKEVIČIŪTĖ, RASA PALŪNAITĖ, direktorė AURELIJA BALAŠAITIENĖ

Nuotr. V. Bacevičiaus

Kova dar nebaigta . . .

A.a. Stasio Barzduko mirtis visus įpareigoja tęsti nebaigtą kovą

AURELIJA BALAŠAITIENĖ

Dar taip neseniai, balandžio mėnesį, atšventus 75-ąjį gimtadienį, jaukiame Stasio Barzduko kambaryje, papuoštame Čiurlionio paveikslų reprodukcijomis ir lietuviškos kultūros simboliais, prie raudono vyno taurės rašiau asmeninio pasikalbėjimo nuotrupas.

Š. m. rugsėjo mėn. 13 d. ankstyvą rytą Stasys Barzdukas amžinai užmerkė akis.

Jo liūdi mūsų visuomenė, praradusi vieną iš lietuviškosios bendruomenės kūrėjų ir tautinės sampratos už tėvynės ribų formuotojų.

Jo liūdi buvę mokiniai, kurie, nematę savo tėvų žemės ir neišgyvenę mūsų tautos odisėjos, pamilo mūsų kalbos niuansus ir išmoko ja didžiuotis.

Jo liūdi visuomenininkai, kurie, diskutuodami, kovodami ir ginčydamiesi, užsikrėtė lietuviškos visuomenės cementavimo idėja, paplitusia po visą laisvą pasaulį.

Jo liūdi šeima, sūnūs — Arvydas ir Gytis, duktė Aušra Babickienė, praradę mylimą tėvą ir šeimos auklėtoją.

Mokytojas, visuomenininkas, Lietuvių Bendruomenės kūrėjas, jos cementuotojas, ateitininkų veikėjas, kalbos mokslininkas ir žinovas, įrašęs mūsų tautos kelyje neišdildomus pėdsakus, Stasys Barzdukas toli nuo savo gimtojo Meškučių kaimo žengė į amžinybę, palikdamas savo taurios asmenybės testamentą. Juo jis įpareigojo mus visus siekti lietuvybės išlaikymo, darnesnio visuomeninio gyvenimo ir Lietuvos laisvės idealų.

Iškilmingas atsisveikinimas įvyko š.m. rugsėjo 14 d. vakarą DMNP parapijos salėje, dalyvaujant miniai klevelandiečių ir iš toli atvykusių svečių bei giminių. Stasys Barzdukas palaidotas Visų sielų kapinėse š. m. rugsėjo 15 d. šalia savo žmonos Albinos Kazlauskaitės, staiga mirusios 1974 m. vasario 14 d.

"Aš negaliu užmerkti akių, nekartodamas Putino ar Maironio žodžių,"kalbėjo Stasys Barzdukas mūsų pokalbio metu. "Man buvo reikalinga tautinė religija, kurioje, šalia lietuviško žodžio, prabiltų ir kenčianti, kovojanti lietuvio dvasia", kalbėjo jis.

Nustojo Stasys Barzdukas kovoti, nustojo kentėti. Bet jo darbo tąsa liko gyva, kaip kad liks gyva lietuvybės išlaikymo idėja. Jo pėdomis turėtume sekti visi, kuriems gyvenimo patogumai dar nepalaužė dvasios jėgų ir neatbukino sąžinės šauksmo. Stasio Barzduko asmenyje mirė dalis lietuviškosios gyvybės žadintojų. Bet su jo mirtimi, jei norime pagerbti jo atminimą, pradėkime naują lietuvybės rūpesčio erą. Su vystančiais vainikais ant jo naujai supilto kapo teatgimsta senasis, prieš daugelį metų į Naująjį pasaulį atsigabentas gimtosios žemės ilgesys ir viską įpareigojantis jausmas kovoti už jos laisvę. Jo mirtis tebūnie mums naujo atgimimo žingsniu. Tik tuo būdu pagerbsime tos taurios lietuviškos asmenybės atminimą ir pateisinsime savo buvimą laisvėje.

A†A

dr. JONUI BALTRUŠAIČIUI

mirus,

jo žmonai BRONEI, seseriai ir broliams Lietuvoje bei kitiems giminėms reiškiame gilią užuojautą —

E. K. Galiauskai

A†A

JONUI TOTORAIČIUI

Lietuvoje mirus,

brolį ALFONSĄ su šeima, seserį MARCELĘ, sūnų inžinierių ALGIRDĄ su šeima Lietuvoje ir visus artimuosius nuoširdžiai užjaučiame —

Br. Mackevičius *J. Tarvydas*

A†A

VINCUI TREIGIUI

mirus,

jo žmonai VERUTEI, seserims ALBINAI ŠTUOPIENEI, MAGDALENAI BARŠČIAUSKIENEI, jos dukrom MARYTEI ir IRENAI su šeimomis bei kitiems giminėms reiškiame nuoširdžią užuojautą —

Z. P. Augaičiai
Antanas Budreika
B. B. Dirsės
A. M. Grincevičiai
H. Kairienė ir vaikai
V. P. Lapieniai
M. B. Povilaičiai
S. P. Pargauskai
A. K. Ratavičiai
Julius Strodomskis
A. B. Stonkai
Juozas Stonkus

K. R. Stonkai

KVIEČIAME VISUS Į **XXVI**

Kanados Lietuvių Dienas

Toronte 1981 metų spalio 9-11

Penktadienį, spalio 9

7.00 v.v. LITERATŪROS VAKARAS ($5.00):
A. Landsbergis, T. Venclova, A. Jurašienė, R. Šilbajoris.
West Park Secondary School, 1515 Bloor Street West

8.30 v.v. JAUNIMO SUSIPAŽINIMO ŠOKIAI "KEPURINĖ" ($5.00)
Didžiojoje Prisikėlimo parapijos salėje, 1011 College St. *Gros latvių jaunimo orkestras*

Šeštadienį, spalio 10

Nuo 8.30 v. ryto KANADOS LIETUVIŲ JAUNIMO SĄJUNGOS SUVAŽIAVIMAS, *KLJS valdybos rinkimai, IV PLJK filmas, V PLJ kongreso pranešimas.* Prisikėlimo parapijos Parodų salėje, 1011 College St.

SPORTO RUNGTYNĖS

10.00 v.r. KREPŠINIS West Toronto Secondary School (Lansdown-College St.)

VAIKŲ SPORTO ŠVENTĖ. Vaikų registracija nuo 5-14 m. amžiaus; bėgimas, šuoliai, metimai Brockton Stadium, Awde ir Brock gatvių sankryžoje prie Bloor ir Dufferin gatvių (už Dufferin Plazos)

11.00 v.r. VAIKŲ SPORTO ŠVENTĖS PRADŽIA (iki 5 valandos vakaro)

1.00 v.p.p. KLB švietimo komisijos šaukiamas tėvų, mokytojų, švietimo darbuotojų suvažiavimas
Toronto Lietuvių Namų Gedimino salėje

6.00 v.v. KLD BANKETO kokteiliai

6.30 v.v. punktualiai **BANKETO VAKARIENĖ,** *PLB pirmininko žodis; meninėje programoje sol. Nerija Linkevičiūtė ir rašytojas A. Landsbergis Programos pranešėjas — dr. Petras Lukoševičius*

8.30 v.v. BANKETO ŠOKIAI Harbour Castle Hilton Convention Centre, Bay St. & Harbourfront. Banketas su šokiais - asmeniui $22.50, tik šokiai - asmeniui $6.00

Sekmadienį, spalio 11

2.30 v.p.p. pamaldos katalikams Šv. MYKOLO KATEDROJE Bond Street; *pamokslas Šv. Tėvo atstovo arkiv. A. Palmas;* **evangelikams St. ANDREWS Latvian Lutheran šventovėje**
Jarvis & Carleton gatvių kampe

4.00 v.p.p. KLD KONCERTAS ($6.00 asmeniui, $4.00 studentams ir pensininkams)
Ryerson Polytechnical Instituto teatre, 43 Gerrard St. East

7.00 v.v. ATSISVEIKINIMO VAKARAS (vyno ir sūrio vaišės)
Lietuvių Namuose, 1573 Bloor St. West

Visą savaitę: spalio 3-12 KANADOS LIETUVIŲ MENININKŲ PARODA. Atidarymas – sekmadienį, spalio 4 d., 3 v.p.p.,
Toronto City Hall, II augštas, Art Display Area

Bilietai Toronte gaunami nuo rugsėjo 20 d. sekmadieniais parapijose, bankeliuose ir Lietuvių Namuose. Iš kitų miestų galima užsisakyti skambinant Vidmantui Valiuliui, Toronte (416) 694-6733 antradienio ir ketvirtadienio vakarais tarp 7-9 val. Viešbučių užsakymus skambinti V. Dauginiui (416)533-1121. Bendrą informaciją teikia Lietuvių Namai (416)532-3311.

Suvalkų trikampio jaunimas

Lankydamasis praėjusią vasarą Suvalkų trikampyje, turėjau progų susitikti su vietos lietuvių jaunimu. Ten patyriau jų nuotaikas ir priežastis, kodėl jie nesiveržia nei į kunigus, nei į vienuoles. Bendroji Lenkijos jaunimo nuotaika yra labai palanki dvasiniams pašaukimams — daug jaunimo stoja į kunigų seminarijas ir į vienuolijas, bet lietuvių jaunimo nuotaikos yra kitokios. Pvz. iš Punsko per 10 metų buvo tik vienas pašaukimas į kunigus ir viena vienuolė. Kodėl?

Tenykštis jaunimas žino, kad lietuvis kunigas bus skiriamas į lenkiškas parapijas ir izoliuotas nuo lietuvių. Dabar Lenkijoje, sakoma, yra apie 100 lietuviškai kalbančių kunigų, bet jie negali darbuotis pvz. Punske ar Seinuose. Punsko parapijoje yra 80% lietuvių, bet vikaru visuomet skiriamas lenkas. Seinuose taip pat yra didelis nuošimtis lietuvių, bet klebonais skiriami tiktai lenkai. Buvo kurį laiką vikaras lietuvis, bet negalėjo išvystyti savo veiklos. Kun. A. Jurkevičius ir kiti lietuviai tebedirba lenkiškose parapijose. Visa tai atstumia lietuvių jaunimą nuo kunigystės.

Lietuviškoje Punsko parapijoje š. m. birželio 28 d. apie 120 jaunuolių priėmė Sutvirtinimo sakramentą. Iš jų tik 10 buvo lenkai, bet apeigų aiškinimas paruošimo pamokoje buvo atliekamas lenkų kalba. Net ir egzaminai vyko lenkų kalba. Sutvirtinamųjų vardai buvo taip pat lenkiški. Kai per repeticiją vienas berniukas pasakė savo vardą lietuviškai, tuoj buvo pataisytas ir priverstas sakyti lenkiškai. Atsilankiusiam vyskupui jaunimas įteikė gėlių, padainavo lietuviškų dainų, bet eilėraščius deklamavo lenkiškai. Vyskupas laikė Mišias lenkų kalba, išskyrus vieną skaitymą lietuviškai.

Lietuvių jaunimas labai atsargiai kalba su dvasiškiais, jaučia kažkokį nepasitikėjimą. Jis yra nusiteikęs patriotiškai, baigia augštuosius mokslus ir grįžta į savo kraštą, kad galėtų padėti savo žmonėms ir stiprinti lietuviškumą. Dvasiškių jie vengia, nes yra nusivylę jų laikysena, jų priešiškumu lietuviams. Dėlto nukenčia jaunimo tikėjimas. Nutolimas nuo dvasiškių veda į nutolimą nuo tikėjimo.

Vietiniai kunigai lietuvių veikėjus laiko komunistais ir ateistais, nors jie ir dalyvauja pamaldose. Jaunieji veikėjai viešumoje yra tylūs, vengia atvirai kalbėti, kad neprarastų turimų tarnybų arba nebūtų pašalinti iš mokyklų.

Seinų lietuvių jaunimas dėl dabartinio klebono kun. S. Rogowskio šovinistiškos laikysenos jaučia priešiškumą kunigams ir religijai, kurioje mato jų daromą skriaudą lietuviams. Kai jie kartais nueina į Seinų baziliką, išgirsta klebono kunigo Rogovskio pamokslą, niekinantį lietuvius. Jų kalba esanti "pagoniška", jų giedojimas — "vilkų staugimas", jų kova už lietuviškumą esanti hitleriška, o patys lietuviai esą girtuokliai, bedieviai ir pan. Aišku, tokie pamokslai lietuvių jaunimą įžeidžia ir kelia nepasitikėjimą kunigais.

Kartą Seinuose lankėsi kardinolas iš Romos. Mišių metu įvairias atnašas nešė keletas asmenų. Lietuviai buvo gavę leidimą iš klebono kun. S. Rogowskio įteikti savo atnašas. Bet kai du lietuvių jaunuoliai įsijungė eilėn su savo atnašomis, atėjo tvarkdarys ir išvarė tuos jaunuolius. Aišku, tai buvo padaryta su klebono žinia. Nuo to laiko minėti jaunuoliai nebeina į pamaldas.

Seinų lietuvių jaunimo prašymas laisvojo pasaulio lietuviams — kaip galima greičiau sutvarkyti Seinų reikalą. Jis ne tik nuodija lietuvių-lenkų santykius, bet ir kenkia pačiai katalikybei. Seinuose reikia naujų kunigų, suprantančių padėtį ir tarnaujančių ne lenkiškam nacionalizmui, o Kristaus Evangelijai, lygiai vertinančiai visas tautas. **J. L.**

• **Supažindinkite savo draugus su "TĖVIŠKĖS ŽIBURIAIS" — atsiųskite dar jų neskaitančių adresus. Jie gaus keletą numerių nemokamai.**

Tragiška jaunuolio mirtis

A.a. Rimas Klevas žuvo automobilio nelaimėje Winnipege

K. MILERIS

Hamiltono lietuvių kolonija vis negali pamiršti neseniai juos ištikusios skaudžios nelaimės. Rugpjūčio 31 d. naktį į E. L. Klevų namo duris pasibeldė miesto policijos pareigūnas ir labai atsargiais žodžiais pradėjo kalbėti apie jiems prisiųstą nemalonią žinią. Toji nemaloni žinia pasirodė esanti Winnipego mieste įvykusi automobilio nelaimė, kurioje jų sūnus Rimas žuvo. Tai buvo tėvams sunkiai įtikėtina žinia, taip staigiai atėmusi jiems vienintelį brangų sūnų, seseriai Margaritai — gerą brolį, hamiltoniečiams — jauną ir malonų tautietį. Velionis buvo atgabentas lėktuvu į Hamiltoną. Du vakarus buvo kalbamas Rožinis. Prel. J. Tadarauskas ir kun. L. Januška sakė pamokslus, o rugpjūčio 5 d., po gedulingų pamaldų AV šventovėje, velionis, ilgos automobilių vilkstinės atlydėtas, buvo palaidotas lietuvių Šv. Jono kapinėse, Mississaugoje. Per laidotuves giedojo sol. V. Verikaitis, kapinėse atsisveikinimo žodį tarė K. Mileris. Angliškai su juo atsisveikino vienas iš jo darbovietės bendradarbių.

Rimas paskutiniais metais Hamiltone jau nebegyveno. Kaip ir visus šių dienų jaunus žmones, taip ir Rimą viliojo pasaulio tolumos, nuotykiai ir noras daugiau visko pamatyti bei patirti. Tad, pradėdamas jieškoti sau darbo, jis buvo nuvažiavęs net į tolimąją šiaurės Northwest teritoriją ir kurį laiką gyveno Yellowknife mieste.

Paskutiniu metu buvo persikėlęs į Winnipegą. Čia buvo gavęs darbą aerouoste ir svajojo apie lėktuvų judėjimo kontrolieriaus profesiją.

Mes čia Rimą prisimename kaip talentingą muziką — pianistą, įvairiose talentų varžybose laimėjusį prizų. Vienu metu Hamiltone jis buvo sudaręs ir savo orkestrėlį. Jis mylėjo muziką, jaunųjų muziką, tad tėvai jo mirties proga vietoj gėlių aukas prašė atiduoti lietuvių jaunimo chorui "Aidas".

Graikų rašytojas Plutarchas yra pasakęs: "Seno žmogaus mirtis yra lyg laivo įplaukimas į uostą, o jauno žmogaus mirtis yra katastrofa jūroje". Vienos tokios katastrofos liudininkais buvome ir mes visi aną šeštadienį sustoję prie jauno, 27 metų amžiaus, žmogaus karsto. Mūsų gyvenimo valandos lekia nesulaikomu greičiu. Dar daugiau tą gyvenimo greitį jaučia jaunas žmogus. Reikia bėgti, reikia skubėti, nes kitaip atsiliksi nuo to lekiančio ir besikeičiančio gyvenimo. Skubėjo ir Rimas. Ir štai Winnipego gatvių sankryžoj Dievo ranka staigiai nukreipė jo kelio rodyklę į platųjį amžinybės vieškelį. Mums visiems kyla maištingas klausimas: kodėl jam tas turėjo atsitikti? Juk jo laukė graži žemiškojo gyvenimo ateitis. Jis buvo jaunas, sveikas, gražiai atrodė, buvo visam kam gabus ir talentingas, turėjo jį mylinčius tėvus, seserį. Mes patys sau atsakymo nesurasime. Gal atsakymo reikia jieškoti Senojo Įstatymo Išminties knygoj, kurioj parašyta: "Jis patiko Dievui ir buvo paimtas, kad piktybė nepermainytų jo išganymo" (Išm.4:10-14).

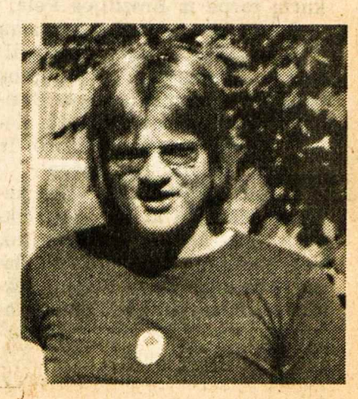

A.a. RIMAS KLEVAS

SKAITYTOJAI PASISAKO

KAI NEBIBLIOTEKININKAS RAŠO APIE BIBLIOGRAFIJĄ

Paskaitęs Algirdo Gustaičio recenziją apie Kantautų dviejų tomų "A Lithuanian Bibliography" ("T Ž" 1981.VII.2), buvau labai nustebintas neapdairumu. Kantautų knygos antraštiniame puslapyje yra labai aiškiai įrašyta: "A checklist of books and articles held by the major libraries of Canada and the United States." Recenzentas sumini visą eilę knygų ir brošiūrėlių (visokių atspaudų!), kurių neradęs toj bibliografijoj. Galbūt recenzentui ir atrodo, kad kuri knyga ar brošiūrėlė yra labai svarbi, bet jeigu jos neturi arba nelaiko Kanados ir JAV bibliotekos, kurios buvo patikrintos, tai ta knyga ir negalėjo patekti į Kantautų bib-liografiją. Kokia prasmė paminėti knygą, kai negalima nurodyti bibliotekos, kur ją galima būtų rasti?

Reikia žinoti, kad visos bibliotekos daro knygų atranką, neviską perka ar pasilaiko, ką ir nemokamai gauna. Bibliotekos paprastai atmeta visus atspaudus ir brošiūrėles, mažesnes kaip 32 ar 48 psl., nes jas laiko nereikšmingomis, arba būtų perdaug brangu jas įrišti bei kataloguoti. Bibliotekos paprastai atmeta visas "propagandines brošiūras", įskaitant ir populiariūs religinius leidinėlius, pačių autorių išleistas poezijos knygeles ("namų šeimininkių kūryba"), reklaminius leidinius ir panašius spaudinius, kuriuos laiko balastu (jais ypač užverčia bibliotekas "socialistiniai kraštai"). Todėl kiekviena didesnė biblioteka turi savo "recommending officers", kurie ir nusprendžia, ką biblioteka laiko ir ką atmeta pagal tam tikras tos institucijos nustatytas vertinimo taisykles. Jokia biblioteka nelaiko visko, kas yra kada nors kur nors išleista, nes pritrūktų vietos. Ką perka ir laiko labai daug priklauso nuo skaitytojų pareikalavimo. Net ir nupirktą gerą knygą, jeigu jos niekas nepareikalauja per 10 metų (ar net mažiau), viešosios JAV bibliotekos paprastai išmeta kaip nereikalingą, nes ji tik užima vietą, kurios visoms bibliotekoms trūksta. Tiktai mokslinės bibliotekos ("research libraries") šio dėmesio nesilaiko, manydamos, kad gali kas nors per 100 metų ja susidomės.

Kaikurios didesnės bibliotekos, kaip "Library of Congress", dar laiko ir specialią "Pamphlet collection", tačiau bendrame bibliotekos kataloge ji nepaminėta, kortelės yra tik specialiose "reference files". Kam bus reikalinga, tas susiras.

Dr. Jonas Balys

ANTRASIS PASAULINIS KARAS

"T.Ž" 36 nr. S. Šetkaus str. "Kai prasidėjo II pasaulinis karas" yra keletas netikslumų. Netiksli antraštė, nes straipsnyje aprašoma tik vokiečių ir sovietų karo pradžia. Antrasis pasaulinis karas prasidėjo ne 1941 m. birželio 22 d., bet 1939 m. rugsėjo 1 d. kai vokiečiai pradėjo karą su Lenkija ir tuo žygiu įtraukė į karą didžiausias pasaulio valstybes.

S. Šetkus rašo, kad pagrindinį karo planą prieš Sovietų Sąjungą sudarė vokiečių gen. štabo viršininkas Fr. Halteris (turėjo būti Halderis), pagal kurį buvo numatytos trys puolimo kryptys: pirmoji — per Baltijos valstybes į Leningradą, antroji — tiesiai į Maskvą ir trečioji — į Kijevą. Puolimą, nukreiptą į Maskvą pradėjusi vidurinė armijų grupė, kuriai vadovavo pats tankų karo žinovas H. Guderianas... Čia autoriaus apsirikta. Vidurinei ir stipriausiai armijų grupei vadovavo feldmaršalas von Bock. Pirmajai grupei vadovavo feldmaršalas von Leeb, o trečiajai grupei feldmaršalas von Rundstedt. Guderianas, šarvuočių korpo vadas, buvo von Bocko žinioje. Per Lietuvą, Latviją ir Estiją Leningrado kryptimi žygiavo ne tik Manšteino tankų korpas, kaip rašo autorius, bet ir visa von Leeb armijų grupė, kurią sudarė 16-ta ir 18-ta armijos ir du šarvuočių korpai, vadovaujami gen. Reinhardo ir gen. Manšteino. Anot autoriaus, "vokiečiams niekur taip gerai nesisekė, kaip Lietuvoje... aišku, dėlto, kad lietuviai buvo sukilę prieš rusus". Tai abejotina prielaida, nes sukilimą pradėjus Kaune ir Vilniuje vokiečių sumušti rusai iš tų miestų jau traukėsi. Sukilėliai juos apšaudė, sukeldami paniką. Kitur provincijoje jokių sukilimų nebuvo. Dėl staigaus puolimo pradžioje vokiečiams visur gerai sekėsi. Gudijoje ir Ukrainoje jie apsupo ir sunaikino ištisas sovietų armijas.

P. Lelis

MIELAI SKAITAU

Labai ačiū, kad nenutraukėt man siųsti "T. Žiburius". Aš jau esu gilioje senatvėje ir šiemet vis sergu. "T. Žiburius" labai mielai skaitau, kiek galiu. Jie man suteikia ramybės mano senatvei. Atleiskit, kad negaliu aukų duoti, nes viską man suėda daktarai ir vaistai. O pensija labai maža.

Detroitas **M. Bačkaitienė**

Lietuviška baldų dirbtuvė Toronte

Daromi nauji minkšti baldai ir aptraukiami seni PIGIA KAINA. P. LUBYS. Tel. 638-3171, 663-9096

Filmų pasaulyje

ALGIRDAS GUSTAITIS

Pabėgimas į laisvę

Antro pasaulinio karo metu į nelaisvę paimti anglai, amerikiečiai, kanadiečiai, australiečiai, prancūzai laikomi lageriuose pietinėje Vokietijoje ties Gensdorf. Savo patalpose jie turi foto laboratoriją, gamina norimus dokumentus, klauso užsienio radijo pranešimų, gerai apsirėdę karinėmis uniformomis, švariai ir sveikai atrodo. Laisvalaikiu dažnai žaidžia kojinį (futbolą).

Karinė vokiečių vadovybė sutaria su belaisviais surengti draugiškas kojinio rungtynes Prancūzijoje, transliuojamas keliomis kalbomis. Vokiečiai mano, kad jie laimės ir padarys stiprią propagandą savo naudai.

Belaisvių kojinio rinktinės vadovas anglų kpt. Colby (gerai vaidina Michael Caine) išsidera: vokiečiai juos atskirai apgyvendins, duos pagerintą maistą su kiaušiniene, mėsa, daržovėmis. Belaisviai gavo puikius žaidynėms batus, uniformas, dvylika sviedinių ir mankštinasi tarsi būtų olimpinė rinktinė.

Iš belaisvių stovyklos bando pabėgti kpt. Hatch (vaidina Sylvester Stallone). Jau triskart sugautas, grąžintas. Pagaliau jam pavyksta, pasiekia prancūzų pogrindį, įsimyli prancūzaitę, bet nutaria grįžti atgal. Praneša apie pabėgimo planą visai rinktinei.

Belaisvių rinktinėje žaidžia geriausi sąjungininkų žaidėjai, kurių tarpe ir Brazilijos Pelė.

Belaisvių rinktinė nuvežama į Prancūziją rungtynėms (filmuota Vengrijoje). Įtemptos rungtynės baigiamos 4:4. Besidžiaugdami žiūrovai išlaužia sienas (vokiečiai nieko nedarė) ir su visais belaisviais pabėga.

Filmas neįtikinantis. Yra keletas techniškų klaidų: priešlėktuvinė patranka visai prie tilto, pogrindžic prancūzaitė su dabartinės mados auksine apykakle (kareiviai tuoj nukabintų), vokiečių sargybiniai belaisvių vartus tikrina tik vienam šone. Kojinio rungtynės filmuotos prastai.

Direktorius — John Houston, režisorius Freddie Fields. Rankraštis — Evan Jones ir Yabo Yablonsky. Išleido "Lorimar" filmų įmonė. Vaidintojų tarpe įdomus švedas Max von Sydow. Vienaakį vokiečių komendantą vaizduoja lietuvis George Mikell (Jurgis Mikelaitis), g. 1929. IV. 4 d. Batakių valsč., Tauragės aps. Jam buvo skirtas kiek naivaus viršininko vaidmuo, kurį atliko įtikinančiai.

"Arthur" ir Dudley Moore

Vienintėlis turtuolio sūnus Artūras, važiuodamas prabangiu automobiliu, liepia sustoti. Įsisodina gatvės merginą (įdomi Marjorie Bernes), su ja nuvyksta į restoraną ir į savo namus. Nuolat įsivelia į painiavas, bet visad gelbsti ir išpainioja jo kambarininkas (vaidina lietuvių kilmės John Gielgud).

Veiksmas spalvingas, įdomus. Pagaminta skoningai, išmaningai, su taikliu humoru, net satyra.

Šmaikštūną Artūrą vaidina Dudley Moore taikliai. Patraukliausias yra John Gielgud, itin taupus judėsiuose, apgalvotai tikslus išraiškose, stovėjimuose, kalbose ir sergant lovoje.

Veikalo autorius ir direktorius — Steve Gordon, režisorius Robert Greenhut, vyriausias režisorius Charles H. Joffe. Išleido "Orion" filmų įmonė.

Į spaudos konferenciją Dudley Moore atėjo atlapais marškiniais ir tuojau atsisėdo. Nėra ko rodytis, esant 5 pėdų ir 2 inčų.

Jaunystėje mokėsi muzikos, ją kūrė, važinėjo su džiazo koncertais po įvairius kraštus. Tebėra neblogas pianistas. Visad svajojo gauti augštą moterį ir būti turtingu (tai jau ivyko).

Kartą direktorius Blake Edwards klausė, ar norėtų vaidinti "10". Atsargus nuo jaunystės, tad ir klausė: koks dešimt, kodėl dešimt, kieno dešimt? Nežinojo keistų amerikiečių išsireiškimų. Pagaliau filmas "10" sužavėjo milijonus žiūrovų.

Sulaukęs pilno vyriškumo metų, skambina motinai ir sako:

— Mama, labas!

— Kas kalba?

— Mama, pasaulyje tik du žmonės gali jus taip vadinti; mano sesuo neturi baritono balso.

— Palauk, negirdžiu, atsinešiu akinius. . .

Geroji motina jį ragino dalyvauti parapijos chore. Turėdamas 12 metų sukomponavo pirmą kūrinėlį orkestrui. Nuo 14 metų rašydavo muzikinius gabalėlius vestuvėms, šventėms. Oksforde studijavo džiazą.

Į klausimą, ar aktoriaus profesija priimtina, atsakė:

— Taip. Kodėl artisto profesija gali būti nepriimtina? Jei sekasi, tai ir gerai. Nė kiek neblogesnė už gydytojų, advokatų. Reikia daug kovoti, stengtis. Kai nėra filmų, eina į naktinius klubus, koncertuoja.

Jo gyvenimas gana rimtas. Beveik negeria, išskyrus porą vyno taurelių. Spaudos konferencijos metu gurkšnojo tyrą vandenėlį. "Arthur" vaidino blaivus.

Šv. Mikalojaus šventovėje Vilniuje lietuvaitės, pasipuošusios tautiniais drabužiais, procesijoje neša altorėlį su Aušros Vartų Marijos paveikslu. Nuotrauka daryta 1981 m. per Sekmines.

Išsijungimas

AL. GIMANTAS

Nebūtinai artimoje kaimynystėje teko pažinti labai mielą lietuvišką šeimą. Išsiskiria ji savo tikrai giliu ir nuoširdžiu, neperdėtu lietuviškumu. Tėvai ir vaikai tarpusavy ar atskirai kalbasi tik lietuviškai, priklauso ir aktyviai dalyvauja eilėje bendrųjų organizacijų, perka ir skaito lietuviškas knygas, prenumeruoja mūsų periodiką. Šeimos galva jau šiame žemyne yra baigęs augštuosius mokslus, sėkmingai darbuojasi savo tikslųjų sričių karjeroje, dirbdamas stambioje privačioje bendrovėje.

Stebi, matai ir galvoji apie tą šeimą, taip gražiai besitvarkančią lietuviškuose reikaluose ir pradeda imti toks nepiktas, bet draugiškas pavydas. Tenori, kad žymiai daugiau tokių šeimų mūsų tarpe būtų. Tada lietuviškieji nusiteikimai klestėtų mūsų tarpe.

Čia būtinas atskiras žodis apie tos šeimos galvą — vyrą ir tėvą. Jis turi neabejotinai vadovavimo talentą — kruopštus, pareigingas, įsipareigojantis, nebijantis jokio darbo, negailįs lėšų, laiko ir pastangų lietuviškajai veiklai. Jei reikia "nusiims" keliom dienom iš tarnybos. Suvažiavimai, posėdžiai, pasitarimai, sukaktys, minėjimai, rinkimai — tai kasdieninė jo duona. Nustebtumėte išvydę tos šeimos mėnesinę telefono sąskaitą — tarpmiestiniai pasikalbėjimai ir Amerikoje nėra pigūs! Augantis šeimos atžalynas turi puikų pavyzdį namuose, kur neatskiriama kasdienybės dalimi yra lietuviškos nuotaikos. Nereikalingi aplinkai jokie kompromisai, kai visa tai yra suprantama, įprasta, į kraują įaugę.

Nežiūrint to fakto, kad jis daug laiko skirdavo lietuviškiems reikalams darbovietėje (korespondencija, kaikurie telefoniniai pasikalbėjimai, perrašymai ir t.t.), jo organizaciniai gabumai, vado savybės buvo pastebėtos tarnybos viršininkų. Jie negalėjo praleisti progos šviesią, visad pozityviai nusiteikusią asmenybę panaudoti darbovietės struktūroje. Davė jam naujas, pakankamai atsakingas ir vadovaujančias pareigas. Materialinė kompensacija gerokai pakilo. Naujos pareigos reikalauja pilno ir vispusiško atsidavimo tarnybinėms pareigoms. Prasidėjo išvykos į artimesnes ir tolimesnes vietoves, tarnybiniai pasitarimai, konferencijos, seminarai, ryšiai su tiekėjais, darbų vykdytojais, gamybinės, surinkimo problemos ir tiesioginis vadovavimas 15-kos pareigūnų skyriui. Prisidėjo ilgos darbo valandos, dažnokai šešios darbo dienos, kaikada ir šventadieniai. Po tokios intensyvios savaitės, aišku, telieka poilsiui ne valandos, bet tik minutės, o pamėgtai ir įsigyventai lietuvybei puoselėti — vien tik ašaros. . .

Vadinasi, nejučiomis, pradžioje beveik nepastebimai, prasideda išstojimo procesas arba išsijungimas. Ne iš piktos valios ar savanoriškai. Kai dar tarnauti iki pensijos liko bent 15 metų, reikia galvoti ir apie savo bei visos šeimos ateitį.

Naivu būtų laukti, kad kas nors atsisakytų savosios karjeros, profesinės pažangos, pripažinimo ir didesnių pajamų. Šiuo atveju, gaila, nukentės lietuviškosios tvirtovės pagrindai. Jei tai tik atskiras atvejis, tai dar pusė bėdos, bet tokiems atvejams gausėjant, iš vienos pusės kyla pasididžiavimas saviškiais ir gautais pripažinimais konkurencijos sklidinoje vietinėje aplinkoje, iš kitos — lyg ir liūdesys, nes kiekvienas išsijungimas neša ryškius nuostolius bendrosios veiklos labirinte.

"Niekas neišplėš lietuviškos širdies..."

Sidabrinė kunigo Antano Dranginio sukaktis

Š. m. birželio 14-ji Baltimorės Šv. Alfonso lietuvių parapijoje buvo didelė šventė — klebono Antano Dranginio 25-rių metų kunigystės paminėjimas.

Padėkos Mišias atnašavo pats sukaktuvininkas su keturiais kunigais. Nuo didžiųjų durų išilgai visą šventovę prie altoriaus sukaktuvininką atlydėjo dvasininkų su degančiomis žvakėmis rankose procesija. Pats sukaktuvininkas, kiek atsilikęs nuo eisenos, sidabru blizgančiu arnotu švitėdamas, ėjo kuklus, susikaupęs, galvą palenkęs, tartum slegiamas tos sidabrinės naštos ir į jį sutelkto visų dėmesio.

Atnašos ir giesmės

Prie altoriaus vienas po kito pradėjo eiti organizacijų atstovai. Vieni nešė Mišių auką, kiti dokumentus, žyminčius sukaktuvininko svarbesnius gyvenimo įvykius (marinuose II D. karo metu tarnybos užbaigimo raštą, įšventinimo į kunigus pažymėjimą ir kun. Dranginio tėvelių didelę nuotrauką su mažu Antanuku ant motinos kelių). Visų Baltimorės lietuvių simbolinę padėkos dovaną — tautodailės medžio drožinį sukaktuvininkui įteikė du tautiniais drabužiais papuošti vaikai: Andrius ir Laura Veliuonos.

Pakiliai giedojo nuo pat pradžios klebono puoselėtas ir didelėmis jo pastangomis išlaikytas mišrus "Dainos" choras. J. Naujalio "Kad širdį tau skausmas", vargonams pritariant, įspūdingai pagiedojo to choro narys baritonas Igoris Kučiauskas. Pamokslą sakė pats sukaktuvininkas, kaip visuomet, primindamas, kad čia lietuvių Šv. Alfonso parapija (mat visada atsilanko ir kitataučiai). Šia proga klebonas suminėjo visus anksčiau šioje parapijoje dirbusius kunigus ir klebonus, pradedant kun. Juozu Lietuvninku, baigiant kun. prof. Pijum Dambrausku, kun. Petru Patlaba, pabrėždamas jų visų nuopelnus. Pamokslininkas priminė, kad žmonės dažnai užmiršta, jog kunigai nesą angelai, kartais ir jie suklystą. Todėl ir jis apgailėjo, jei ką kuo nors užgavęs, nors visą laiką stengęsis to išvengti.

Paskutinis lietuvis klebonas?

Po pamaldų į parapijos salėje paruoštus iškilmingus pietus susirinko beveik visi parapijiečiai lietuviai ir daug lietuvių kilmės čiagimių. Per visą salę ištįsę keturi ilgi stalai vos talpino 250 su viršum svečių. Kunigai susėdo prie atskiro stalo scenoje.

Iškilmingos puotos daliai vadovavo Algirdas Veliuona. Po trumpo įvado jis kvietė dvasininkus tarti žodį. Ilgiausiai kalbėjo daug metų buvęs tos parapijos klebonu prel. L. Mendelis. Jis plačiai aiškino didelę kunigo pašaukimo reikšmę, prašė visus kasdien melstis, kad kun. Antanui Apvaizda teiktų sveikatos ir ištvermės, nes po jo lietuvio klebono jau nebus. . . "Tegul Augščiausias apsaugoja mus nuo šios tragedijos" — baigė prelatas.

Savo mielą pusbrolį pasveikino kun. Gražulis, taip pat Antanas, jau keletą metų padedąs klebonui darbuotis. O airis kun. Peter Hogan, kuris, stokojant vietoje lietuvių kunigų, dažnai talkininkauja, yra pramintas "Ogaičiu", — savo trumputį sveikinimą užbaigė lietuvišku "ačiū" ir paprašė publiką drauge su juo užtraukti sukaktuvininkui "laimingų metų linkime". Susirinkusieji sustojo ir tų linkėjimų pagiedojo dar kelis posmus.

Organizacijų sveikinimai

Antrajai, jau grynai lietuviškai pokylio daliai vadovavo akt. Jonas Kazlauskas, kviesdamas visas dar veiklias Baltimorės lietuvių organizacijas ir meno sambūrius pasveikinti sukaktuvininką. Iš eilės ėjo Baltimorės Lietuvių Tarybos, Lietuvių Svetainės, Bendruomenės, Tautinės Sąjungos, ateitininkų sendraugių, BALFo, liet. legionierių, "Dainos" choro, tautinių šokių būrelių, Lietuvių Radijo Valandos, sporto klubo, tautinio knygyno ir Baltimorės lietuvių muzėjaus atstovai. Vieni įteikė kokį nors tautodailės dirbinį, kiti traukė iš kišenių vokus su piniginėms dovanomis. Sveikintojai linkėjo sveikatos ir ištvermės, dėkojo sukaktuvininkui už jo drąsinančius, stiprinančius, patriotiškus pamokslus, raginančius tautiečius išlikti lietuviais.

Darbininkas ir karys

Kun. A. Dranginio kelias į kunigystę — neįprastinis. Į parapiją jis neatėjo tiesiog iš seminarijos. Į kunigo pareigas jis pateko iš paties gyvenimo sūkurio. Gimęs 1917 m. Pensilvanijoj, Port Carbon, senesniosios kartos lietuvių šeimoje, 1939 m. baigė Marianapolio, Thompson, Conn., kolegiją su istorijos B. A. Tuo metu Marianapolyje daugumas studentų buvo lietuvių kilmės. Tais pat metais buvo gavęs stipendiją studijuoti Kauno universitete, bet netrukus prasidėjęs karas sutrukdė. 1942 m. atvyko Baltimorėn; čia dirbo įvairiose darbovietėse, net laivų statykloje, kol buvo pašauktas karo tarnybon. Dalyvavo kovose su japonais. Sugrįžęs į civilinį gyvenimą, keleriem metam praslinkus, prel. Mendelio prikalbėtas, įstojo į St. Mary's kunigų seminariją Marylande.

1956 m. įšventintas kunigu. Visą laiką darbavosi Baltimorės lietuvių parapijoj, pradžioje vikaru, vėliau klebonu. Prieš kunigystę ir vėliau kunigu tapęs buvo veiklus lietuvių kultūrinėje srityje. Dar besimokydamas Marianapolyje, dainavo chore, vaidino. Ir dabar dainuoja "Dainos" chore.

Kun. A. Dranginis yra ir rašto žmogus. Užsimindamas pavergtuosius, angliškai parašo redakcinius straipsnius dviem legijonierių laikraščiams, o lietuviškame "Darbininke" eina jo savaitinė žinių iš Baltimores lietuvių apžvalgėlė. Nuo 1978 m. yra JAV legijono Marylando valstijos kapelionu.

Jo pamokslų nuolatinė tema: blogas tas ne tik tautietis, bet ir katalikas, kuris nedalyvauja lietuvių veikloje, nepriklauso lietuvių organizacijoms, laikosi atokiai nuo pastangų remti lietuvybę, vengia tautinės kultūros darbo.

Kaip retas kas, kun. A. Dranginis turėjo progos gyvenimą stebėti iš įvairių pusių. Bendraudamas su paprastais darbo žmonėmis, matė jų vargus, rūpesčius ir silpnybes. O kam labiau toks pažinimas reikalingas, jei ne kunigui? Kieta ir plati gyvenimo patirtis padėjo Sukaktuvininkui sėkmingai ištesėti 25-rius metus našaus religinio ir tautinio darbo, einant atsakingas dvikalbės parapijos kunigo pareigas.

Sveikintojai į kleboną kreipėsi, tarsi jis būtų vienas iš jų tarpo, tik ilgainiui juos gerokai pralenkęs, palypėjęs nuo žemiškų reikalų į augštesnę dvasininko pakopą. Dažnas tautiečių savo trumpą sveikinimo žodį baigė labai draugiškai, šiltai ir betarpiškai: "Mes gerbiame, mes mylime Tave, Antanai!"

Už tokį didelį parapijiečių palankumą kun. A. Dranginis visiems nuoširdžiai dėkojo; visai netikėjęs, kad turįs tiek draugų ir rėmėjų. "Nors man lengviau išsireikšti angliškai" sakė jis, "tačiau **niekas neišplėš iš manęs lietuviškos širdies ir lietuviško žodžio!**"

S. M.

BOOKBINDING STUDIO
"SAMOGITIA"
(lietuvis savininkas)
telefonas 625-2412
P.O. Box 1343, Postal Station "B"
Mississauga, Ontario L4Y 4B6

ONTARIO AUGINA BEVEIK VISA, KO JUMS REIKIA

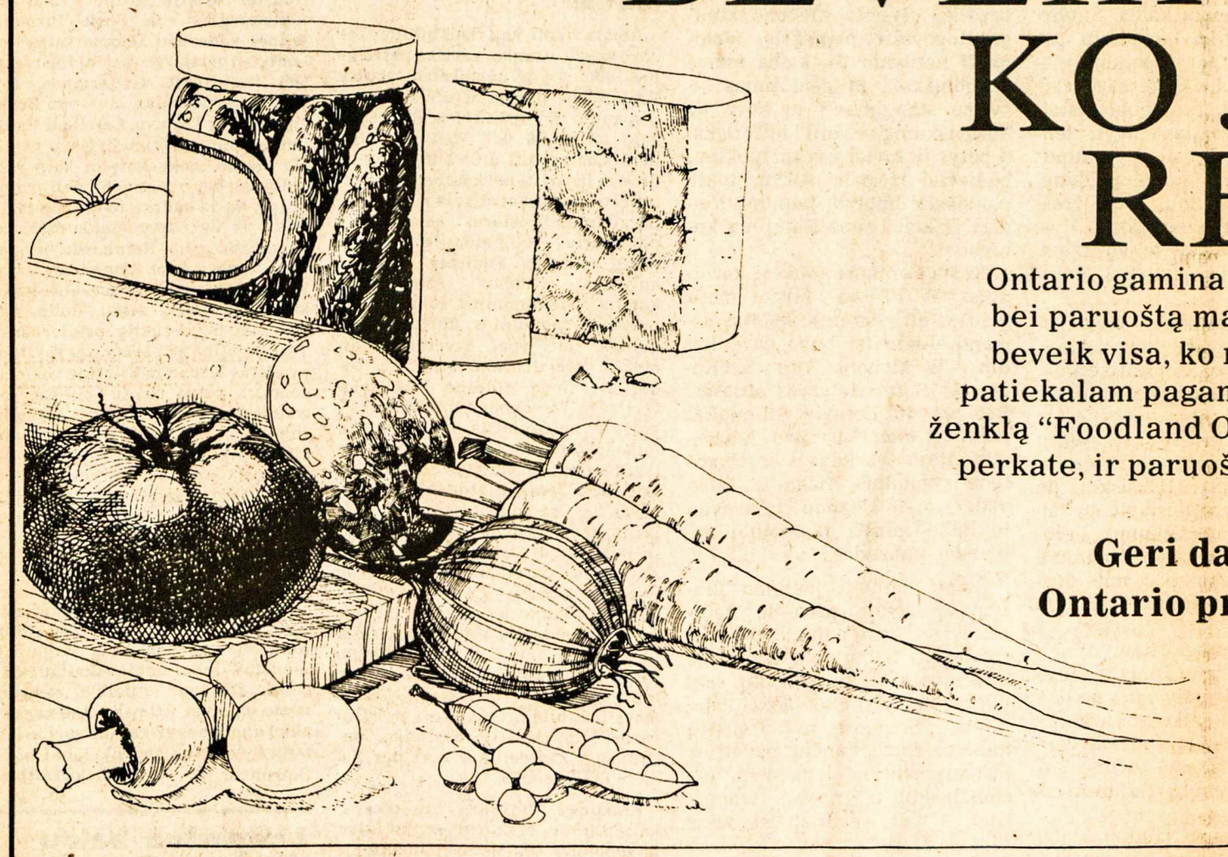

Ontario gamina įvairiausios rūšies šviežią bei paruoštą maistą. Iš jo galite pasirinkti beveik visa, ko reikia mėgstamiem šeimos patiekalam pagaminti. Atkreipkite dėmesį į ženklą "Foodland Ontario" parduotuvėse, kur perkate, ir paruoškite savo šeimai geriausią bei šviežiausią maistą.

Geri dalykai auga Ontario provincijoje

FOODLAND ONTARIO

Ontario
Ministry of Agriculture and Food

Lorne Henderson
Minister

William Davis
Premier

The Ontario Government-
working to help people.

Aukojo "Tėviškės Žiburiams"

$600: Stasys Dalius; $150: prel. dr. J. Tadarauskas; $100: "Litas", Rimas Geležiūnas; $70: S. Šetkus; $50: Marija Aukštaitė, Toronto Lietuvių Golfo Klubas, KLK Moterų Draugijos Delhi skyrius; $27: Lionė Bieliauskaite; $25: Sudburio Maironio šaulių kuopa, Ed. Lengoud; $20: dr. P. Kaladė, Bronius Akstinas, J. Pusvaškis, J. J. Valiuliai, M. A. Elijošiai, kun. A. Karalis; $15: Vladas Zaleskis, L. Puskepalaitienė; $12: P. Rudy, J. Burkschat, Juozas Liaugminas.

$10: A. Staknys, Alf. Šešplaukis, Ph.D., dr. G. Szabo, dr. A. Šalkus, V. Dubinski, Pr. Baltuonis, A. Butkus, Al. Dūda, Alb. Barkauskas, Dalius Brazdžionis, B. Kerulienė, A. Dambra.

$8.75: A. Bliskienė; $7: M. Šarauskas, K. Rašytinis, M. Andriuškevičius, V. Chaves, B. Ignatavičius, D. Karosas; $6: Elzė Jankutė.

$5: A. Falikauskienė, P. Baronas, A. Kalvaitis, F. Prekeris, J. Užupis, J. Dalmontas, M. Račys, Bronė Liūdžius. J. Červinskas, J. Trečiokas, E. Radvilienė, Vincas Kasper, J. Sarpalienė, B. Naujalis, G. Drešerienė, B. Jablonskis, St. Aleksa, J. Atkočiūnas, K. Butkienė, J. Bajoraitis, P. Gustys, S. Astrauskas, K. Dūda, K. Daunys, E. Kilikevičienė, Pr. Grušys, Ant. Dagys, J. Grabys, Jonas Janušas, A. Kraujalienė, V. Babinskas.

$4: J. Račys; $3.75: A. Masys, G. Palmer; $3: V. Zauka, P. Pajaujis, J. Gedrimienė, V. Levickas, J. Vaičys, L. Ciplijauskas, Vl. Kleiba, A. Bužas, kun. A. Gleveckas, Br. J. Kaslas, J. Labenskas.

$2: G. Baliūnienė, K. Janeliūnas, A. Ubeikienė, E. Rasokienė, kun. dr. T. Žiūraitis, O.P., S. Noreika, A. Mingėla, C. Ambrasas, A. Petkevičius, V. Paulionis, M. Švilpienė, M. Rudokienė, V. Mikalonis, A. Paškus, J. Naškauskas, E. Pakauskienė, J. Pikšilingienė, T. Janukėnas, B. Dūda, P. Kažemėkaitis, J. Jurėnas, V. Nemūra, D. Mitkienė, Ona Treška, M. Aukštuolis, p. Pečiulienė.

$1: P. Bražiūnas, Z. Kučinskas, S. Radzevičienė, A. Baronas.

Rėmėjo prenumeratas atsiuntė — $50: prel. dr. J. Tadarauskas; $32: K. Bagdonavičius; $30: Br. Girčys; $27: H. Jasinskas, Vincas Vaškelis; $25: F. Barzdžius, Alb. Melvydas, P. Sakalauskas, V. Levickas, B. Bačiūnas; $22: D. V. Aukštinaičiai, Algis Nausėdas.

$20: Lionė Bieliauskaitė, A. Žemaitis, V. Lapaitienė, Aug. Bartininkaitis, A. Sodonis, M. Tinginys, Liucija Puskepalaitienė, H. Baltrušaitis, Marija Kybartaitė, Regina Čeponkus, J. D. Petroniai, J. Samušis, dr. R. J. Barakauskas, I. Jurcevičius, Jonas Dobilas, J. Vinslovas, Vytas Pranaitis, Laima Stanevičienė, Alma Rolia, kun. Alg. Žilinskas, V. Chaves, Dana Goudie, dr. A. L. Čepulis, Lilija Bergeron, A. Dudaravičius, J. Butkus, L. Statkus, J. Kliorikaitis, J. Ciplis, R. Rožanskas, Antanas Gaulia, Juozas Riauka, Petras Navickas, A. Valavičius, Loreta Kongats, J. Jasinskas, Alf. Gužiauskas, Bronius Pakulis, kun. J. Pragulbickas, J. Rastapkevičius, K. Linkevičienė, J. Sukauskas, K. Zabas, J. Rugelis, M. Pargaliauskienė, A. Bernotaitis, Algirdas Dapkus, K. Jasudavičius, Juozas Červinskas, R. Kymantas, Anelė Nielson, D. Vaitiekūnienė, J. Vanstonienė, O. Yurka, dr. J. S. Žmuidzinas, Vytas Danyla, St. Sinkevičius, G. Drešerienė, St. Santvaras, A. Jakubauskienė, A. Šaulkauskienė, kun. A. Gleveckas, D. J. Didžbalis, Julius Bliskis, J. Bakis, J. Baronaitis, V. Dauginis, Ed. Zlabis, A. Baltkojis, St. Aleksa, Pr. Kaziukonis, N. Ardavičiūtė, J. Dobilas, J. Labenskas, J. Atkočaitis, Ona Ivaškienė, J. Bartkus, J. Dimskis. Petras Česnulis, Tėvai jėzuitai (Montrealis), D. Stukas, dr. R. Karka, A. Margevičienė, E. Baltrušaitienė, E. Čepienė, V. Čiuprinskas, V. Bireta, J. Birštonas, J. Danaitis, J. Jasinevičius (Euclid), Ant. Dagys, A. Kaulius, kun. J. Gutauskas, Bronius Jurgutis, S. Ramanauskas, Elena Bobelienė, J. B. Aukštaičiai, Vida Čegienė, Dalius Brazdžionis, St. Bužinskas, E. Dulkienė, Tėvai pranciškonai (Ročesteris), Balys Kronas.

Už dvejus metus rėmėjo prenumeratas po $20 atsiuntė — dr. G. Szabo, L. Baziliauskas, Antanas Lukas, A. Bužas, kun. L. Kemėžis.

Nuoširdus ačiū visiems už paramą lietuviškai spaudai.

LAIŠKAI REDAKTORIUI IV

Atėjo metas išeiti ir negrįžti

Metai be Aloyzo Barono, palikusio gausų kūrybinį derlių

Mirtis — kasdienė namų lankytoja, "Viešnia nekviestoji". Esame su ja apsipratę tiek, kad atvertę priešpaskutinį "Draugo" puslapį su ramia užuojauta perskaitome pasitraukusiųjų pavardes ir užverčiame puslapį lyg nieko nebūtų atsitikę.

Linksma mūsų žemė, įdomi vargais, dar įdomesnė sizifiniais džiaugsmais — patys nelaimingiausi trokšta kuo ilgiau "kentėti" šioje kančių ir skausmo pakalnėje! Tačiau "Viešnia nekviestoji" ateina ir išsiveda "namo", nepasibeldusi ir neįspėjusi iš anksto.

Daugumai mano kartos išeivių atėjo metas išeiti ir nebegrįžti. Bendrybėmis kalbant, priimam šį sprendimą nei liūdėdami, nei dainuodami. Tačiau būna "išėjimų namo", kurių mes nenorime priimti už faktą — perskaudžiai ir perkonkrečiai būname paliesti!

Vienas tokių "namo" yra rašytojo Aloyzo Barono mirtis 1980. IX. 7, taigi prieš metus. Pasakyti, kad mane su Velioniu jungė sena pažintis, būtų perlengvas "kaltės" išpirkimas visų metų tyla. Ne ilga pažintis, o ilga — virš 30 metų — draugystė ir bičiulystė, idėjinė ir asmeninė. Paskutinį dešimtmetį mažiausiai kartą į savaitę susitikdavom ir svarstydavom kiekvieną aktualiją šiandien kursuojančią laikraščių puslapiuose. Iš minėjimų, pokylių, susirinkimų ar posėdžių, nežiūrint laikrodžio rodiklių, važiuodavom ne namo — toli gražu! — o į "Gintarą", "Menę", "Kunigaikščius", Andrijauską. Buvome neišskiriami draugai, ilgų pokalbių bendrai, karštų ginčų ir idėjų pašnekovai — vieni du, o kartais visam būriui klausant aplinkui. . . Iki po vidurnakčio, iki uždarydavo duris ir paprašydavo užbaigti. . .

Jo mirtis man ilgai atrodė tėra sapnas, nemigos košmaras ar įsivaizduota nerealybė. Nors dalyvavau laidotuvėse, atsisveikinime ir skaičiau laikraščiuose užuojautas bei lakius draugų atsisveikinimo aprašymus, tačiau nepripažinau jo mirties įvykio faktu. Taip slinko dienos, savaitės, mėnesiai. . . Ir kai per metus Aloyzo nesutikau, nesulaukiau jo nė vieno paskambinimo, įsitikinau, kad jis "išėjo namo" ir gyvena ten be telefono. . . Todėl ir jam — Draugui — skirtą nekrologą rašau tik po metų!

Stiprus buvo vyras, kalbus ir atviras. Ir teisingas. Bekompromisinis idealistas kūrėjas, besąlyginis patriotas, tvirto charakterio ir nemažiau tvirtų principų redaktorius. Džiaugsmą nešančios, gerą nuotaiką skleidžiančios sielos žmogus, nepakeičiamas bičiulis linksmai ir liūdnai valandai, mielas ir šviesus kiekvienai progai.

Jo mirtis atėjo nelauktai, abstulbino visuomenę, o draugams ir bendradarbiams atėmė žadą. Nenuostabu, kad po jo laidotuvių pasirodė vos vienas kitas lakoniškas straipsnis, greitosiomis suregztas, išskaičiuojantis kūrybą, tačiau pats žmogus, pats ALOYZO BARONO asmuo iki šiol nėra paliestas. Tiesa, jis nebuvo eilinė asmenybė, kurią galėtume keliais sakiniais apibūdinti ar trumpu nekrologu nusakyti. Reikia plačios ir išsamios studijos nušviesti jo kūrybai, sąlygoms ir laikotarpiui, kuriame jis gyveno ir kūrė.

Mirė palyginti jaunas — 62 sulaukęs, kai 70 metų amžiaus žmogus dar nelaikomas senu. Pilnas kūrybinio subrendimo, apsiskaitęs ir pasiruošęs gyventi, kurti, dirbti. Rašė knygą po knygos, vedamąjį po vedamojo, "Draugo" atkarpoje ėjo įdomus naujas romanas "Antras pasaulis" ligos metu. Redakcijoje dirbo iki paskutinės susirgimo dienos — iš darbo važiavo kone tiesiai į ligoninę, iš kurios nebesugrįžo.

Nepaprasto darbštumo, pareigingumo ir energijos žmogus! Ąžuolo lapais nusagstyta asmenybė, neabejotinai verta ąžuolo viršūnės ir garso.

Aloyzas Baronas, kaip plunksnos atstovas, reiškėsi keliose kultūrinio gyvenimo srityse. Be platesnės jo kūrybos ir veiklos analizės nelengva būtų pasakyti, kurioje srityje jis stipriausias, labiau pirmaujantis: romanistas, novelistas, humoristas, redaktorius, vedamųjų autorius, žurnalistas, publikos linksmintojas. . . Tik išsamiai išstudijavus jo gyvenimą ir kūrybą būtų galima nustatyti kas buvo jam pagrindinis, kas šalutinis, kas pripuolamas užsiėmimas. Visa sumuojant bendra žymė būtų — talentingas rašytojas, produktyvus kūrėjas.

Aloyzo Barono, literatūrinis palikimas tikrai imponuojantis. Trisdešimties metų kūrybinio darbo laikotarpyje jis parašė arti 30 įvairaus turinio knygų: dvylika romanų (iš jų du spaudoje), aštuonias novelių knygas (iš jų viena dar spaudoje), keturias humoristinių eilėraščių knygas dr. S. Aliūno slapyvardžiu (iš jų viena dar rankraštyje), tris biografinio bei pasakojamojo pobūdžio knygas ir dvi knygas vaikams. Du romanai ir trys novelės yra išverstos į anglų kalbą, taip pat du romanai ir novelių rinktinė išversta į latvių kalbą. Tai tik grožinė kūryba, parašyta laisvomis nuo darbo valandomis ar atostogų metu.

Dvylika romanų: Užgesęs sniegas 1953, Sodas už Horizonto 1955, Mėnesiena 1957, Vieniši medžiai 1960, Lieptai ir bedugnės 1961 (premijuotas), Trečioji moteris 1966 (premijuotas), Pavasario lietus 1968, Vėjas lekia lyguma 1971 (premijuotas, dvi laidos), Abraomas ir sūnus 1973 (premijuotas, dvi laidos), Laivai ir uostai 1979. Dar du romanai spaudoje — turėtų pasirodyti ateinančių metų laikotarpyje.

Aštuonios novelių knygos: Žvaigždės ir vėjai 1951, Debesys plaukia pažemiu 1951, Antrasis krantas 1954, Valandos ir amžiai 1958, Saulės grįžimas 1964, Išdžiūvusi lanka 1970, Šilko tinklai 1974 ir vienas novelių rinkinys spaudoje.

Aloyzas Baronas neužsidarė vien kūrybos rate, neprisirakino išimtinai vien prie redaktoriaus stalo. Jam reikėjo erdvės, įspūdžių, visuomenės alsavimo ir, atvirai kalbant, aplodismentų sielai sustiprinti. Buvo socialus, kalbus, paslaugus ir mielai dalyvaudavo įvairiose programose su novelėmis, su humoristika, su paskaitomis (rečiau). Dažniausiai šmaikštaus bei aktualaus stiliaus eilėraščiais linksmino salių, piknikų, stovyklų, ypač Fronto Bičiulių, gausius klausytojus. Iš to susidarė gražus pluoštas dėmesio vertų humoro eilių, kurias jis išleido atskiromis knygomis dr. S. Aliūno slapyvardžiu, būtent: Valerijono lašai 1954, Trejos devynerios 1961, Alijošiaus lapai 1975, ir vienas humoristinių eilėraščių rinkinys tebėra rankraštyje.

Be minėtų knygų, Velionis yra parašęs plačią prel. Igno Albavičiaus biografiją "Šviesa ir kelias" 1954, Šv. Antano parapijos apžvalgą 1961, Mėlyni karveliai, apysaka vaikams, 1958, Diena prie ežero, poema vaikams, 1969 metais.

Anatolijus Kairys

(Bus daugiau)

Atsiųsta paminėti

Birutė Pūkelevičiūtė, LIELDIENAS BEZ ZVANIEM. Romans. No lietuviešu valodas tulkojis Zarinu Janis. (Lietuviškos šio premijuoto romano pavadinimas — "Aštuoni lapai"). Išleido "Gramatu Draugs". Brooklyn, N.Y., USA.

AIDAI, kultūros žurnalas, 1981 m. 3 nr. Turinyje: Rimvydas Šaulys, Kovos už Lietuvos laisvę strategijos ir taktikos klausimu; Antanas Maceina, Maldos formos; Vincas Natkevičius, Petronelės Orintaitės romanai; Kazimieras Barėnas, Su dalge Kabelių kaime; dr. Juozas Meškauskas, Medicina senovės Lietuvoje ir vėlesniais laikais. Skyriai — Iš minties ir gyvenimo, knygos. Numeris iliustruotas dail. Ados Peldavičiūtės-Montvydienės kūrinių nuotraukomis.

Algis Norvilas, DVIKALBIŠKUMAS: PALAIMA AR PRAKEIKIMAS? Išleido Pasaulio Lietuvių Jaunimo Sąjunga. Cikaga 1981 m., 40 psl. Kaina $2 JAV.

Alfredas Straumanis, BALTIC DRAMA. A handbook and bibliography. Waveland Press, Inc., P.O. Box, Prospect Heights, IL 60070, USA, 507 p.

"Rytų Lietuva"

dr. A. BUDRECKIO redaguotas veikalas

Įsigydamas šį istorinį veikalą, paskubinsi jo išleidimą anglų kalba, kuris angliškai skaitančią visuomenę supažindins su Rytų Lietuvos istorija.

Kanadoje veikalą galima įsigyti pas **JERONIMĄ CICĖNĄ, 21 Alhambra Ave., Toronto, Ont., M6R 2S4, Canada. Knygos kaina $15.00 plius $1-2 pašto išlaidoms padengti.**

Šis veikalas yra Vilniaus Krašto Lietuvių Sąjungos leidinys.

Lietuvių tautodailės dirbiniai, atvežti iš Lietuvos buvusios Sibiro tremtinės ir dabar rodomi lietuvių kolonijose

A.a. rašytojas ALOYZAS BARONAS, miręs Čikagoje 1980 m. rugsėjo 7 dieną

"Sudiev, Lietuva, man linksma buvo..."

Molėtų žydaitės kelias į Sibirą ir Ameriką

A. KALNIUS

Birželio keturioliktoji buvo pradžia kančios dienų ne tik lietuviams, bet ir nevienam lietuviui kitataučiui, kuris buvo ištikimas savo gimtosios tėvynės ainis ir užsitarnavo lietuvio patrioto vardą. Išvežtųjų lietuvių tarpe buvo ir žydų bei žydų kilmės lietuvių. Viena tokių buvo ir Genė Popelienė iš Molėtų.

Prieš kelias savaites dailės darbų parodos reikalais Genė lankėsi Toronte, ir man teko su ja susipažinti bei šiek tiek šnektelėti. Apie ją kiek platėliau rašė "Darbininkas" 1981 m. birželio 12 ir 26 d. laidose.

Kas ji, ta Genovaitė? Tai Molėtų žydų šeimos vidurinioji iš trijų dukrų ir vieno sūnaus. Jos tėvas Simas Ozoras vertėsi elektriko amatu. Jaunystėje jis buvo Lietuvos kariuomenės savanoriu. Lietuviai žydai savanoriai turėjo savo organizaciją, vėliavą ir organizuotai dalyvaudavo Vasario 16 minėjimuose bei kitose tautinėse šventėse.

Vieną kartą (tai buvo 1939 metais) prezidentas A. Smetona lankė Molėtus. Genės tėvas lietuvių žydų kūrėjų savanorių vardu jį sutiko su duona ir druska bei tarė pasveikinimo žodį. Tai pastebėjo akylūs komunistų agentai ir nutarė su juo susidoroti. Rusų okupacijos metu, atėjus berželio 14, į jų namus įsibrovė būrys enkavedistų ir jų talkininkų, kurių tarpe buvo 2 lietuviai ir 3 žydai. Šeimai buvo įsakyta per 15 minučių pasiruošti kelionei. Taip Ozorų šeima, įskaitant ir močiutę Bronę Mendelsonienę, kuri čia tuo metu buvojo, buvo nutrenkta į komunistų "rojų". Apie jos gyvenimą Sibire mes daugmaž galime spėti iš mūsų turimų šaltinių: kančia, sielvartas, baisi mirtis.

Pirmoji palūžo senelė. Ji mirė 1941 m. žiemą. Motinos tuo tarpu nebuvo namie. Ji buvo išvaryta darbams į tolimą mišką. Tad vaikams teko palaidoti savo močiutę. Svilino speigai ir siautė pūgos. Žemė buvo giliai įšalusi — neįmanoma prakasti. Jauni vaikaičiai nutarė ją palaidoti sniege. Pavasariui atėjus, jie rado senutės tik kaulus. Matyt, alkani žvėrys ją sudorojo.

Bene 1942 m. Krasnojarske mirė tėvas. Jis buvo palaidotas drauge su kun. J. Prunskio tėvu tame pačiame kape, kuriame būdavo laidojama daugybė mirusių.

Motina su vaikais gyveno Altajaus krašte. Ten siautė bado šmėklos. Nuo jų besigindama, motina kepė bandeles iš sėmenų išspaudų. Būdama išalkusi, ji tų bandelių užvalgė ir bematant apsirgo. Visą savaitę išgulėjo be sąmonės. Ak, kokia širdgėla ir rūpestis vaikams! Pagaliau Genovaitei pasisekė iš kolchozo gauti suvargusį arkliuką ir motina išvežti į ligoninę. "Aš našlaitėlė, aš vargdienėlė. . .", turbūt, sudejavo Genutė, betgi nepasimetė ir, kažkurio senuko padedama, savo motiną, suvyniotą į skudurus, palaidojo. Tada buvo 1943 m. rugpjūčio 9 d.

Namuose buvo nejauku, niūru, liūdna, liūdna. . . Liko tik seserėlės ir broliukas, dešimties metų bernelis. O nelaimės dar vis nesibaigia.

Broliukas vis išeidavo elgetauti, gal kokią bulvės lupynę ar kokį kitą maisto atlaiką išprašyti. Kartą jis išėjo. . . ir negrįžo. Sesutės laukė laukė, o broliuko kaip nėr, taip nėr. Gal jį pūga pagavo, gal pusnis palaidojo. Taip ir neparėjo berniukas. Tik žymiai vėliau, net po kelerių metų, kai Genė ir jos jaunesnioji sesutė jau buvo atsidūrusios Ukrainoje, išgirdo, kad jų brolis gyvas. Jį iš tikrųjų buvo užklupusi sniego audra, tačiau girininkas jį rado ir nugabeno į vaikų prieglaudą.

* * *

Gero žmogaus, ukrainiečio Lišniovo padedama, Genė ir jos jaunesnioji sesuo pateko į Ukrainą. Pats Lišniovas gyveno varganai ir mergaičių išlaikyti negalėjo. Dėlto jis pasirūpino jas nugabenti į priėmimo punktą, iš kurio jos buvo pasiųstos į vaikų prieglaudą. Čia Genė prisiminė savo vaikystėje pamiltus Molėtus. Taigi į Lietuvą, į Lietuvą!. . . Ir jos troškimas išsipildė. Geri žmonės suaukojo jai šiek tiek pinigų kelionei, ir, apsiavusi prieglaudos šlepetėmis, palikusi sesutę kuriam laikui aprūpintą, iškeliavo. Nukako net į patį Vilnių. Didelis miestas tas Vilnius, bet nelabai svetingas. Tai ne kadaise buvę Molėtai. Tad nukeliavo į savo gimtąjį kampelį, į gaivią vasaros želmeniją. Tada buvo 1946 m. birželis.

Tačiau ir čia niekas jos nelaukė. Tėvų namelio jai negrąžino, nes ji, mat, spectremtinė. Tik priglaudė ją geroji dr. Apeikytė ir rūpinosi vienas kunigas. Bet Genė nenorėjo iš žmonių malonės gyventi. Ji norėjo dirbti ir mokytis. Taigi atgal į Vilnių! Ten daugiau visokių galimybių. Ir tikrai, viena iš geriausių ji ir pasinaudojo: buvo jau aštuoniolikmetė ir ištekėjo už vieno Vilniaus kirpėjo, kuris ją išlaisvino iš daugelio painiavų.

* * *

Lietuvoje ji išaugino šeimą. Vyriausias sūnus Simas, taip pat vedęs, su žmona ir vaiku 1977 m. išvyko į Ameriką ir apsigyveno Baltimorėje. Tais pačiais metais ir jaunesnis sūnus Anatolijus atsirado tenai, o šiek tiek vėliau pas vaikus nubildėjo ir tėvai.

Genė tuojau pat Baltimorėje susirado Lietuvių Namus ir į juos ėmė lankytis. Čionai, išvydusi lietuvišką vėliavą, jautriai ją pabučiavo. Šiame mieste Anatolijus įsijungė į tautinių šokių grupę ir jau šoko "Kalvelį". Bet po poros metų jie persikėlė į Bruklyną.

Jos vyras dirba restorane. Ti-

(Nukelta į 9-tą psl.)

KULTŪRINĖJE VEIKLOJE

ANTRASIS MARBURGO SIMPOZIUMAS, įvyksiantis V. Vokietijoje š.m. spalio mėnesį, savo pagrindine tema yra pasirinkęs "Vilniaus, Tartu ir Rygos universitetų vaidmenį Baltijos srityje ir Rytų Europoje 1579-1979 metais". Pirmasis Marburgo simpoziumas buvo surengtas 1979 m. Šiuos simpoziumus globoja Marburgo universitetas, Baltiečių Istorijos Komisija ir Baltietiškų Studijų Draugija.

BIRUTĖS PŪKELEVIČIŪTĖS romaną "Aštuoni lapai", laimėjusį "Draugo" konkursą 1956 m., išleido latvių leidykla "Gramatu Draugs", priklausanti jų laikraščiui "Laiks", 7307 Third Ave., Brooklyn, N. Y. 11209. Autorė šį romaną perredagavo. Pakeitė ir jo pavadinimą į "Velykos be varpų" (latviškai — "Lieldienas bez zvaniem"). Latvių kalbon išvertė Zarinu Janis. "Gramatu Draugs" su tuo pačiu vertėju jau 1976 m. latviams skaitytojams yra parūpinusi pirmą B. Pūkelevičiūtės knygą "Rugsėjo šeštadienis".

LIETUVIŲ FRONTO BIČIULIŲ STOVYKLOS DALYVIAMS Tėvų pranciškonų vasarvietėje Kennebunkporte, Me., dvigubą koncertą surengė Bostono vyrų sekstetas, vadovaujamaskompoz. Juliaus Gaidelio, ir dainavimą Naujosios Anglijos konservatorijoje studijuojanti Marytė Bizinkauskaitė. Sekstetas, veikiantis jau beveik 10 metų, yra gerai susidainavęs, turi platų repertuarą. Su vadovo J. Gaidelio palyda jis atliko net 14 dainų, kurios jau buvo žinomos koncerto klausytojams. Sol. M. Bizinkauskaitei akompanavo James Hay. Ji yra pradedanti dainininkė su besikeičiančiu, gražėjančiu balsu, stokojanti naujo repertuaro.

DAIL. NIJOLĖ SIVICKAITĖ savo keramikos darbų parodą liepos 1-21 d.d. surengė Kolumbijos sostinėje Bogotoje. Savo kūriniais ji yra pasižymėjusi visoje Pietų Amerikoje.

KOMPOZ. BRUNO MARKAITIS, SJ, gyvenantis Santa Monikoje, Kalifornijoje, kuria trijų veiksmų operą "Kalanta". Ja bus įamžinta Kauno miesto sodelyje 1972 m. gegužės 14 d. susideginusio jaunuolio Romo Kalantos gyvybės auka Lietuvai. Libretą rašo poetas Bernardas Brazdžionis. Naujoji opera skiriama R. Kalantos mirties dešimtmečiui.

DAIL. ALEKSANDROS VILIJOS EIVAITĖS kūrinių paroda, liudijanti sparčiai daromą jaunos lietuvaitės pažangą, rugsėjo 7 d. buvo atidaryta Čikagoje, Three Illinois Centre galerijoje, 303 East Wacker Dr. Ją galima lankyti iki spalio 23 d.

SOL. ANTANAS KEBLYS, baritonas iš Montrealio, šią vasarą lankėsi Tėvų pranciškonų vasarvietėje Kennebunkporte, Me., ir savo koncertą rugpjūčio 9 d. surengė didžiojoje salėje. Akompanavo bostonietis pianistas Saulius Cibas. Beveik visa programa buvo skirta kompozitorių harmonizuotom liaudies dainom. Koncerte skambėjo: J. Tallat-Kalpšos "Žaliojoj lankelėj", J. Stankūno "Žiburėlis", A. Bražinsko "Subatos dienelė", V. Klovos "Ei auga, auga", J. Indros "Oželis", E. Gailevičiaus "Beauštanti aušrelė", J. Gaubo "Prikėlė antelė", V. Jakubėno "Oi, mergyte", V. Barkausko "Išėjo mergaitė, J. Bašinsko "Seniai buvau", St. Šimkaus "Pamylėjau vakar". Iš originalių kompozicijų minimos: J. Gruodžio "Visur tyla", J. Tallat-Kelpšos "Daina apie Nemunėlį" ir "Ne margi sakalėliai". Vasarotojams patiko toks platus liaudies dainų atlikimas.

PILNĄ LIETUVOS "VYRIAUSYBĖS ŽINIŲ" KOMPLEKTĄ, apimantį 1918-40 m., surinko ir nuo sunykimo apsaugojo Jonas Sakas-Sakevičius, talkinamas Juozo Dėdino, Leonardo Kerulio ir Liudo Kairio Čikagoje. Lig šiol niekur Amerikoje nebuvo pilno "Vyriausybės Žinių" komplekto. Daugiausia numerių buvo rasta Lietuvos pasiuntinybėje Vašingtone ir Lietuvos konsulatuose, tarpininkaujant gen. konsulei Juzei Daužvardienei. "Xerox" kopijavimo mašinomis nemokamai leido naudotis čikagietis spaustuvininkas Vladas Vijeikis. Buvo paruoštos penkios "Vyriausybės Žinių" komplekto kopijos, kurių kiekviena turi 900 didelio formato puslapių. Įrištą komplektą sudaro 20 tomų teksto ir vieną tomą rodyklių. Komplektas užima maždaug tiek vietos kaip ir Lietuviškoji Enciklopedija. Vienas neįrištas egzempliorius perduotas Pasaulio Lietuvių Archyvui Čikagos Jaunimo Centre, kur norintieji galės pasidaryti numerių kopijas. Projektą globojo Lietuvių Katalikų Mokslo Akademijos Čikagos židinys, vadovaujams pirm. kun. Vytauto Bagdanavičiaus, MIC. Jo įgyvendinimas pareikalavo apie $5.000. JAV Lietuvių Fondas šiam projektui paskyrė $2.000, o likusią sumą padengė pats organizatorius J. Sakas, dr.Juozas Meškauskas, dr. Leonas Kriaučeliūnas ir inž. Kazys Pabedinskas. "Vyriausybės Žinios" yra istorinis nepriklausomos Lietuvos dokumentas. Jose sutelkti ne tik įstatymai bei potvarkiai, bet ir su kitomis valstybėmis pasirašytos sutartys, draugijų įregistravimai, akcinių bendrovių balansai, savivaldybių įsakymai, varžytinės, pavardžių pakeitimai, įtraukti net ir pamesti pasai.

DAIL. LEONARDAS KAZOKAS, 76 metų amžiaus, mirė rugpjūčio 15 d. Velionis buvo kaunietis, baigęs Kauno meno mokyklą 1929 m., nuo to laiko dalyvavęs parodose. Tapybos studijas gilino Paryžiuje. 1944-51 m. vadovavo Kauno taikomosios ir dekoratyvinės dailės instituto piešimo katedrai. 1951-61 m. dirbo dailininku Kauno "Dailės" kooperatyve. Kūrybinę veiklą sudrumstė velionį 1961 m. ištikęs dešiniosios kūno dalies paralyžius. Dėl jo teko kurti kaire ranka. Visomis išgalėmis dirbo iki mirties. Buvo sukūręs J. Savickio, F. Kiršos, J. Miltinio bei kitų žymių asmenų portretus. Labiausiai pagarsėjo tokiais savo gamtovaizdžiais, kaip "Karaliaučiaus senamiestis", "Montmartre Paryžiuje", "Tiltas Prancūzijoje", "Židikų miestelis turgaus dieną", "Pavasaris Karkazų kaime", "Šieno kūgiai žiemą", "Gamta atbunda", "Jūra", "Tiltas Pirėnų kalnuose" ir kt.

JAPONAS ITIRAS KATAS Japonijoje įsteigęs M. K. Čiurlionio klubą ir jam vadovaująs, lankėsi Vilniuje. Čia jis susitiko su M. K. Čiurlionio seserimis J. Čiurlionyte ir V. Karužiene, prof. V. Landsbergiu bei kitais M. K. Čiurlionio kūrybos tyrinėtojais. I. Katas vyko Vengrijon, kur tarptautinėje konferencijoje meno sintezės klausimais turėjo skaityti pranešimą apie M. K. Čiurlionio kūrybą bei jos ryšius su Rytų kultūra. Tokius pranešimus jis yra skaitęs Švedijoje, JAV, Filipinuose ir kitose šalyse.

VYTAUTĖS ŽILINSKAITĖS satyrų rinkinį "Paveikslas" išleido "Vaga" Vilniuje. Jam buvo panaudota spaudoje skelbta satyrų serija "Popierinės gėlės", lietusi daugiausia dabartinio gyvenimo trūkumus ir negeroves. Vaizdžiai yra parašyta satyra "Žirklės" apie iškilmingą naujų rajono kultūros namų atidarymą, kai staiga paaiškėja, kad nėra žirklių kaspinui perkirpti. Pasiuntiniai jas bando pasiskolinti kirpyklose, siuvyklose, bet negauna. Esą bepuotaudami gali jas pragaišinti, o ką tada darys kirpyklos bei siuvyklos, jei žirklių parduotuvėse nėra? Satyriniam cikle "Mitų šalikelėm" V. Žilinskaitė meist-riškai supina senąsias legendas su dabartimi.

ŠIAULIŲ DRAMOS TEATRAS gastroliavo Kaune ir Vilniuje. Kauniečiams buvo atvežtas ir suvaidintas naujausias V. Krėvės "Skirgailos" spektaklis, skirtas artėjančiam šiauliečių teatro penkiasdešimtmečiui. "Skirgailos" inscenizaciją paruošė dramaturgas R. Samulevičius ir spektaklio rež. S. Varnas. Skirgailos vaidmenį atliko aktorius P. Piaulokas. Išvykos repertuarą sudarė G. Buechnerio pjesė "Voicekas", H. Sudermanno apysakos "Jonas ir Erdmė" inscenizaciją, V. Rozovo "Kurtinio lizdas", E. Radzinskio "Luninas arba Žako mirtis".

"GĖLIŲ KARNAVALE" Debrecene, Vengrijoje, dalyvavo Vilniaus pučiamųjų instrumentų orkest-ras "Trimitas", vadovaujamas M. Tamošiūno. Festivalin buvo suvažiavę šokėjai, muzikantai ir dainininkai iš pačios Vengrijos, Bulgarijos, R. Vokietijos, Čekoslovakijos, Rumunijos, Suomijos. Savaitės laikotarpyje buvo surengti septyni "Trimito" koncertai, į kuriuos įsijungė ir estradinė orkestro grupė su B. Moisejevo vado-vaujamais šokėjais, dainininkais — J. Miščiukaite, R. Mačiulyte, L. Čepracku. "Trimitas" Vilniun parsivežė "Gėlių karnavalo" laureato vardą.

VILNIAUS DAILĖS PARODŲ RŪMUOSE buvo surengta dailininkės restauratorės Elvyros Rugytės-Olubienės atnaujintų tapybos paveikslų ir jos pačios tekstilės darbų paroda. Paveikslų atnaujinimo ji ėmėsi prieš 20 metų, baigusi vidurinę Kauno meno mokyklą. Šios specialybės studijas gilino Maskvoje, Leningrade, Lenkijoje. Dail. E. Rugytė-Olubienė taipgi yra baigusi Vilniaus dailės instituto tekstilės skyrių, kuriame jos dėstytojais buvo profesoriai J. Balčikonis, A. Gudaitis ir S. Veiverytė. E. Rugytė-Olubienė savo tekstilės darbuose laikosi liaudies meno tradicijų, dalyvauja respublikinėse ir sąjunginėse parodose. Lig šiol ji jau yra atnaujinusi apie 800 įvairių epochų dailininkų tapybos kūrinių.

VASAROS SEZONĄ SIMFONINIS VILNIAUS FILHARMONIJOS ORKESTRAS, vadovaujamas J. Domarko, pradėjo aštuoniais koncertais Palangoje, talkinamas solistų ir Kauno choro. Čia pirmą kartą buvo atlikta naujoji A. Rėkašiaus simfonia "Segmentai". Šiltai buvo sutikta C. Orffo kantata "Carmina Burana", W. A. Mozarto "Requiem". Sezono užbaigai buvo pasirinktos pirmos gastrolės Sočyje bei kitose Juodosios jūros vasarvietėse. Į dešimties koncertų programą buvo įtrauktra simfoninė M. K. Čiurlionio poema "Jūra", A. Dvoržako simfonija "Iš naujojo pasaulio", P. Čaikovskio, L. Beethoveno, W. A. Mozarto, R. Wagnerio, F. Schuberto, B. Bartoko ir kitų kompozitorių kūriniai. Be paties J. Domarko, orkestrui dirigavo M. Dvarionaitė, rusė V. Dudarova, moldavas J. Geršfeldas. Koncertuose dalyvavo: Maria Callas konkursą Graikijoje laimėjęs Vilniaus operos sol. V. Prudnikovas, sąjunginio konkurso laureatė vilnietė pianistė M. Rubackytė, tarptautinius konkursus laimėję pianistai — B. Petrušanskis ir D. Baškirovas. **V. Kst.**

CHOLKAN
R. CHOLKAN & CO. LTD.
REAL ESTATE

DĖMESIO, LIETUVIAI!!!

- Parduodantiems per mus nuolaida
- Nemokamas nejudomo turto įkainojimas
- Sąžiningas patarnavimas visuose nejudomo turto reikaluose
- Daugiau kaip dvidešimt penkerių metų patirtis

2336 Bloor Street West – Tel. 763-5555
PRANAS KERBERIS namų 239-5923
ANTANAS GINIOTIS namų 769-9356

Prisikėlimo Parapijos Kredito Kooperatyvas
999 College St., Toronto, Ont. M6H 1A8 • Telefonai: 532-3400 • 532-3414
AKTYVAI — virš 19 milijonų

KASOS VALANDOS:
Pirmadieniais 10 - 3
Antradieniais 10 - 3
Trečiadieniais uždaryta
Ketvirtadieniais 10 - 8
Penktadieniais 10 - 8
Šeštadieniais 9 - 1
Sekmadieniais 9.30 - 1

MOKA UŽ:
90 dienų termin. indėlius 18½%
term. indėlius 6 mėn. 18 %
term. indėlius 1 metų 17 %
term. indėlius 3 metų 15 %
pensijų s-tą 16 %
spec. taup. s-tą 17 %
tapomąją s-tą 11 %
depozitų-čekių s-tą 6 %
DUODA PASKOLAS:
asmenines nuo 20½%
mortgičius nuo 19½%

ANAPILYJE skyrius veikia sekmad. 9.30 v.r. — 1 v.p.p.

Duodame asm. paskolas iki $50,000 ir mortgičius iki $100,000 (75% įkainoto turto vertės). Draudžiame narių gyvybes pagal santaupų dydį iki $2,000 ir asm. paskolas iki $10,000. Parduodame pinigines perlaidas (money orders) ir kelionės čekius (traveler's cheques). Neimame mokesčio už išrašytus čekius bei apmokamas įvairias sąskaitas. MŪSŲ TIKSLAS — NE PELNAS, BET SĄŽININGAS PATARNAVIMAS

STEPHAN'S FURS
2239 Bloor Street West. • 406 Roncesvalles Ave. Telefonas 536-5936 ir Telefonas 762-7775
Parduodami kailiniai apsiaustai ir įvairaus kailio kepurės.
Priimami užsakymai. Daromi pataisymai bei persiuvimai.

LIETUVIO SAVININKO VAISTINĖ
MARGIS DRUG STORE
JOHN V. MARGIS, Phm. B.
408 Roncesvalles Ave. Tel. 535-1944
PRIIMA "ONTARIO DRUG BENEFIT" RECEPTUS.
VAISTAI, KOSMETIKOS PREKĖS IR KT.
NEMOKAMAS PRISTATYMAS Į NAMUS
MARGIS DRUG STORE TURI "LOTTARIO" LOTERIJOS SKAITYTUVĄ (KOMPIUTERĮ)

PROGRESS REAL ESTATE LTD. REALTOR
1072 Bloor St. W.
Perkant ar parduodant nekilnojamą nuosavybę visada Jums sąžiningai patarnaus A. Bliūdžius
Telefonai: 534-9286 • namų 537-2291

AUTORITE SALES & SERVICE
1636 Dundas Street West, Toronto, Ontario M6K 2M4 Telefonas 531-1331
BLOOR AUTORITE GARAGE
296 Brock Avenue (Tarp Dundas ir College) Telefonas 531-1305
★ Automobilio saugumo pažymėjimai (Mechanical fitness Certification)
★ Sąžiningas ir patikimas patarnavimas. ★ Visi automobilių mechaniniai
★ taisymai. ★ Snieginės ir paprastos padangos, MICHELIN, B. F.
★ GOODRICH, RADIAL ir kt. Savininkas FRANK PETITT

PARKSIDE MEAT MARKET
335 Roncesvalles Ave., Toronto, Ontario
Telefonas 535-1258
• Turime lietuviškų skilandžių, sūrių ir kitų maisto gaminių •
• Užsakymai priimami telefonu • Nemokamas pristatymas •

P. ir T. SERVICE CENTRE garažas
(1862 Mattawa Ave., Mississauga, L4X 1K1, tel. 279-4371)
Važiuoti į vakarus Dundas St. W. nuo 427 kelio 1 mylią, sukti kairėn prie pirmųjų šviesų (į pietus) Wharton Way, važiuoti Wharton Glen gatve tiesiog į garažą.
• Sąžiningai atliekame visus automobilių mechaniškus pataisymus. •
Savininkai: Tom Thompson ir J. Tamošiūnas

Jaunų dainininkų grupė atlieka meninę programą ateitininkų kongrese Čikagoje Nuotr. J. Kuprio

Kanados įvykiai

(Atkelta iš 1-mo psl.)

gerų kaimynų susikirtimą, tikėdamiesi draugystės išlaikymo. P. E. Trudeau teisinosi, kad nevisi naujo energijos išteklių plano paragrafai yra vykdomi, kad buvo padaryta nuolaidų amerikiečių kapitalui Kanadoje. Pasak R. Reagano, nuomonių skirtumai dėl energijos šaltinių nėra verti konflikto. Spaudimą JAV kongresui daro ir Kanados pasienyje esančios JAV televizijos stotys. Kanados radijo ir televizijos komitetas kanadiečiams, kurie jose skelbiasi, tų skelbimų išlaidų neleidžia nurašyti nuo pajamų mokesčio. Norima, kad jie skelbtųsi tik kanadiškose televizijos stotyse, nors labai daug Toronte bei jo apylinkėse gyvenančių kanadiečių seka Buffalo stočių transliacijas. Komitetas taip pat įsakė televizijos kabelio bendrovėms išjungti amerikiečių stotį, kai tą pačią programą duoda kanadiška stotis. Tada abiem kanalais perduodama kanadiškos stoties transliacija su visais jos skelbimais. Šis įsakymas susilaukė aštriausios kritikos. Kabelio bendrovės JAV stotis pasigauna antenomis, už pasinaudojimą jų transliacijomis nieko nemokėdamos. Tos stotys protestavo, kol kanadiečių rinką pasiekdavo jų skelbimai. Jų pakeitimas kanadiškos stoties skelbimais esąs piratizmas. Daromas spaudimas, kad Kanados televizijos stotims nebūtų parduodamos amerikietiškos programos, kurios yra gerokai populiaresnės už kanadiškas. Tai dar viena įtampa tarp Kanados ir JAV, drumsčianti gerus santykius.

Naujoji Kanados ir Albertos vyriausybių pasirašyta naftos sutartis atstatė pilną šios provincijos naftos tiekimą vietinei rinkai, kuris kasdien buvo sumažintas 120.000 statinių. Kadangi jas reikėjo pakeisti brangesne užsienio nafta, Kanados energijos išteklių min. M. Lalonde statinę vietinės naftos pabrangino $1.85. Ši suma buvo surenkama į Otavos iždą iš benzino vartotojų. Buvo laukiama, kad dabar, Albertai pradėjus normalų naftos tiekimą, benzino vartotojams užkrautas mokestis bus atšauktas. Min. M. Lalonde betgi pasirinko kitą kelią. Tas specialus mokestis paliekamas iki lapkričio 30 d., tik dabar jis perkeliamas į bendrą federacinės valdžios fondą, iš kurio užsienietiškos naftos kaina sulyginama su vietinės naftos kainomis jos gaminių vartotojams. Spauda tokį ministerio M. Lalonde sprendimą sutiko kritiškai, ypač jo pateiktus faktus. Pirmiausia paaiškėjo, kad iš benzino vartotojų buvo surinkta $142 milijonais daugiau, negu jų reikėjo albertiškai naftai pakeisti užsienietiška. Pasirodo, Alberta, siekdama augštesnių kainų savo naftai, kasdieninį jos tiekimą buvo sumažinusi ne 120.000 statinių, o tik 100.000. Be to, tuo laiku krito užsienietiškos naftos kainos. Pasak M. Lalonde, mokestis paliekamas, nes užsienietiškos naftos įvežimo fondas, nesusietas su Albertos tiekimo suvaržymais, turi pusės bilijono dolerių deficitą. Iki lapkričio 30 d. to mokesčio palikimu deficitą tikimasi sumažinti iki $162. milijonų. Pagal naują naftos sutartį, spalio 1 d. statinė albertiškos naftos bus pabranginta $2.50, bet tas pabrangimas benzino vartotojus pasieks tik gruodžio 1 d. Esą Kanados valdžia tada prie to palikto $1.85 mokesčio vartotojams pridės tik 65 centus.

Spauda tokį ministerio M. Lalonde sprendimą savo vedamuosiuose pavadino politine aritmetika. Esą min. pirm. J. Clarko vyriausybė buvo nuversta dėl jos biudžetan įjungto galiono benzino pabranginimo 18 centų. Liberalai laimėjo parlamento rinkimus, žadėdami pigesnį benziną. Pasak Toronto dienraščio "The Globe and Mail", vien tik šiais metais iki rugjūčio mėnesio galionas benzino buvo pabrangintas 48 centais. Pusės bilijono dolerių deficitu buvo dangstomas politinis neišlaikytas pažadas, nes juk visvien tą deficitą iki lapkričio 30 d. paliekamu pagal naują sutartį su Alberta mokesčiu padengs benzino vartotojai. Esą liberalų partija išlaikė dalį savo rinkiminio pažado deficitu, už kurį dabar su palūkanomis turi atsilyginti balsuotojai.

Ministeris pirm. P. E. Trudeau, prieš išskrisdamas į P. Korėją ir Australiją, paskelbė nežymų savo ministerių kabineto pakeitimą, bendrą jų skaičių padidindamas iki 36. Darbo ministeriu buvo paskirtas italas Charles Caccia iš Toronto, pakeitęs ministeriu be portfelio paliktą Geraldą Reaganą, kuriam teks vesti derybas su provincijomis dėl Kanados valdžios finansinės paramos sumažinimo augštosioms mokykloms. Italo Ch. Caccia įjungimu kabinetan, spaudos nuomone, siekiama ryšių sustiprinimo su etninėms Toronto grupėmis. Karo veteranų reikalus iš krašto apsaugos ministerio G. Lamontagne perėmė B. Campbell, buvęs Princo Edvardo salos premjeras. Ryšius su moterų grupėmis lig šiol tvarkė nelabai jų gerbiamas ministeris L. Axworthy, pagrindinį savo dėmesį skyręs kanadiečių aprūpinimui darbu. Tuos ryšius iš jo perėmė kasyklų ministerė Judy Erola. Tikimasi, kad ją šilčiau sutiks karingos moterų grupės. Portfelių neturinčiais valstybės ministeriais buvo paskelbti du politikai — montrealietis S. Joyal ir senatorius J. Austinas iš Vankuverio. Spėjama, kad pirmasis talkins teisingumo min. J. Chretienui, norimčiam sumažinti opoziciją naujai Kanados konstitucijai Kvebeke. J. Austino laukia nelengvas liberalų partijos ryšių atstatymas Vakarų Kanados provincijose. Spėjama, kad reikšmingesnę ministeriją būtų gavęs P. E. Trudeau patarėjas Jim Coutts, bet jo įjungimą sukliudė netikėtas papildomų rinkimų pralaimėjimas Toronto Spadinos apylinkėje.

SPORTAS LIETUVOJE

XV-se Europos vandens sporto pirmenybėse Splite, Jugoslavijoje, čempijono vardą išsikovojo vilnietis studentas Roberts Žulpa, 200 metrų krūtine nuplaukęs per 2 min. 16,15 sek. Tai yra geriausias šio sezono rezultatas pasaulyje. Jo rekordas 2 min. 15,11 sek. priklauso anglui D. Vilkiui. Pasaulinį rekordą R. Žulpa galėjo pagerinti, bet nesusilaukė paskatinimo iš savo varžovų. Antrą vietą užėmęs rygietis A. Miskariovas nuo jo atsiliko beveik dviem sekundėm. R. Žulpa, 21 metų amžiaus jaunolis, studijuojantis Vilniaus pedagoginiame institute, šio nuotolio rungtyje Maskvos olimpiadoje yra laimėjęs aukso medalį.

Tarptautinėse lengvosios atletikos pirmenybėse Reikjavike, Islandijoje, dalyvavo grupė Lietuvos lengaatlečių. Moterų šuoliuose į augštį II vietą laimėjo V. Jakubauskytė, iššokusi 1 m 80 cm. Ją įveikė Islandijos rekordininkė D. Gisladotir (1 m 83 cm). Trečiąsias vietas užėmė vilniečiai: R. Ubartas, numetęs diską 58 m 8 cm, ir D. Stukonis, nustūmęs rutulį 18 m 80 cm. Šiose rungtyse pirmąsias ir antrąsias vietas užėmė už lietuvius pranašesni amerikiečiai.

Europos merginų krepšinio pirmenybes Vengrijoje laimėjo Sovietų Sąjungos rinktinė, kurioje žaidė dvi kaunietės krepšininkės — Judita Kšivickytė ir Eglė Ruseckaitė. Pusbaigmyje buvo nugalėta: Vengrijos rinktinė 83:76, baigmėje — Prancūzijos rinktinė 74:61.

Lietuvos lengvosios atletikos 60-tosios pirmenybės Vilniuje buvo pagerinti keli rekordai. Visus ypač nudžiugino kauniečio Z. Biliūno šuoliai su kartimi, nes Lietuvoje tai yra viena labiausiai atsiliekančių rungčių. Z. Biliūnui priklausė ligšiolinis 5 m 25 cm Lietuvos rekordas, kurį jis pagerino net du kartus, iššokęs 5 m 30 cm ir 5 m 40 cm. Džiaugtis tenka ir kauniete Margarita Butkiene, darančia sparčią pažangą šuoliuose į tolį. Šiose pirmenybėse ji nušoko 6 m 77 cm. Tikimasi, kad ateityje ji peržengs 7 metrų ribą, kurią tėra įveikusi pasaulio rekordininkė Vilma Bardauskienė 1977 m. Prahoje (7 m 9 cm). Ji dabar jau yra pasitraukusi iš sporto, tad visos viltys tenka M. Butkienei, šiose pirmenybėse laimėjusiai ir 100 m bėgimą.

Ateitininkų žinios

Visi dalyvaukime tradiciniame Havajų vakare spalio 17 d. Prisikėlimo par. salėje. Programą atliks "Gintaro" dainos grupė, kurioje dalyvauja nemažas skaičius mūsų moksleivių. Atsilankykime į šokius ir paremkime savąją ateitininkišką veiklą. Šokių metu bus loterija. Kas galėtų paaukoti laimikių, prašomi atvežti juos į parapijos raštinę arba perduoti tėvų komiteto nariams: p. Freimanui, p. Rūkui, p. Slivinskui.

Sendraugių susirinkimas įvyks spalio 18, sekmadienį, po 10 v. Mišių, seselių namuose. Bus aptariamas valdybos sudarytas metų planas, kuriam reikalingas visų narių pritarimas. Susirinkimo metu bus parūpinta priežiūra vaikams.

Pirmasis studentų susirinkimas įvyks spalio 4, sekmadienį, tuoj po agapės.

Moksleivių kuopos valdybą sudaro: Darius Čuplinskas — pirmininkas, Violeta Slivinskaitė — vicepirmininkė, Bernadeta Abromaitytė — sekretorė, Zita Prakapaitė — korespondentė, Jonas Ažubalis — socialinių reikalų vedėjas.

Moksleivių kuopos valdyba susirenka su kuopos globėjais Vaidotu ir Žibute Vaičiūnais aptarti šių mokslo metų veiklos Oficiali šių metų veiklos pradžia — spalio 4, sekmadienį, 10 v.r. Prisikėlimo šventovėje. Visi organizuotai dalyvauja Mišiose, po kurių bus agapė mažoj salėj. **L. U.**

Skautų veikla

• "Rambyno" ir "Šatrijos" tuntų žiemos veiklos atidarymas — spalio 4 d. Renkamasi prie uosto 10.30 v.r., 11.30 v.r. atidarymas ir sueiga; 12.30 v.p.p., — pietūs; 2 v.p.p. — užsiėmimai ir žaidimai; 3.30 v.p.p. — šv. Mišios Šv. Ritos šventovėje. Iškylos dalyviai-vės dėvi darbo uniformas. Maistas bus parūpintas. Kviečiami tėvai, skautininkai-kės ir visi tautiečiai paremti skautų-čių iškylą gausiu dalyvavimu.

• Spalio 31, šeštadienį, "Šatrijos" ir "Rambyno" tuntų kaukių balius. Vieta — Prisikėlimo salėse. Pradžia — 8 v.v. Bus tėvų komiteto bazaras-loterija. Kaukių premijavimas ir kt. staigmenos visus žavės.

• Romuvai aukojo G. Krašauskienė $20,00. Skautiškas ačiū.

• XIX-toj Romuvos stovykloje šeimininkavo: St. Zavienė, ps. A. Petroantonio, ps. S. Jurgutienė, p. p. Stonkai, koordinavo S. E. Sakienė. Ūkio dalį tvarkė: s. J. Dambaras, jūr. sk. P. Petrauskas ir P. Jokūbauskas.

• LSS rinkimų metu visi virš 18 metų amžiaus turi teisę pasisakyti rūpimais klausimais, siūlyti kandidatus ir balsuoti. Ypač jaunesnieji vadovai raginami ta teise pasinaudoti ir jungtis plačiau į bendruosius sąjungos reikalus. **Č. S.**

• **Jaunystė yra laiminga, nes ji gali matyti grožį. Betkas, galįs matyti grožį, niekad nepasens (Franz Kafka).**

All Languages Service
ALS
NOTARIZUOTI VERTIMAI
IR VERTĖJAVIMAS PER 70 KALBŲ
361-0303
SUITE 1105, 67 YONGE STREET, TORONTO, ONT. M5E 1J8

A. E. LePAGE
Daiva T. Dalinda, B. A.
Kanados didžiausios namų pirkimo ir pardavimo įstaigos atstovė Jums sąžiningai patarnaus!
• Nemokamas namo įkainojimas •
(Įstaiga priešais Toronto Lietuvių Namus)
1576 Bloor Street West Toronto, Ontario M6P 1A4
Tel. 537-3431
Namų 494-0605

AL GARBENS REALTOR
Telefonas 489 - 1543
22 Hedgewood Rd., Willowdale, Ontario M2L 1L5
Kanados, Ontario ir Toronto Real Estate Board narys
ALFONSAS GARBENIS jums sąžiningai patarnaus parduodant, perkant, tvarkant mortgičius, įkainojant namus ir t.t. LIETUVIAMS NUOLAIDA
Pirmoji lietuviška nekilnojamo turto agentūra Toronte, veikianti daugiau kaip 30 metų

Taupyk ir skolinkis
Pirmutiniame ir didžiausiame TORONTO LIETUVIŲ KREDITO KOOPERATYVE
PARAMA

MOKA:
18½% už 90 dienų term. indėl.
18 % už 6 mėn. term. indėlius
17 % už 1 m. term. indėlius
15 % už 3 m. term. indėlius
18 % už pensijų ir namų planą
14 % už specialią taup. sąsk.
11 % už taupymo s-tas
6 % už čekių s-tas (dep.)

IMA:
20½% už asm. paskolas
19½% už mortgičius

AKTYVAI virš 28 milijonų dolerių

Asmenines paskolas duodame iki $50,000 ir mortgičius iki 75% įkainoto turto. Visų narių gyvybė apdrausta santaupų dydyje, bet nedaugiau $2,000. Asmeninės paskolos mirties atveju apdraustos iki $10,000. Nemokamas čekių ir sąskaitų patarnavimas — piniginės perlaidos, kelionės čekiai (American Express) Kitos paskolos: (Line of Credit) ir antrieji mortgičiai.

KASOS VALANDOS: pirmadieniais, antradieniais ir trečiadieniais — nuo 10 val. ryto iki 3 val. po pietų; ketvirtadieniais ir penktadieniais — nuo 10 val. ryto iki 8 val. vakaro; šeštadieniais — nuo 9 val. ryto iki 1 val. po pietų (liepos ir rugpjūčio mėnesiais šeštadieniais uždaryta)
BŪSTINĖ: Lietuvių Namai — 1573 Bloor Street West, Toronto, Ontario M6P 1A6
Telefonai: 532-8723 ir 532-1149

FLORIDA REAL ESTATE
Rezidencinės ir komercinės nuosavybės
Apartamentai • Kondominiumai • Nuomojimas
Angelė E. Karnienė
REALTOR ••• BROKER ••• NOTARY
3701 Gulf Boulevard, St. Petersburg Beach, Fl. 33706
Telefonas (813)360-2448 • Vakare (813)367-2413

DUFFERIN RADIO AND TV
SALES AND SERVICE
Taisomi televizijos, HI-FI ir radijo aparatai.
Prityręs specialistas su ilga praktika.
1000 College St. • LE 1-3074 • Sav. P. Užbalis

AUTOMOTIVE FIBER
visų rūšių automobilių išorės (body) taisymas ir dažymas: sąžiningas darbas, pigios kainos.
Savininkas – RIČARDAS KYBARTAS,
22 BELVIA ROAD,
Islington, Ont. M8W 3R3 Telefonas 252-8863

BALTIC EXPORTING CO.
Siuntiniai į Baltijos kraštus ir Sov. Sąjungą
• Turime įvairių medžiagų ir kitų prekių, tinkamų siuntimui
Darbo valandos: 9 v.r. — 5 v.p.p., šeštadieniais 9 v.r. — 4.30 v.p.p.; trečiadieniais uždaryta. Birželio, liepos, rugpjūčio mėnesiais — nuo pirmadienio iki penktadienio 9 v.r. — 5 v.p.p.; šeštadieniais uždaryta.
482 Roncesvalles Ave., Toronto, Ont. M6R 2N5
Telefonas 531-3098
Savininkai S. ir F. Janavičiai

TIM'S AUTO BODY LTD.
Visų rūšių automobilių išorės (body) taisymas bei dažymas (bake oven) ir visi mechaniniai taisymai. Parduodu vartotus automobilius.
24-28 Howard Park Ave. (arti Dundas St. W.)
Toronto, Ont., M6R 1V5
FILTSOS BROS
Telefonai 533-8451, 533-8452

A†A

NAPOLEONUI LESKAUSKUI

Čikagoje mirus,

jo žmoną GENOVAITĘ, seseris gyvenančias Toronte — VALENTINĄ, ONUTĘ ir IRENĄ su šeimomis nuoširdžiai užjaučiame ir kartu liūdime —

Vanda ir Bronius Švedai
Vladas Jasas
Margarita ir Edward Heintz
Mečys Pranevičius

North Bay, Ont.

A. A. DR. JONAS BALTRUŠAITIS aprūpintas šv. sakramentais, mirė tulžies ir kepenų vėžiu š.m. rugpjūčio 25 dieną North Bay Šv. Juozapo ligoninėje. Palaidotas rugjūčio 27 d. Mississaugoje lietuvių Šv. Jono parapijos kapinėse. N. Bay laidotuvių koplyčioje ir Mississaugoje dalyvavo daug draugų. Paliko giliame liūdesyje žmoną Bronę, brolį daktarą okupuotoje Lietuvoje ir draugus.

Buvo gimęs 1916 m. gegužės 15 d. Griškabūdyje, Šakių aps. 1937 m. aspirantų karo mokykloj. 1942 m. baigė Vytauto Didžiojo universitetą medicinos daktaro laipsniu. Karo metu gyveno Danijoje, Vakarų Vokietijoje o po karo Anglijoje 1950 m. atvyko į Kanadą. North Bay mieste dirbo 24 metus sveikatos departmento tarnyboje ir buvo plaučių ligų gydymo direktorius net keliuose šiaurės distriktuose. Buvo malonaus būdo, religingas ir taurus lietuvis.

Ilsėkis ramybėje! **K.A.S.**

London, Ont.

PO VASAROS ATVANGŲ CHORAS "PAŠVAISTĖ" naujus dainos metus pradėjo Mirgos ir Juozo Bendoraičių gražioje jų namų aplinkoje, Kilworth Heights, keliolika mylių į vakarus nuo Londono. Dalyvavo ir Londono "Sugrįžki jaunyste" tautinių šokių grupės nariai (dauguma jų yra ir choro nariai). Buvo aptarti planai, kvietimas atlikti programą Sudburyje lapkričio mėnesį.

Pasigedome šiame choristų ir šokėjų susirinkime geriausio bičiulio kun. Jono Staškaus, sveikstančio Toronte. Trūko jo geros nuotaikos malonumo ir visada gausios inspiracijos. Laukiame kuo greičiausiai pasveikstant.

Choro valdybon naujai pakviesta solistė Irena Černienė. Valdyboje pasiliko Algimantas Švilpa ir Edmundas Petrauskas. Finasinės paramos "Pašvaistė" susilaukė iš J. Valaitienės ir Kanados Lietuvių Fondo. Jiems dar kartą tenka nuoširdi padėka. Padėkota M. ir J. Bendoraičiams už jų vaišingumą. Dainos reikalais kriptis į vadovę-dirigentę Rita Vilienė (433-4254), 559 St. George St., London, Ont. **K.**

Sudbury, Ont.

TAUTOS ŠVENTĖ paminėta pamaldomis už kenčiančius ir persekiojamus, brolius bei seseris komunistų koncentracijos stovyklose, psichiatrinėse ligoninėse ir už žuvusius karius bei partizanus. Pamaldas atlaikė su pritaikytu pamokslu kun. Ant. Sabas. Mišias užprašė LB Sudburio apylinkės valdyba.

ŽUVAUTOJŲ IR MEDŽIOTOJŲ KLUBO gegužinė įvyko rugsėjo 5 d. V. Gudrūno vasarvietėje. Skanius šiltus pietus paruošė Birutė Stankienė. Taiklaus šaudymo pereinamąją taurę laimėjo Sudburio Marionio kuopos šaulių pirmininkas Antanas Juozapavičius.

General ligoninėj sunkiai serga Paulina Mackevičienė. **K.A.S.**

St. Catharines, Ont.

PADĖKA

Nuoširdžiai dėkojame p. Žemaitienei ir tėveliams už tokią netikėtai suruoštą staigmeną — naujų namų įkurtuves ir visiems už gražią dovaną bei vaišes. Reiškiu labai didelę padėką visiems dalyvavusiems: I. P. Baronams, F. M. Depirams, P. J. Kalainiams, O. J. Karaliūnams, J. J. Lelevičiams, V. J. Liangiams, A. Laurinaitienei, O. P. Meškauskams, A. V. Palujanskams, M. J. Paukščiams, A. A. Panumiams, A. A. Šetikams, F. B. E. Sližiams, J. K. Stankams, V. J. Žemaičiams, J. A. Zubrickams, S. S. Zubrickams..

Visiems nuoširdus ačiū.

Nadia ir Antanas Baronai

Hamilton, Ont.

(Atkelta iš 4-to psl.)

dėlto surado vaišių priežastį, visi kartu nupirko ir mums įteikė brangią bei gražią dovaną. Tuo mums buvo padaryta labai maloni staigmena.

Esame labai dėkingi už tą brangią dovaną ir atsilankymą vaišėse.

Jūsų

Jonas ir Ona Adomauskai

• **Naujiem skaitytojam "Tėviškės Žiburiai" pirmąisiais metais — tiktai $10,00.**

Viename iš daugelio posėdžių sukaktuviniame ateitininkų kongrese prie Čikagos Ateitininkų Namų Lemonte J. Kuprys

TORONTO NT

Kanados Lietuvių Jaunimo Sąjungos pirmininkė Laima Beržinytė praėjusią vasarą lankėsi Australijoje kaip Pasaulio Lietuvių Jaunimo Sąjungos valdybos atstovė. Ji aplankė visas didesnes lietuvių gyvenvietes, susitiko su jaunimu ir turėjo pasikalbėjimą su savaitraščio "Mūsų Pastogė" redaktorium V. Kazoku. Pastarasis parašė informacinį straipsnį apie tą pokalbį ir išspaudino "MP" 35 nr. Iš jo matyti, kad L. Beržinytės kelionės tikslas buvo aplankyti tenykštį jaunimą ir jį sudominti jaunimo sąjunga, kuri ten iki šiol neįleido šaknų. Iš jos pareiškimų matyti, kad tik kaikuriose vietovėse Australijos lietuvių jaunimas domėjosi jaunimo sąjunga. Laima betgi tikisi, kad iš sudaryto branduolio išaugs jaunimo sąjunga ir surengs šeštąjį Pasaulio Lietuvių Jaunimo Kongresą Australijoje.

Pastebėtos klaidos. Ateitininkų kongreso garbės perzidiumo aprašyme turėjo būti dr. A. Damušio pavardė, ne J. Laučkos. Atsisveikinime su a. a. Stasiu Barzduku Klevelande ateitininkų vardu kalbėjo dr. V. Vygantas, ne J. Laučka.

Dail. Anastazija Tamošaitienė, kuri išaudė tautinį lietuvių drabužį ir Britanijos lietuvių vardu su jų delegacija įteikė karalaitei Dianai vestuvių proga, gavo laišką iš karališkųjų rūmų, kuriame Diana dėkoja už dovaną. Jame rašoma: "Diana yra sužavėta šia dovana ir sujaudinta jon įdėtu darbu. Nėra abejonės, kad Jūs visa tai puikiai atlikote ir tai su dideliu rūpestingumu. Diana taipgi tikisi, kad Jūsų kelionė į Londoną buvo maloni. Ji apgailestauja, kad pati negalėjo Jūsų priimti". Laišką pasirašė karališkųjų rūmų pareigūnas admirolas Sir Hugh Janion.

"The Toronto Sun" 1981. IX. 24 "Action Line" skyriuje, kurį tvarko Rita De Montis, išspausdino B. Naudžiūno laišką, prašantį padėt sutvarkyti Lietuvon užsakyto žurnalo "Geographical Magazine" siuntinėjima. Esą žurnalas buvo užsakytas, pinigai sumokėti, bet Lietuvoje gyvenantis prenumeratorius per 8 mėnesius negavo nė vieno numerio. Pakartotiniai prašymai žurnalo leidėjams nieko nepadėjo. Savo atsakyme "The Toronto Sun" minėto skyriaus redaktorė pranešė, kad jos intervencijos dėka reikalas buvo išaiškintaės ir sutvarkytas. Žurnalo leidjai pareiškė, kad "Geographical Magazine" buvo siunčiamas į Lietuvą 8 mėnesius, bet jo gavimas priklauso ne nuo leidėjų. Pastarieji visdėlto sutiko grąžinti užsakytojui B. Naudžiūnui pinigus ir sustabdyti žurnalo siuntinėjimą minėtam prenumeratoriui Lietuvoje. Pažymėtina, kad stambi šio skyriaus antraštė "Magazines held up in Lithuania" atkreipė šimtų tūkstančių skaitytojų dėmesį į nenormalią būklę Lietuvoje, kur okupacinė sovietų valdžia apiplėšia savo piliečius per įvestą cenzūrą — nepristato paštu siunčiamos siuntos ir pasilieka sau, negrąžina leidėjams.

Čikagoje rugsėjo 22 d. staiga širdies smūgio ištiktas mirė Napoleonas Leskauskas, 59 m. amžiaus, torontiškių — Irenos Morkūnienės, Valentinos Simanavičienės ir Onos Svarinskienės brolis. Čikagoje pasiliko žmona, dukra, 3 sūnūs su šeimomis ir brolis Jurgis su šeima. Palaidotas rugsėjo 26 d. Dangaus Karalienės kapinėse Čikagoje.

Dail. Jurgis Račkus yra pakviestas televizinės programos "Arti-facts" vedėju dešimtoje kabelio stotyje Mississaugoje. Šis dailininkas yra pagarsėjęs aliumine tapyba Š. Amerikoje ir Europoje, aktyviai dalyvauja dailininkų organizacijose ir turi savo dailės studiją Clarksone, Ont., "The Artists' Centre". Yra dirbęs įvairiose galerijose bei institucijose, dėstęs meną universitetuose.

Buvęs Ontario vyriausybės ministeris John Yaremko, negalėdamas dalyvauti a. a. kun. P. Ažubalio pagerbtuvėse, atsiuntė rengėjams laišką, kuriame rašo: "Mano žmona ir aš šia proga reiškiame didžią pagarbą, kurią visuomet jautėm kunigui P. Ažubaliui. Ištisą ketvirtį šimtmečio turėjau privilegiją būti arti jo ir stebėti jo vadovavimą visai bendruomenei ir tikinčiųjų bendrijai".

"Sudiev, Lietuva..."

(Atkelta iš 7-to psl.)

kisi verstis kirpėjo amatu. Anatolijus tapo taksio šoferiu ir, savo automobilį padabinęs įvairiais lietuviškais lipinukais bei šūkiais, zuja po miestą. Tai turbūt vienintelis toks taksio vairuotojas visoje Amerikoje.

* * *

Popeliai turi didelį lietuviškų pritaikomojo meno dirbinių rinkinį. Jie Kaziuko mugių ir kitomis panašiomis progomis įsirengia savo kioskus ir šiuos dirbinius pardavinėja. 1981. V. 16-17 dienomis Baltimorėje jie buvo surengę tautodailės parodą. Dabar tokią parodą jie rengia Toronto lietuvių Prisikėlimo parapijos Parodų salėje 1981. X. 17-18 dienomis. Atidarymas įvyks spalio 16 d., 7.30 v. v. Rengėjai kviečia torontiečius atsilankyti ir pamatyti, kokius gražius darbus pavergtų lietuvių rankos geba padaryti.

Mirė

STASYS BARZDUKAS

Klevelande

Buvo žymus pedagogas ir visuomenininkas. Lietuvoje ir Vokietijoje buvo mokytoju ir direktoriumi. Amerikoje buvo organizacijų vadovu, leidinių redaktoriumi, koautoriumi ir nenuilstmai dirbo spaudoje.

Jo mirtis yra didelė netektis lietuviams.

Gili užuojautą šeimai, artimiesiems ir broliui KAZIUI BARZDUKUI, Lietuvių Fondo iždininkui —

Lietuvių Fondo valdyba ir taryba

A†A

KAROLIUI ŽILINSKUI

mirus,

jo sūnų kunigą ALGIMANTĄ su šeima ir artimuosius nuoširdžiai užjaučiame bei kartu liūdime —

Išganytojo parapijos taryba ir parapijiečiai

Išganytojo parapijos moterų draugija

A†A

LIUDAI KRAKAUSKIENEI

mirus,

jos vyrą ANTANĄ ir dukrą ELVYRĄ su vyru giliai užjaučiame ir kartu liūdime —

Vytautas ir Emilija Barisai

A†A

BRONIUI MIKŠIUI

mirus,

šaulį brolį JONĄ, su žmona, brolį KAZĮ ir seserį ONUTĘ nuoširdžiai užjaučiame skausmo valandoje —

Hamiltono DLK Algirdo šaulių kuopos valdyba

KALĖDINĖS DOVANOS GIMINĖMS LIETUVOJE

Praktiškas ir naudingas siuntinys 1 — 1981

3 m. šilkinio geriausios rūšies aksomo suknelei; 3 m. vyriškai arba moteriškai eilutei vilnonė medžiaga su įaudimu "All wool made in England"; vyriški išeiginiai marškiniai arba bliuskutė; vyriškas arba moteriškas nertinis; "Wrangler" arba "Levi" jeans, denim arba rumbuoto velveto; medžiaga dviem puikiom suknelėm arba 2 svarai vilnonių su "mohair" siūlais.

Šio siuntinio kaina su muitu ir persiuntimu $368.00

Į šį siuntinį dar galima įdėti 8 svarus įvairių prekių: medžiagos galima pridėti 3 m. ir dirbtinio "minko" kailio apsiaustui 3 jardus.

Žemiau siūlome keletą naudingesnių dalykų (kainos su muitu):

Avikailiai, ilgi arba 3/4, vyriški arba moteriški, tikros odos viršus, dirbtinio kailio pamušalas, kailnė apikaklė, sveria 5 sv.	$253.00
Geriausios rūšies avikailiai, tikro kailio, 3/4, sveria 5 sv.	$690.00
Dirbtinio minko kailis apsiaustui, 3 jardai, Delux, sveria 6 sv.	$115.00
Dirbtinio minko kailis apsiaustui, 3 jardai, Ranch, sveria 6 sv.	$98.00
Jeans "Wrangler" arba "Levi" (siuntinyje gali būti dvejos), viena pora sveria 2 sv., kaina už vienerias	$46.00
Jeans, rumbuoto velveto, siuntinyje gali būti dvejos, kaina už vieneras	$48.00
Vyriškas arba moteriškas megztinis, sveria 1 1/2 sv.	$46.00
Vilnonė arba šilkinė skarelė	$14.00
Sudedamas lietsargis, sveria 1/2 sv.	$15.00
Vyriški arba moteriški odiniai pusbačiai, sveria 1 1/2 sv.	$57.00
Puiki medžiaga suknelei	$37.00
Angliška medžiaga eilutei	$69.00
Angliška medžiaga eilutei	$80.00
Angliška medžiaga eilutei	$110.00
Aksomo medžiaga eilutėm, 3 m., dvigubo pločio	$92.00
Kalkuliatorius T1 — 33, Texas	$65.00
Kalkuliatorius T1 — 51 — 111, profesijonalinis	$115.00
Stetoskopas, Littmann	$71.00

Šiuos maisto gaminius galima siųsti su drabužiais: 1/2 sv. arbatos $4.50; 1/2 sv. nescafės — 7.00; 1 sv. pupelių kavos — 8.00; 1 sv. šokolado — 8.00; 40 cigarečių — 5.50.

Sudarant siuntinį savo nuožiūra, reikia pridėti persiuntimui $48.00

Pasiunčiame pramogines ir kitokios muzikos plokšteles.

Sudarome testamentus, adminstruojame nuosavybes, tarpininkaujame išrūpinant Lietuvoje gyvenančioms žmonoms pensijas, persiunčiame palikimus į Lietuvą prekėmis arba valiuta.

BALTIC STORES & CO.
(Z. Juras)
11 London Lane, Bromley, Kent, BR1 4HB, England,
Tel. 01 460 2592

Optical Studio
OPTIKAS R. SCHMID
1586 Bloor Street West,
Toronto, Ont. M6P 1A7
(prieš Lietuvių Namus)
Telefonas 535-6252
Greitas patarnavimas, neaugštos kainos. Gaunami kontakto lęšiai (contact lenses).

OPTOMETRISTAS
Dr. S. Brogowski
412 Roncesvalles Ave.
Toronto, Ontario
(prie Howard Park Ave.)
Kabineto telefonas
531-4251
Pacientai priimami susitarus telefonu

Viešėdami Čikagoje, neužmirškite aplankyti **N. ir J. VAZNELIŲ**
Gifts International Inc.
2501 W 71st STREET, CHICAGO, ILL. 60629
Telefonas 471-1424
Čia gausite lietuviškų knygų, plokštelių, odos, medžio dirbinių. Ypač didelis gintaro išdirbinių pasirinkimas.

ED. KONDRATAS, siuvėjas
1113 Dundas St. W., Toronto, Ont. M6J 1W9
Tel. 533-5454

FRANK BARAUSKAS LTD., REALTOR
3828 BLOOR ST. W., ISLINGTON, ONTARIO M9B 1K8
• NAMAI • ŪKIAI • ŽEMĖ
TONY GENYS 231-2839
PAUL KOLYČIUS 789-1545
VACYS ŽIŽYS 232-1990
Įstaigos (416) 233-3323

DRAUDA
BALIO MASKELIŪNO INSURANCE AGENCY LTD.
Tel. 251-4864, 251-4025, 251-4824 • Namų: 277-0814
2405 Lakeshore Boulevard West, Suite 403
Toronto, Ontario M8V 1C6
VISŲ RŪŠIŲ DRAUDA • 20 METŲ PATIRTIS
• ĮVAIRIŲ DRAUDOS BENDROVIŲ ATSTOVYBĖ •

V. BAČĖNAS
All Seasons Travel, B.D.
Registration No. 0009239
1551 Bloor Street West,
TORONTO, ONTARIO M6P 1A5
Visais kelionių reikalais kreiptis:
V. BAČĖNAS
tel. 533-3531
nuo 11 v.r. iki 7 v.v.

Advokatas
ALGIS S. PACEVIČIUS,
B.Sc., LL.B.
2299 Dundas St. W., Suite 303
Toronto, Ontario
M6R 1X7
(Kampas Bloor ir Dundas St.)
Telefonai:
namų 233-0303
įstaigos (416) 537-2643

Advokatas
PETRAS K. ŠIMONĖLIS,
B.A. M.L.S. LL.B
3031 Bloor St. W., Suite 200
prie Royal York
Toronto, Ontario
M8X 1C5
Telefonai:
įstaigos (416) 231-4138
namų 249-2637

W. G. DRESHER REAL ESTATE REALTOR
DRESHER-BARAUSKAS INSURANCE AGENCY LTD.
233-3334 – 231-2661 – 231-6226
3830 B Bloor Street West • Islington, Ontario M9B 1K8
Lietuvių kalba patarnauja — V. DREŠERIS ir A. MIKŠIENĖ
Darbo valandos: 9 v.r. - 7 v.v., šeštadieniais - 9 v.r.-12 v.p.p,
Narys "Better Business" Biuro

INSURANCE
★ Namų — Gyvybės
★ Automobilių
★ Komerciniai
533-1121 Walter Dauginis Insurance Agency Ltd. 822-8480
1613 Bloor Street West • Toronto • Ontario

TORONTO ONT

Anapilio žinios

— Rugsėjo 27, sekmadienį, 11 v.r. pamaldas laikė ir pamokslą pasakė vysk. A. Deksnys, asistuojamas vietinių klierikų ir kunigų. Giedojo parapijos choras, diriguojamas muz. J. Govėdo. Po Mišių svečias vyskupas, buvęs a.a. kun. P. Ažubalio globėjas — kapelionas Biržuose, pašventino Velionies ir jo giminės paminklą lietuvių kapinėse.

— Rugsėjo 20, sekmadienį, Anapilio salėje gražiai praėjo kun. P. Ažubalio pagerbtuvės. Jų rengėjas KLK Centras reiškia nuoširdžią padėką visiems talkininkams, prisidėjusiems savo darbu prie parengimo darbų, o svečiams — už gausų dalyvavimą. Speciali padėka priklauso meninės programos atlikėjams — J. Govėdui, R. A. Bankams ir "Vo-lungės" chorui.

— Klebonas kun. J. Staškus praėjusį savaitgalį aplankė savo kleboniją ir vėl grįžo į Riverdale ligoninę, kur dar turės pasilikti kurį laiką.

— Wasagoje Mišios laikomos sekmadieniais 10.15 v.r. Spalio 11 d. ten pamaldų nebus dėl Toronte rengiamų KL Dienų.

— KLK Moterų Draugijos Lietuvos Kankinių par. skyriaus susirinkimas su vaišėmis — spalio 4, sekmadienį, po 11 v. pamaldų, parodų salėje. Dalyvauti kviečiamos ne tik moterys, bet ir jų šeimos. Paskaitos tema — "Kodėl jaunimas praranda tikėjimą?"

— Mišios spalio 4, sekmadienį, 10 v.r. — už p. Derliūno šeimos mirusius, 11 v.r. — už a.a. Joną Šliką.

Lietuvių Evangelikų Liuteronų parapijos žinios

— Pamaldos sekmadienį, spalio 4, įprastu laiku 9.30 v.r., pamokslą skaitys R. Hiršas.

— Visuotinis narių susirinkimas spalio 6, antradienį, 7.30 v.v., šventovėje. Susirinkimo darbotvarkė: konstitucijos ir sąmatos priėmimas, klausimai bei sumanymai.

— Parapijos choras repetuoja kas pirmadienį, 7.30 v.v., šventovėje.

— Moterų draugijos susirinkimas, spalio 4, sekmadienį, po pamaldų pas p. Šturmienę, 75 Indian Grove. Tikimės gausaus narių ir viešnių dalyvavimo.

— 26-ųjų Kanados Lietuvių Dienų metu pamaldos sekmadienį, spalio 11 d., 2.30 v.p.p. Šv. Andriaus šventovėje, 383 Jarvis Street (kampas Carlton). Svečias kun. Eugenijus Gerulis iš Čikagos laikys pamaldas su šv. Komunija.

Lietuvių Namų žinios

— LN valdyba pirmąjį rudens sezono susirinkimą šaukia spalio 1, ketvirtadienį, 7.30 v.v.

— LN moterų ir vyrų būreliai mielai sutiko talkinti informacijų tarnyboje per Kanados Lietuvių Dienas.

— Artėjant Kanados Lietuvių Dienoms, Lietuvių Namuose išdažyti koridoriai, kad bent tiek pasipuošus galėtume priimti svečius.

— Liepos ir rugpjūčio mėnesį LN lankėsi daug svečių ir įvairių Kanados, JAV vietovių, taipgi buvo lietuvių iš Lenkijos, Brazilijos, V. Vokietijos ir kitų kraštų. Visi galėjo pasivaišinti lietuviškais valgiais ir susipažinti su kitais tautiečiais.

Prisikėlimo parapijos žinios

— Ruošiasi tuoktis: Gražina Jurcevičiūtė su George Solys, Bronius Stončius — su Patricia Collins.

— Šventoji Valanda šį penktadienį, spalio 2, 7 v.v., su Švč. Sakramento adoracija ir palaiminimu. Mišios — 7.30 v.v.

— Pirmą mėnesio penktadienį lankomi ligoniai ir seneliai.

— Šį ketvirtadienį prasidėjo spalio mėnuo, skirtas Rožiniui. Mūsų šventovėje Rožinis bus kalbamas kiekvieną dieną prieš 8 v. Mišias šiokiadieniais, prieš 9 v. — šeštadieniais, o sekmadieniais — prieš kiekvienas Mišias.

— Pirmą mėnesio sekmadienį, spalio 4, daroma antra rinkliava skoloms mokėti.

— Londono lietuvių parapijai vieneriems metams yra paskirtas klebonu kun. Ignas Mikalauskas, OFM. Pradėjo pareigas eiti nuo spalio 1 d.

— Šv. Pranciškaus šventė — spalio 4 d. Su šia šventė prasideda jubiliejiniai pranciškonų ordino metai, pagerbiant įsteigėją šv. Pranciškų Asyžietį. Sekančiais metais sueina 800 metų nuo jo gimimo.

— Gyvojo Rožinio Dr-jos metinis susirinkimas šaukiamas spalio 3, šeštadienį, po 11 v. Mišių parapijos patalpose.

— Opera "I Lituani" statoma Toronte lapkričio 8 d. Ryersono teatre. Ji atvyksta iš Čikagos, iškviesta mūsų parapijos visuomeninės sekcijos, kuriai vadovauja J. Vingelienė. Bilietus galima įsigyti sekmadieniais po Mišių salėje, šiokiadieniais klebonijos raštinėje ar telefonu 533-0621. Maloniai kviečiame galinčius tapti mecenatais, paaukojant $75. Už tai duodamas bilietas į spektaklį ir į banketą po programos. Garbės mecenatu tampa paaukojęs dvigubai.

— Ateitininkų veiklos pradžia spalio 4, sekmadienį. Šv. Mišiose 10 v. organizuotai dalyvauja su vėliavomis sendraugiai, studentai ir jaunučiai. Po pamaldų — agapė Parodų salėje.

— Iš mūsų šventovės palaidoti: a.a. Povilas Jarašūnas (paliko žmoną Emiliją, sūnų Vytautą, dukteris Vandą Balnienę ir Valę Plačiakienę su šeimomis) ir a.a. Marcelė Peteraitienė (paliko vyrą Oskarą, sūnus Valterį ir Juozą su šeimomis).

— Mišios sekmadienį 8 v. už Oną Ališauskienę, užpr. J. Ališauskas, 9 v. už Klemensą ir Tatjaną Dargius, užpr. vaikai, 10 v. tretininkų intencija, užpr. valdyba, 11.30 už parapiją, 7 v.v. už Juozą Adomavičių, užpr. N. Adams.

Vyskupas Anapilyje

Europos lietuvių katalikų vyskupas A. Deksnys, dalyvavęs ateitininkų kongrese Čikagoje, aplankė keletą lietuvių gyvenviečių JAV-se ir Kanadoje. Rugsėjo 25-28 dienomis jis viešėjo Toronte — Mississaugoje. Rugsėjo 27, sekmadienį, jis atnašavo Mišias Lietuvos Kankinių šventovėje ir pasakė drąsinantį pamokslą, kviesdamas ištesėti Anapilio sargyboje, nežiūrint pasitaikančių smūgių. Po pamaldų jis pašventino a. a. kunigo Petro Ažubalio ir jo giminės paminklą Šv. Jono lietuvių kapinėse. Tiek pamaldose, tiek paminklo šventinimo apeigose dalyvavo daug tautiečių. Padėkos žodį vyskupui ir dalyviams tarė KLK Centro pirm. Vyt. Bireta ir padėjo gėlių puokštę prie paminklo.

Šios iškilmės buvo tęsinys velionies kun. P. Ažubalio pagerbtuvių, kurių akademinė dalis įvyko rugsėjo 20, sekmadienį, Anapilio salėje. Pagerbtuves rengė Kanados Lietuvių Katalikų Centras, apimantis katalikų parapijas ir organizacijas. Jis taip pat surengė priėmimą svečiui vyskupui rugsėjo 26, šeštadienį vakare Anapilio klebonijoje. Ta proga vyskupas painformavo susirinkusius veikėjus apie lietuvių parapijų padėtį išeivijoje, jų ateitį ir kitas problemas.

Sekmadienį, po visų pamaldų, svečias vyskupas dalyvavo "Živilės" spektaklyje, kurį atvežė Los Angeles Lietuvių Dramos Sambūris ir vaidino West Park Secondary School teatro salėje.

Rugsėjo 28 d. vysk. A. Deksnys išvyko į JAV, o spalio 3, šeštadienį, dalyvaus Aušros Vartų Marijos paveikslo šventinimo iškilmėje Montrealyje.

NAUJAI ATREMONTUOTAS keturių butų namas High Parko rajone. Žemu nuošimčiu finansavimas. Prašoma kaina $149,900.00 Skambinti Antanui Geniui. Įstaigos tel. 233-3323, namų 231-2839. FRANK BARAUSKAS, LIMITED, Realtor.

HONEY HARBOUR parduodami sklypai — 6 akrų, 7 akrų, 18 akrų, 60 akrų ir 90 akrų. Pirmieji trys — 6, 7, 18 akrų parduodami po $10.000. Skambinti Jonui tel. 1-705-538-2202.

GRAŽIAME GERESNIŲ NAMŲ "Sheridan Homelands" rajone parduodamas trijų miegamųjų (backsplit) namas su aptvertu dideliu kiemu už $107.900. Pigiau — mokant grynais. "Paramos" banko $52.000 mortgičius iš 15 nuošimčio. Skambinti PEG. ALISAUSKAS, Canada Permanent, tel. 279-7455.

MIKOLAINIS VALTERIS atlieka staliaus, plytelių dėjimo, vonių, tualetų ir prausyklų įrengimo darbus už prieinamą kainą. Skambinti 769-5024, Toronte.

K. CIBAS atlieka visus staliaus darbus, taiso senus ir stato naujus namus už prieinamą kainą. Skambinti 534-3882 Toronte.

LIETUVIŠKA gėlių krautuvė
savininkė V. SIMINKEVIČIENĖ. Įvairiomis progomis skambinti į "Petals Florist" tel. 769-5009, vakarais tel. 763-6156. Adresas: 710 Annette St., Toronto, Ont., vienas blokas į rytus nuo Jane St. Pristatymas į ligonines, laidotuvių namus ir t.t. Savininkė yra pasiryrusi vestuvinių gėlių tvarkymo srityje.

CANDLELIGHT CATERERS
SAVININKAI J. S. BUBULIAI
Baliai, vestuvės, sužadėtuvės, parengimai namuose ir įstaigose. Skambinti pirmadieniais, antradieniais, trečiadieniais ir vakarais po 9 v.v. tel. 667-8280 arba 667-8260 Toronte.

PARDUODAMI žieminiai obuoliai. L. Jakaitis, 5445 8th Line, Hornby, Ont. Tel. 878-4830.

RIMTAS, inteligentiškas vyras jieško rimtos blondinės lietuvaitės iki 30 metų amžiaus vedybų tikslu. Rašyti "TŽ" adresu, pažymint ant voko "Rimtas".

B. NAUJALIO NATŪRALAUS GYDYMO įstaiga Toronte veikia jau 19 metų. Ji priima pacientus ir toliau. Iškaba nuimta saugumo sumetimais, vengiant nesąžiningų praeivių. Tel. 533-8008.

1981 metų lapkričio 8, sekmadienį, į Torontą atvyksta
ČIKAGOS LIETUVIŲ OPERA
su italų kompozitoriaus A. Ponchielli sukurta 3 veiksmų ir prologo opera

"I LITUANI",

vaizduojančia lietuvių gyvenimą ir jų kovas su kryžiuočiais.

Šis didysis spektaklis įvyks 3 val. po pietų, Ryersono Instituto salėje, 43 Gerrard Street East.

Bilietai: $25.00, $22.50, $20.00, $17.50, $15.00 ir $10.00; gaunami Prisikėlimo parapijos raštinėje, 1011 College St., Toronto, Ont. M6H 1A8. Tel. 416-533-0621. Sekmadieniais po pamaldų bilietai pardavinėjami parapijos salėje. Vakarais galima skambinti J. Vingelienei tel. 536-1785 arba V. Tasečkui tel. 279-0363.
Kadangi bilietai toli gražu nepadengs visų išlaidų, labai laukiame mecenatų, kurie už paukotus $75.00 gaus geriausia bilietą į spektaklį ir pakvietimą į po to rengiamą banketą Prisikėlimo parapijos salėje.

Prisikėlimo Parapijos Taryba

Kanados Lietuvių Žmogaus Teisėms Ginti Komitetas šaukia visuotinį narių susirinkimą š. m. spalio 1, ketvirtadienį, 8 v. v., Prisikėlimo parapijos posėdžių kambaryje. Į šį susirinkimą kviečiami asmenys, kurie dalyvavo šio komiteto steigiamajame posėdyje 1979 m. Anapilyje. Nesusirinkus bent pusei kviestų asmenų, už pusės valandos įvykstantis posėdis bus laikomas teisėtu. Komitetui pirmininkauja adv. Joana Kuraitė.

Smuikininkų Bankų priėmimas įvyks spalio 4, sekmadienį, 5 v. p. p., Toronto Lietuvių Namuose, Mindaugo salėje. Rengėja p. Vingevičienė kviečia priėmime dalyvauti tiktai asmeniškai kviestus tautiečius. Šiuo patikslinamas anksčiau skelbtas pranešimas ta prasme, kad šis priėmimas-koncertas yra skirtas t i k t a i rengėjos asmeniškai kviestiems asmenims.

Visuotinis Toronto lietuvių šachmatininkų susirinkimas šaukiamas spalio 4, sekmadienį, 1 v. p. p., Lietuvių Namuose. Šachmatininkų žiemos veikla ir turnyrai prasideda spalio 4 d. Prašome visus šachmatininkus dalyvauti. **Valdyba**

CBC radijas kviečia mėgėjų chorus dalyvauti ketvirtajame konkurse. Numatyta $11.000 premijoms. $1000 skiriama pirmos vietos laimėtojui, po $500 — septyniems laimėtojams įvairiose kategorijose. Dalyvauti gali: vaikų, jaunimo (iki 21 metų amžiaus) suaugusių mišrūs ir kitokie chorai. Registruotis — iki 1982 m. vasario 15 d. Registracijos blankai gaunami: National Radio Competition for Amateur Choirs, CBC, Box 500, Station A, Toronto, Ont. M5W 1E6. Informacijas teikia: Linda Litwack, Radio Network Promotion, CBC, Toronto. Tel. 925-3311, Ext. 3486.

Toronto tautinių šokių grupė "Atžalynas" jau pradėjo naujus darbo metus. Repeticijos vyksta Lietuvių Namuose, Gedimino salėje, sekančia tvarka: mažųjų grupė, 5-8 metų, renkasi sekmadieniais 12.30 (vadovė — Irena Poškutė); vaikų grupė, 9-12 m., sekmadieniais 1.30 (vadovė — Vida Javaitė); jaunių grupė, 12-16 m., antradieniais 6.30 (vadovė — Aldona Zanderienė); vyresniųjų grupė — trečiadieniais ir sekmadieniais 6.30 (vadovė — Silvija Martinkutė).

Jaunuoliai ir vaikai, norintieji prisijungti prie "Atžalyno" betkurios amžiaus grupės prašomi ateiti prieš repeticiją ir pasitarti su grupės vadove. Kviečiame visą jaunimą įsijungti į šokėjų eiles ir tuo praturtinti savo bei lietuviškos bendruomenės kultūrinį gyvenimą. Šiuo metu "Atžalynas" ruošiasi Kanados Lietuvių Dienoms.

"Atžalyno" tradicinė sekmadienio popietė-bazaras įvyks lapkričio 29 d. Lietuvių Namuose, Mindaugo menėje. Laimikius-dovanas galima palikti pas A. Lukošienę (12 Edna Ave.) arba pas A. Vaičiūną Lietuvių Namuose.

A. a. J. Ožalienės atminimui vietoje gėlių Balys ir Ada Arūnai paaukojo "T. Žiburiams" $15.

Vietoje gėlių a. a. Onos Liaudinskienės atminimui 236 SLA kuopa paaukojo "T. Žiburiams" $15.

PADĖKA

Visiems, kurie mano brolio a. a. Felikso Janušo mirties atveju išreiškėte man užuojautą žodžiu, laiškais ar per spaudą, dėkoju iš širdies — **J. Janušas**

"ARO" PLOKŠTELĖS VAJUS

NAUJI MECENATAI

$100: Joana Budnikienė, Stasė ir Pranas Bulkos, Elena Račkauskienė, dr. A. ir V. Dailydės, A. R. Grigaitis, (Honey Harbour), Konstancija ir Stasys Juknevičiai, dr. Rimas ir Aušra Karkos, A. ir H. Liaukai (Hamilton, Ont.), W. Mikšys, Bronius Misius, Rita ir Mykolas Slapšiai, B. ir O. Vingriai, Alvina ir Kazys Žilvičiai $1,300.00
Iš viso $11,813.45

Vyrų choras "ARAS" nuoširdžiai dėkoja visiems mecenatams ir aukotojams, be jų pritarimo ir aukų mes negalėtume išleisti plokštelės.

Mecenatai gaus nemokamai plokštelę, jų pavardės bus įrašytos į plokštelės viršelį. Jie bus pakviesti į "ARO" plokštelės suniktuvių koncertą ir dail. Algmino meno parodą š.m. spalio 24 ir 25 d.d., Toronte.

T.L. Vyrų Choro "Aras" valdyba

"PARAMOS" Kredito Kooperatyvas jieško

TARNAUTOJO

"management trainee",

turinčio patyrimo buhalterijoje ar kompiuterio operacijose. Skambinti vedėjui **tel. 532-1149**

Montrealio lietuvių kredito unijai "Litas" reikalinga

TARNAUTOJA ar TARNAUTOJAS.

Pageidautina banko praktika ir mokėjimas r a š y t i mašinėle. Kreiptis pas vedėją tel. 766-5827 arba raštu "Lito" adresu: 1465 De Seve Street, Montreal, Que. H4E 2A8 *Vedėjas*

Greitas ir tikslus patarnavimas!

Tel. Bus.: 722-3545
Res.: 256-5355

PETRAS ADAMONIS
C. I. B.
GAISRAS • AUTOMOBILIAI • ATSAKOMYBĖ • GYVYBĖ
ADAMONIS INSURANCE AGENCY INC.
3907 A ROSEMONT BLVD., MONTREAL, QUE.

Kingstono psichiatrinėje ligoninėje yra leidžiamas laikraštėlis "The Inner Circle". Vienas jo numeris pasiekė "TŽ" redakciją. Jame yra poezijos, beletristikos, įvairių rašinių, juokų, galvosūkių ir t. t. Matyti keletas kūrinių, pasirašytų Viktoro. Tai mūsų tautiečio V. Dumbliausko kūryba. Įdėtas net Lietuvos himno vertimas į anglų ir vokiečių kalbas, atliktas to paties Viktoro. Už tai jam paskirta net premija, už kūrinį "Schiller" — išreikštas pagyrimas.

Janina ir Stasys Bubuliai savo vasarvietėje suruošė "Gintarui" savaitgalio išvyką. Dalyvavo vyresnioji "Gintaro" grupė su vadovais ir tėvų komitetu. Visi turėjo progos pabuvoti gamtoje, pažvejoti, pasivaišinti skaniais p. Bubulienės pagamintais valgiais. Nuo ryto iki vakaro skambėjo lietuviškos dainos. Tai buvo gražus sumanymas pagerbti gintariečiams.

Los Angeles Lietuvių Dramos Sambūris, vadovaujamas režisorės Dalilos Mackialienės, rugsėjo 27, sekmadienį, 4 v. p. p., suvaidino rašytojo Antano Škėmos 3 v. legendą "Živilė". Į West Park Secondary School teatro salę susirinko arti 600 žiūrovų. Iš Hamiltono buvo atvažiavęs pilnas autobusas tautiečių. Vaidinimas prasidėjo gana punktualiai. Visi gėrėjosi aktorių vaidyba, Svajūno komentarais, dekoracijomis ir erdvia teatro sale. Deja, veikalo turinys labai negatyvus — visi trys veiksmai baigiasi savižudybėmis pagrindinių aktorių. Veltui žiūrovas jieško pozityvių motyvų veikalo turinyje, kuris dvelkia susinaikinimo dvasia. **B.**

Kunigo Algimanto Žilinsko tėvelio a. a. Karolio Žilinsko atminimui vietoje gėlių Lietuvių Evangelikų Liuteronų Moterų Draugija Toronte paaukojo "T. Žiburiams" $40.

MONTREAL QUE

Atstatytas Marijos paveikslas

Išorinis Aušros Vartų Marijos paveikslas jau atstatytas

JONAS LADYGA

Prieš ketvirtį šimtmečio kun. J. Kubilius, SJ, organizuodamas rytinės Montrealio dalies lietuvių parapiją, pasistatydino Aušros Vartų Marijos šventovę. Papuošti jos fasadui užsakė Aušros Vartų Marijos paveikslą — mozaiką pas bulgarų kilmės dailininką — profesorių Stefanof. Kadangi dailininkas buvo slaviškos kilmės, jo kūrinyje atsispindėjo slaviškumo atspalvis. Kaikuriems parapijiečiams tai nepatiko. Be to, pats paveikslas buvo dekoratyvinis, paprastiems žmonėms atrodė perdaug nukrypęs nuo originalo.

Vieną ankstyvo pavasario naktį visas paveikslas 16x16 pėdų ir masė cemento blokų nukrito ir sudužo, padarydamas didelius nuostolius, nes reikėjo tuojau sieną užmūryti.

Prieš pat šventovę Montrealio miestas įrengė gėlyną ir gražų parką, čia pat išdygo moderni požeminio traukinio "metro" Joliceur stotis.

Klebonui kun. J. Kubiliui kilo naujas rūpestis — kaip atnaujinti šventovės fasadą ir atstatyti Marijos paveikslą. Darbas nebuvo lengvas, nes susidurta su techniškomis problemomis. Paveikslas buvo šventovės išorėje ir dėlto turėjo būti atsparus žiemos šalčiams, lietui, vasaros saulės karščiams. Antra problema — tai pravažiuojančio požeminio traukinio vibracija, kad ir pirmasis paveikslas dėlto nukrito. Dėl šios priežasties olimpinis Montrealio stadijonas negali uždėti stogo.

Pradžioje buvo sustota prie bareljefo — skulptūros iš lengvos pastovios "fiberglass" medžiagos. Klebonas buvo pradėjęs tartis su dviem lietuvių skulptoriais Čikagoje. Derybos iširo, nes jie atsisakė atvažiuoti į Montrealį projekto įvykdyti.

Montrealio dail. R. Bukauskas pasiūlė savo projektą — piešti paveikslą ant "plexiglass". Parapijos komitetas ir dailininkų komisija projektą priėmė. Kadangi "plexiglass" yra nepastovi plastikinė medžiaga, buvo pakeista "fiberglass" termoplastikine pastovia medžiaga.

Paveikslas nupieštas ant "fiberglass" plokščių. Apsaugoti dažams nuo oro atmainų visas paveikslas padengtas "tempered glass" — nedužtamu stiklu. Paveikslas įdėtas į aliuminiaus rėmus, kurie paskirstyti į 16 įvairaus dydžio sekcijų. Kiekviena sekcija hermetiškai uždaryta, kad būtų apsaugota nuo drėgmės. Kadangi stiklas sulaiko ultravioletinius spindulius, tuo būdu dažai bus apsaugoti nuo nublukimo.

Tolimoje ateityje, reikalui esant, bus galima paveikslą restauruoti, atidarant kiekvieną sekciją perpiešimui.

"Sugrįžusi" Aušros Vartų Marija į šventovės fasadą ir vėl pasitiks kiekvieną naujagimį krikštui, pasitiks ir išlydės į naują gyvenimą jaunavedžius, išlydės visus be išimties Montrealio lietuvius, baigusius šios žemės kelionę.

Paveikslo pašventinimo aktas ir iškilmingos pamaldos — spalio 3 d., 5 v. p. p. Tose iškilmėse dalyvaus ir Aušros Vartų Marijos paveikslą pašventins vyskupas A. Deksnys.

Studentai: Irena Adamonytė, Susan Gudaitė, Asta Kličiūtė ir Antanas Žiukas šį rudenį baigė Marianapolio kolegiją. Trys iš jų — su pagyrimu. Irena Adamonytė ir Asta Kličiūtė toliau studijuoja architektūrą. Visi yra veiklūs lietuviškame gyvenime. Sėkmės studijuojančiam lietuviškam jaunimui.

Sofija Skučienė išskrido į Saudi Arabiją, kur du mėnesius viešės dukters Rūtos Šlekienės šeimoje.

Danutė Staškevičienė ir Birutė Nagienė dalyvavo metiniame Lietuvių Tautodailės Instituto narių suvažiavime, pas dailininkus A. A. Tamošaičius Kingstone. Suvažiavimo metu buvo išrinkta nauja valdyba ir taryba.

Mirusieji. Jonas Gaurys staigiai mirė, palikdamas liūdesyje žmoną Agnę ir dukterį Julę. Taip pat liko brolis Antanas Montrealyje. Palaidotas iš AV šventovės Cote des Neiges kapinėse. — Danutė Svotelienė po ilgos ir sunkios ligos mirė, palikdama vyrą, dukterį Aldoną bei sūnų Vidmantą su šeimomis. Palaidota iš Šv. Kazimiero šventovės. — Julius Urbanavičius, 62 m. amžiaus, mirė palikęs žmoną Aldoną, sūnų Algį, dukteris — Laimą. Gražiną ir Vivianą su šeimomis. Laidojimo apeigas Aušros Vartų šventovėje atliko ir į kapines palydėjo kun. J. Aranauskas, SJ.

AV parapijos choras, vadovaujamas sol. A. Keblio, pradėjo giedoti per 11 v. pamaldas. Chorui reikalingi nauji choristai, ypač iš jaunimo. Būtų malonu, kad daugiau atsirastų norinčių dalyvauti chore, kuris yra bene geriausias iš visų lietuvių parapijų chorų Kanadoje. Tik naujos pajėgos neleis chorui silpnėti, ir juo labiau, kad yra geri vadovai, kaip sol. A. Keblys ir muzikas A. Stankevičius. Norintieji gali kreiptis į Paulių Mališką arba A. Keblį. **N. B.**

NORITE TAPTI KUNIGU?
Vienuole? Esate virš 30 metų? Desire priesthood? Sisterhood? Over 30? Kreipkitės: Father Nigro, Gonzaga U. Spokane, 99259, USA.

Montrealio Kredito Unijai "Litas"

reikalingas

buhalteris – vedėjo padėjėjas

Kreiptis pas "Lito" vedėją tel. 766-5827 arba raštu "Lito" adresu. *Vedėjas*

LITAS MONTREALIO LIETUVIŲ KREDITO UNIJA

1465 DE SEVE STREET, MONTREAL, QUE. H4E 2A8. Telefonas: 766-5827

MOKA UŽ:

Trumpalaikius indėlius	20%
Terminuotus vienerių metų indėlius	18%
Uždarus terminuotus vienerių metų indėlius	19%
Specialias taupomąsias sąskaitas	17%
Taupomąsias sąskaitas su drauda iki $2,000	11%
Čekių sąskaitas	6%

DUODA PASKOLAS:
Nekilnojamo turto
Asmenines ir prekybines
Paskolas mirties atveju apdraustos iki $10,000

KONFIDENCIALUS IR GREITAS PATARNAVIMAS
ČEKIAI IR VISI KITI PATARNAVIMAI NEMOKAMAI

KASOS VALANDOS

	1465 DeSeve	3907 A Rosemont
Pirm., Antr., Treč.	9 — 3	
Ketvirtadieniais	12 — 8	6 — 8
Penktadieniais	12 — 6	12 — 6